

Prisrčno slovo od Gvineje

Predsednik Tito je odpotoval iz republike Gvineje na obisk v Maroko – Doslej je predsednik republike obiskal Gano, Togo, Liberijo, Gvinejo in Mali

CONAKRY, 27. marca (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito s soprogo Jovanko in člani jugoslovanske državne delegacije je sinoči odpotoval iz republike Gvineje na obisk v Maroko. Ob 22.45 po tukajšnjem času je ladja »Galeb« odplula iz luke Conakry. Predsedniku Titu in njegovim sodelavcem so privedli zelo prisrčno slovo z visokimi vojaškimi in državnimi častmi.

Od predsednika Tita, njegove soproge in članov jugoslovanske delegacije so se poslovili predsednik republike Gvineje Sékou Touré, predsednik parlamenta Dijalo Seifula, državni minister in član politbiroja Demokratske stranke Gvineje Adrahmane, zunanji minister in član politbiroja Demokratske stranke Beavogui Lansana, obrambni minister Keita Fodeba, člani politbiroja Demokratske stranke Gvineje, člani vlade, župan Conakryja, predstavnik Demokratske stranke mesta Conakryja in drugi politični in državni funkcionarji. Prisotni so bili tudi člani diplomatskega zbora ter jugoslovanski strokovnjaki, ki delajo v Gvineji.

Po prihodu v luko sta predsednika Tito in Sékou Touré pregledala častni bataljon. Godba je zaigrala državni himni. Predsednik Tito s soprogo se je potem poslovil od političnih in državnih voditeljev Gvineje, šefov diplomatskih misij in jugoslovancev, ki služujejo v Conakryju. Od predsednika Sékou Touréja in drugih visokih funkcionarjev vlade in Demokratske stranke so se poslovili tudi predsednik Narodnega sobranja Makedonije Lazar Koliševski, državni podsekretar za zunanje zadeve Veljko Mičunović, generalni sekretar predsednika republike Leo Mates in člani spremstva, šef protokola predsednika republike Zdenko Štambuk, generalpolkovnik Miloš Sumonja in Milan Zeželj, književnik Dobrica Čosić in profesorja Papo in Berović.

Potem ko se je predsednik Tito poslovil od predsednika Sékouja Touréja, se je povzpela na »Galeb«, ki je ob 22.45 po lokalnem času odplul iz luke.

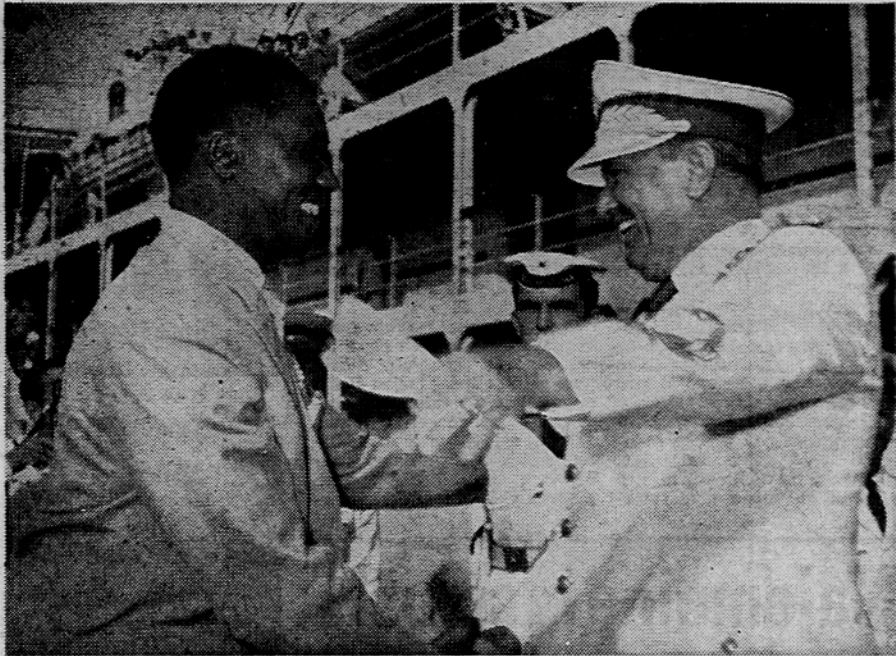
Pred odhodom je predsednik gvinejske republike Sékou Touré priredil v predsedniški palači zasebno večerjo na čast predsedniku Titu, njegovi soprogi Jovanki in članom jugoslovanske državne delegacije.

Z obiskom v republiki Gvineji je predsednik Tito zaključil potovanje po zahodnoafriških državah – Gani, Togu, Liberiji, Gvineji in Maliju. V teh državah se je mudil skoraj mesec dni.

PREDSEDNIK TITO ODLIKOVAL GVINEJSKE VODITELJE

Conakry, 27. marca (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je odlikoval z Redom jugoslovanske zastave I. stopnje deset političnih in državnih voditeljev republike Gvineje. Med drugimi so bili odlikovani predsednik gvinejskega parlamenta in politični sekretar Demokratske stranke

Gvineje Dijalo Seifula, zunanji minister Beavogui Lansana, minister za informacije in turizem Kamara Bengali, minister za transport in javna dela Ismail Ture in član politbiroja Demokratske stranke Gvineje ter državni sekretar za socialna vprašanja Kamara Tofo.

Pozdrav med dvema prijateljskima. Predsednik Tito in predsednik Sékou Touré v pristanišču Conakryja

BRZOJAVKI PREDSEDNIKA TITA

»GALEB«, 27. marca (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku republike Gvineje tole brzojavko:

»Ob odhodu iz prijateljske Gvineje bi rad izrazil Vaši Ekscelenci, gvinejski vladi in ljudstvu v svojem imenu, v imenu svoje soproge in svojih sodelavcev najiskrenejšo hvalenost za izredno gostoljubje, ki smo ga bili deležni med našim obiskom.

takšnimi vtisi in občutki, izražam najboljše želje za blaginjo in vsestranski razvoj republike Gvineje in za Vašo osebno srečo.

BRZOJAVKA PREDSEDNIKA MODIBU KEITI

Predsedniku Republike Mali Modibu Keiti je poslal predsednik republike Josip Broz Tito naslednjo brzojavko:

»Ko odhajam iz prijateljske republike Mali, bi rad tudi ob tej priložnosti poudaril, da smo bili jaz in moja soproga ter moji sodelavci globoko ganjeni sprito izrednega gostoljubja, ki smo ga bili deležni v vaši državi, in se najtopleje zahvalili Vaši Ekscelenci, vladi in ljudstvu Malija za vse, kar ste storili, da bi bil naš obisk tako prijeten.

Prepričan sem, da bodo naš obisk in razgovori, ki smo jih imeli, prispevali k razširitvi prijateljskih stikov in sodelovanju med našima državama ter k miru na svetu.

Uporabljam to priložnost, da zaželim ljudstvu Malija vsakršni uspeh v naporih za izgradnjo dežele in da skupaj s svojo soprogo pošljem Vam in Vaši soprogi prisrčne pozdrave.

Čez 14 dni nova konferenca v Bandungu

Džakarta, 27. marca (Tanjug). Konferenca Sveta solidarnosti azijskih in afriških držav bo od 10. do 15. aprila v Bandungu, v poslopju v katerem je bila pred šestimi leti prva azijsko-afriška konferenca, imenovana »bandunška«. Pričakujejo, da se bodo bližnje konference udeležili predstavniki več kot petdeset držav z obeh celin.

Na konferenci bodo razpravljali o številnih važnih vprašanjih, kot so Kongo, Alžirija, Laos, Zahodni Irirjan in o drugih vprašanjih.

Zajetje Mobutujevih vojakov

Stanleyville, 27. marca (Tanjug). Po vesteh, ki so danes prispale v Stanleyville, so čete kongoške vlade pred tednom dni zajele pri mestu Opala, 250 kilometrov južno od Stanleyville, še sto Mobutujevih vojakov. S tem se je skupno število ujetih Mobutujevih vojakov povzpelo na 500. V tej akciji so sodelovali tudi prebivalci Opale in bližnjih vasi.

Po nepotrjenih vesteh so bile kongoške vojske pri kraju Aketi, severno od Stanleyville, zaplenile 70 jeepov in kamionov.

V Stanleyvillu poudarjajo, da čedalje več Mobutujevih vojakov odlaga orožje in prosi, da bi jih sprejeli v vrste zakonite kongoške vojske.

Jugoslovansko - gvinejsko sporočilo

CONAKRY, 27. marca (Tanjug). Včeraj so tukaj objavili skupno sporočilo ob uradnem obisku Tita v republiki Gvineji.

V sporočilu je rečeno, da je predsednik republike Tito s soprogo bival na uradnem obisku v Gvineji od 20. do 24. marca. S predsednikom Sékou Touréjem in drugimi gvinejskimi osebnostmi je obiskal administrativne pokrajine Mamu, Kindija, Kisidugu in Kankan. Gvinejsko ljudstvo je povsod navdušeno in toplo pozdravljalo jugoslovanske goste. Na te pa je napravil izredno velik vtis napredek mlade republike.

Obisk je nudil možnost obeh predsednikov, da sta nadaljevala neposredne razgovore, ki sta jih vodila med uradnim obiskom predsednika Sékou Touréja v Jugoslaviji. Letos januarja. Predsednika Tito in Sékou Touré sta potrdila svoje skupno gledišče, ki je obrazloženo v sporočilu, objavljenem po razgovorih v Beogradu.

»Oba predsednika sta ugotovila – je rečeno dalje v sporočilu – da se splošni položaj od njunega prvega srečanja ni zboljšal, temveč da še vedno prevladujejo nevarne tendence zaostrovanja v mednarodnih odnosih. Soglašata tudi, da so poslabšanje predvsem povzročili okrepje-

ni napadi kolonialističnih in imperialističnih sil na neodvisnost in temeljne pravice afriških in drugih narodov, tako tistih, ki so si nedavno pridobili neodvisnost, kakor tudi tistih, ki jim neodvisnost še vedno odrekajo kljub zgodovinski proklamaciji o ukinitvi kolonialnega sistema na svetu, ki jo je sprejelo XV. zasedanje Generalne skupščine OZN.

Ko oba predsednika poudarjata, da zdaj z največjo skrbjo gledata na nadaljnjo zaostrovanje krize v Kongu, opozarjata, da gre za vmešavanje kolonialističnih in imperialističnih sil, ki skušajo ohraniti v Kongu svoje pozicije. Ostro obsodita umor predsednika vlade Patricea Lumumbe in drugih voditeljev kongoškega ljudstva in najnovejše poskuse razkosavanja republike Kongo.

»Oba predsednika sta potrdila popolno podporo Gizenovi vladi kot edini zakoniti vladi Konga in sodita, da je treba ustvariti normalne pogoje za funkcioniranje zakonite vlade in kongoškega parlamenta.

Oba državna poglavarja sodita, da hudi neredi in zločini, ki so bili storjeni v republiki Kongo, mečejo težko odgovornost na organe OZN in na generalnega sekretarja Hamarskjöldja, ki so se izmikali izpolnitvi resolucij Varnostnega sveta in so bistveno prispevali, da je prišlo do sedanjega kritičnega položaja. Po mnenju obeh predsednikov je zaradi obrambe osnovnih pravic kongoškega ljudstva nujno takoj odpraviti sleherno tujo intervencijo v Kongu, brez odlašanja umakniti belgijske kolonialiste in njihove pomagače, razorožiti tolpe kongoških in tujih plačancev in postaviti pred sodišče organizatorje

Koča Popović prispel na uradni obisk v Kanado

Ottawa, 27. marca (AFP). Državni sekretar za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popović je danes popoldne z letalom prispel iz New Yorka v Ottawa. V Kanadi bo ostal dva dni na uradnem obisku.

Pred tremi tedni so odprli v Ljubljani doslej največjo samopostrežno trgovino, ki si je hitro zagotovila naklonjenost kupcev. Dnevno namreč v tej trgovini postrežejo približno 7000 kupcem, ki kupijo za 2 milijona din različnega blaga. Ob sobotah sta obe številki seveda še večji. Ta trgovina je odprta tudi ob nedeljah. Tedaj jo v treh urah poslovanja obišče do 2000 kupcev, ki nakupijo za 800.000 din blaga. Največ kupujejo prehranske izdelke, takoj nato pa razne gospodinjne potrebščine. Dobro pa se prodajajo tudi razni konfekcijski izdelki po znižanih cenah.

Foto: Z. Deniša

Danes se sestane Ljudska skupščina LRS

Ljubljana, 27. marca (Tanjug). Jutri se bo sestala Ljudska skupščina Slovenije. Obrazložitveno bo več zakonskih predlogov predvsem s področja gospodarstva, o katerih so že razpravljali skupščinski odbori. Med drugim bo obravnavala predlog zakona o zdravstveni zaščiti in organizaciji zdravstvene službe v Sloveniji, ki vsklaja zdravstveno službo s sedanjo stopnjo razvoja komunalnega sistema, kakor tudi več drugih zakonov in odlokov.

48 brigad prispelo na gradbišče

Kumanovo, 27. marca (Tanjug). V mladinska naselja na avtomobilski cesti od Grdelice do Skopja je prispelo danes 48 mladinskih delovnih brigad, ki bodo začele 1. aprila graditi ta odesk avtomobilske ceste. Brigadam prve izmene, v katerih je kmečka mladina, so prebivalci ter družbene in politične organizacije na železniških postajah vzdolž trase priredili prisrčen sprejem. Mladina Kumanova, Skopja in manjših mest je sprejela mlade graditelje s pesmijo, potem pa jih je sprejela v naselja ob avtomobilski cesti. V prvi izmeni bo gradilo avtomobilsko cesto kakih 5800 fantov in deklet.

PODELJENE TRI DRUGE NAGRADE

Beograd, 27. marca (Tanjug). Žirija, ki je pregledala dela, poslana za natečaj za umetniško oblikovanje posameznih sten v svečanih prostorih nove palače ZIS, je sklenila, da nobenemu umetniku ne bo podelila prve nagrade. Žirija je pre-

gledala 23 poslanih del za stensko sliko ali mozaik v gornji svečani dvorani palače ZIS, ki naj bi bila ilustrirana z dogodki na Sutjeski. Drugo nagrado v znesku 1.000.000 din je žirija podelila delu pod šifro »Sest bakel«; njegov avtor je slikar Marij Pregel.

Za stenske slike v svečani dvorani ZIS s temo »Rojstvo nove Jugoslavije«, je prispelo tudi 23 del. Žirija je sklenila podeliti drugo nagrado v znesku 1.000.000 din delu pod šifro »29.115«; njegov avtor je slikar Mladen Srbinović iz Beograda.

Za stensko sliko s prostotemo, predvideno za salon za izročanje poverilnic je prispelo deset del. Tudi za ta dela ni bila podeljena prva nagrada, drugo, v znesku 800.000 din, pa je žirija podelila delu pod šifro »52.836«; katerega avtor še ni znan. Žirija je sklenila več del odkupiti.

VREME

Stanje 27. marca 1961: Hladna fronta, ki dovaja zračne mase iz severnega Atlantika, je popoldne dosegla Avstrijo in bo ponoči nad našimi kraji. Južno od Alp in nad Balkanom se razvija področje nizkega zračnega pritiska, ki pa bo le prehodnega značaja.

Napoved za torek: Zmerno do pretežno oblačno, vmes nekaj padavin. Hladneje bo. Temperatura ponoči med 6 in 10, čez dan med 12 in 15 stopinj C.

Začetek pogajanj - 7. april

Čedalje bolj očitno postaja, da se francoska vlada namerava pogajati tudi z alžirsko »tretjo silo«

TUNIS, 27. marca. Kakor poroča AFP, je predsednik začasne alžirske vlade danes izjavil, da se bodo francosko-alžirska pogajanja začela 7. aprila v Evianu, mestu na južni obali Zenevskega jezera. Iz Pariza zahodne agencije prav tako poročajo, da je tudi francoska vlada danes uradno objavila datum začetka francosko-alžirskih pogajanj.

Kakor poroča Tanjug iz Pariza, so pristojni krogi v Parizu danes potrdili, da sta predstavnik francoske in alžirske vlade de Leusse in Bul Haruf določila

Sestav komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja

V sporočilu o sklepih se seje Izvršnega odbora GO SZDL Slovenije, ki je bilo objavljeno v »Delu« 26. marca 1961, so pomotoma izpadla imena nekaterih članov Komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja. Objavljamo ponovno celotni sestav Komisije, kot je bila imenovana na seji IO. Predsednik Mitja Ribičič, sekretar Bojan Lubej; člani: Drago Druskoč, Dušan Furlan, Jože Gačnik, Rudj Janhuba, Dušan Omahen, Plinio Tomasini, Aleksander Török, Zima Vrščaj.

Iz pisarne IO GO SZDL Slovenije

tehnične modalitete pogajanj. Po vesteh Tanjuga pa postaja čedalje bolj očitno, da se namerava francoska vlada posvetovati tudi s predstavniki »tretje sile« v Alžiriji. To so sinoči malone uradno napovedali, kar ocenjujejo kot željo francoske vlade, da še pred začetkom francosko-alžirskih pogajanj jasno pokaže, da začasne alžirske vlade nima za edinega predstavnika alžirskega ljudstva. Dobro poučeni krogi napovedujejo možnost, da bi se francoska vlada začela hkrati s pogajanjem v Evianu, pogajati razen z alžirskimi poslanci in senatorji, predsedniki oblastnih svetov in vodilnimi organi tako imenovanih »komisij izvoljenih alžirskih predstavnikov« tudi z alžirskim nacionalnim gibanjem. Voditelje tega gibanja na čelu z Mesalijem Hadžem obtožuje narodnoosvobodilno gibanje Alžirije izdajstva in sodelovanja s Francijo.

Po vesteh AFP iz Tunisa je predstavnik za tisk alžirske vlade danes izjavil, da je »časna alžirska vlada izključni pred-

OB VOLITVAH V ZADRUŽNE SVETE

Potrebno je širše pojasnjevanje

Dosedanje politične priprave za volitve novih zadržnih svetov na Gorenjskem kažejo, da bo potrebno še pred temi pojasnjevati nekatera vprašanja, ki lahko pomembno vplivajo na potek volitev, kakor tudi na poznejše delo novih samoupravnih zadržnih organov. Gre predvsem za nekatere pomanjkljivosti v teh političnih pripravah. Te priprave so namreč za Gorenjsko še posebnega pomena, kajti nagli gospodarski razvoj je družbene odnose in razmere na vasi še bolj izoblikoval kot jih je drugod v Sloveniji. Nedvomno je, da je dokajšnja pomanjkljivost ponekod šibka drugod pa nikakršna dejavnost sindikalnih organizacij kmetijskih in gozdnih delavcev. Le-te so doslej pasivno sprejemale vse priprave v zvezi z volitvami novih zadržnih organov. Zavoljo tega je deloma tudi zanimanje delavcev za volitve sorazmerno majhno. Lahko bi utemljevali nezanimanje teh delavcev za volitve še s tem, da so nove zadržne organizacije komaj nastale po združitvi prejšnjih manjših organizacij in da se interes gozdnih, zlasti pa še kmetijskih delavcev, ni mogel v zavesti le-teh v dovoljnem obsegu oblikovati. Toda prav ob takšni ugotovitvi pa postaja še bolj potrebna dejavnost sindikalnih organizacij teh delavcev, ki naj vzbudi, dokler se potekajo politične priprave, v njih zanimanje za prihodnost zadržne organizacije.

Seveda pa niso le sindikalne organizacije dolžne pripravljati volitve zadržnih svetov. Celotne priprave so stvar predvsem krajevnih organizacij Socialistične zveze, ki bi se morale mnogo bolj zavzeti za vsebinske politične priprave. Vse namreč kaže, da je pomanjkljivo pojasnjevanje pomena volitev prav tako med zadržniki. Ni dovolj podrobno pojasnjena vloga močne zadržne organizacije, ki z ustrežno tehnično opremo in z zadostnim številom kmetijskih strokovnjakov lahko zagotovi mnogo hitrejši razvoj kmetijske proizvodnje.

Ce bodo dovolj politično

obravnavani in pojasnjeni skupni interesi zadržnikov in zadržne organizacije, potem bodo tudi jasne življenjske perspektive vseh, ki se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo.

To je izredno pomembna politična naloga prav v tem času, ko se nahajajo zadržne organizacije pred svojimi občnimi zbori, na katerih bodo sprejemale med drugim kandidatske liste za nove samoupravne organe. Kot že rečeno, bo ta naloga uspešno opravljena, če bodo vskladili vsi politični čini telji svoja prizadevanja v političnih pripravah pred volitvami. Na Gorenjskem imajo nekakšne politične štabe, ki naj bi to nalogo opravljali. Zdi se pa, da so že v sestavi teh zadržnih političnih organov marsikje ponovili staro napako s tem, da so v njih predvsem le moški. Ta napaka se bo lahko ponovila tudi pri izbiri kandidatov in tako bi iz organov izpadli razen mlajših ljudi tudi ženske, ki pa so enakovredni partner moškim tudi v kmetijski proizvodnji.

Ko že omenjam sestavo novih zadržnih svetov, naj povemo nekaj o sestavi kandidatnih list. O teh listah so že skoraj povsod bolj ali manj razpravljali in v nekaterih organizacijah so se odločili, da bi bilo v novih samoupravnih zadržnih organih polovico zaposlenih gozdnih in kmetijskih delavcev, polovico pa zadržnikov-kooperantov. Takšno razmerje so predvideli tam, kjer so bile dobro opravljene politične priprave, medtem ko je drugod to razmerje drugačno. V slednjih primerih so namreč predvideli mnogo manjše število kandidatov iz vrst kmetijskih in gozdnih delavcev. Očitno je, da bodo morale organizacije Socialistične zveze in sindikalne organizacije v teh primerih po hiteti s političnim delom še pred občnimi zbori kmetijskih zadrž in na ta način pomagati zadržnikom, da spoznajo svojo življenjsko perspektivo, ki bo ugodna samo v razvitem socialističnem kmetijstvu.

R. VOGRIC

Ze devet let vsako zimo vodijo ovce s planine Vremanštica nad Senožečami v koprsko nižavo na pašo. Tu ostanejo od decembra do aprila. Na sliki: ovce na paši, v ozadju stanovanjsko naselje Semedela pri Kopru.

Foto: Z. Deniša

NOVICI
IZ SKOPJA

NOVA PEKARNA

V Skopju spečejo vsak dan 75.000 kg kruha. Skopje ima dve novi in več starih pekarn. Zato kakovost kruha doslej ni mogla biti vsak dan enaka, ker so ga pekli v parni in v novi avtomatični pekarni, razen tega pa še v majhnih pekah na mestu. Nedavno pa so začeli graditi novo pekarno, v kateri bodo spekli dnevno 50.000 kg kruha. Stare pekarnice bodo opustili. Gradbena dela so že končana. Opremo bodo dobili iz tujine.

POSKUSNO POLJE
TOVARNE »BILJANA«

Pri vasi Zlokučane blizu Skopja so začeli urejati 5 ha poskusnega polja bodoče tovarne »Biljana«, ki bo izdelovala sredstva za zatiranje rastlinskih bolezni in druge proizvode. Na tem polju bodo posadili drevesca in mladice raznih vrst sadja, vinske trte, sočivja, žita in industrijskih kultur. Uredili bodo tudi posebne laboratorije, v katerih bodo gojili rastlinske škodljivce in delali poskuse s sredstvi, izdelanimi v tej tovarni in namenjenimi uničevanju škodljivcev.

Lj. Is.

IZ DEJAVNOSTI SINDIKALNIH PODRUŽNIC V TRBOVLJAH

PREMAJHNA KRITIČNOST

— razen na Oblo — sploh izognile razpravi o nagrajevanju po učinku.

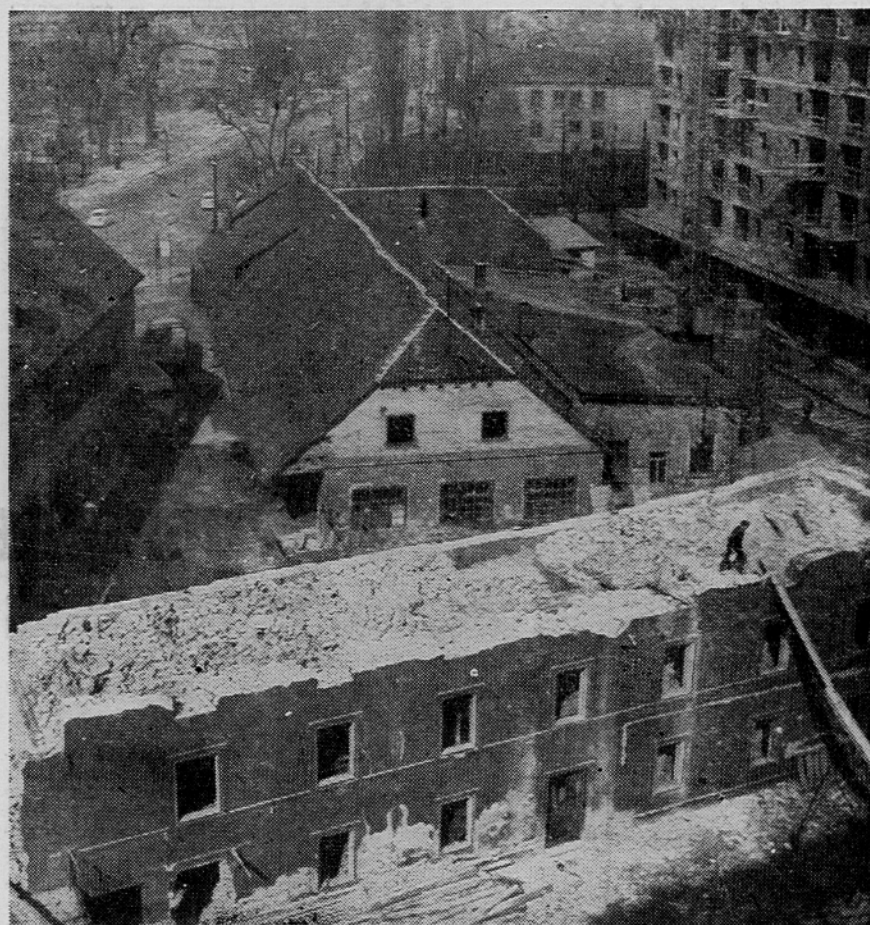
Izkušnje iz nekaterih manjših podjetij kažejo, da so sindikalne podružnice še vedno premalo samostojne, v preveliki odvisnosti od uprav in

upravnikov. Za izboljšanje dela bo treba posvetiti večjo skrb vzgoji sindikalnih funkcionarjev, ObSS pa bo moral vzpostaviti tesnejši stik s temi podružnicami.

Sindikalne podružnice še niso povsod dojele svoje vlo-

ge. Ponekod nastopajo zgolj kot socialne ustanove ali pa kot turistični posredniki. Seveda ta vprašanja niso nepomembna, vendar pa bi jih lahko uspešno reševali tudi s pomočjo posebnih komisij.

Janko Kopriva

Priprave za začetek gradnje novega 12-nadstropnega hotela »Lev« ob Vošnjakovih in Gosposvetški cesti v Ljubljani so v polnem teku. Zdaj namreč rušijo stanovanjsko zgradbo ob Vošnjakovih ulici (na sliki), ki mora biti po pogodbi podrta do konca marca. Kasneje pa bodo porušili tudi dvorišne objekte za stavbo ob Vošnjakovih ulici. Računajo, da bodo začeli izkopavati temelje za novi hotel prve dni aprila.

Foto: Z. Deniša

Obsežen program Gorenjske za 20-letnico revolucije

Na Gorenjskem bodo letos številne slovesnosti in druge prireditve ob 20-letnici revolucije. Okrajne slovesnosti bodo na Poljanah nad Jesenicami, v Skofji Loki in v Poljanah nad Skofjo Loko, razen teh pa še v posameznih občinah in krajih Gorenjske. Okrajni odbor za organiziranje teh prireditev je pred dnevi sprejel obširen program. Med drugim bodo izdali tudi zbornik »Gorenjska ob 20-letnici revolucije«, »Dobravsko kroniko« in vodič za begunjski muzej; s tem bodo obogatili že doslej zbrano zgodovinsko gradivo o boju ljudstva Gorenjske za socialistično Jugoslavijo.

Spomeniška dejavnost na Gorenjskem je bila že doslej živahna, letos pa si bodo še posebej prizadevali, da bi ohranili poznejšim rodovom čimveč spominov na posamezna dejanja oziroma dogodke iz časa ljudske revolucije. Na Poljanah nad Jesenicami bodo postavili spomenik »Vstaja in revolucija«, spomenik Sanetu Zagarju in ostalim borcem na Dobravi pri Kropi, spomenik na Stolu, spomenik borcem Prešernove brigade pri Planici, spomenik borcem Gorenjske in Primorske, ki so padli v zadnji ofenzivi leta 1945 na Porezno, spomenik ploščo znanemu pionirskemu odredu Ratitovec na Martinj vrhu in uredili bodo trob narodnega heroja Stefana Kebeta na Jamniku.

Okrajni odbor je predvidel tudi razne kulturne in prosvetne prireditve v tem letu. Organizirali bodo občasno razstavo s tematiko »Vstaja v aprilu«.

Z objavo članka v prejšnji nedeljski številki »DELA« pod naslovom »Gozdni požari povzročajo veliko škodo« smo opozorili na nenehno nevarnost gozdnih požarov zaradi suše in legega vremena. Domnevali smo, da bo tako vreme še naprej trajalo. Nenadni in nepričakovani vdor mrzlega vala je pa povzročil ne le dež, temveč tudi sneg in s tem omilitve nevarnosti, ker sta se zemlja in suhljad toliko namočila, da morebitni ogenj ali iskra lokomotive ne bi povzročila požara. V nekaj dneh pa je sneg popolnoma izginil, zlasti na južnih pobočjih, zemlja in suhljad sta se zopet hitro posušili in nevarnost se sedaj stopnjuje iz dneva v dan.

Postaja hidrometeorološke službe nas obvešča, da bo trajalo lepo, suho in nekoliko toplejše vreme do srede. Za

renjskem, telovadni nastop vseh društev za telesno vzgojo, masovni izlet planincev, tabornikov in pripadnikov vojaških enot 22. julija na Triglav in še vrsta drugih podobnih prireditev.

To je skromen pregled vseh priprav za slovesnosti ob 20-letnici revolucije, ki jih bodo letos imeli na Gorenjskem. S tem v zvezi se pripravljajo vse množične organizacije in številna društva.

—vr

ŠE VEDNO NEVARNOST
GOZDNIH POŽAROV

delj ne dajejo prognoze. Iz tega sledi, da smo zopet prišli v obdobje nevarnosti pred gozdnimi požari. Čeprav se tudi hitro prebujajo vegetacija in trava zeleni, moramo ponovno opozoriti na nevarnost ognja, da nas prav v prebujajoči se vegetaciji ne preseneti.

Ing. Milan Šimič

Stalna konferenca
mest

Beograd, 27. marca (Tanjug). Predsedstvo Stalne konferenca mest se bo v sredo, 29. t. m., sestalo na redni seji v Beogradu. Člani predsedstva bodo razpravljali o pripravah za prihodnjo letno skupščino, ki bo konec oktobra v Nišu. Doselej pripravljajo gradivo za dve osnovni temi, in sicer: delo ter telesna kultura.

ZA DOM IN DRUŽINO

»Žal... nimamo emajliranih pokrovk loncev, kozic...«

V poslovalnici »Železo« v Stritarjevi ulici v Ljubljani, kjer imajo navadno precejšnjo zbirko raznih posod, sem upala, da bom dobila pokrovke, ki jih že nekaj mesecev zamašam isčem po Ljubljani. Toda prodajalka me je s svojim odgovorom razočarala:

»Pokrovk pa nimamo ne majhnih ne velikih.« Na polici sem zagledala velike kozice, pa se mi je vzbudilo upanje, da imajo tudi manjše za liter, liter in pol, dva litra. Zato sem glasno izrazila svojo željo. »Tako majhnih nimamo, najmanjša je velika štiri in pol litra.« Morda mi bo tretja želja izpolnjena, sem na tistem upala. Lonček z livčkom že dolgo pogrešam v svojem gospodinjstvu. In ker je dokaj priročen v vsakdanji rabi, sem

vprašala prodajalko še po njem.

»Ne, tudi takega lončka nimamo.«

Za gumasti zvon, ki omogoča gospodinji, da skuhanega perila ni treba mencati, pa sklohim nsem več vprašala, saj bi verjetno tudi za to šlašala odgovor enak prejšnjemu.

Napotila sem se še v poslovalnico »Ideal« v Wolfovi ulici. Na polici sem videla nekaj ponev »eterna«, pa sem mislila, da imajo tudi drugo tovrstno posodo. Kaj če bi se odločila za nakup kompletne garniture »eterna« posode in bi potem dolgo ne bilo treba kupiti druge. Toda prodajalka je imela takoj pri roki odgovor, verjetno ne prvič tisti dan: »Garnitura »eterna« posode sploh nimamo. Že dolgo ne. Le včasih posamezne posode.«

»Kaj pa emajlirano okroglo cedilo, za juho, lahko kupim?« sem se zanimala. Toda tudi takega cedila niso imeli, pač pa samo žičnatega. Za tega pa se nisem mogla odločiti, saj se

verjetno teže čisti; prav tako ima cedilo iz plastične mase, kakršnega bi lahko kupila, napake, med katerimi je tudi ta, da pride n. pr. pri precejanju testenin v dotik z vročo vodo in pušča jedi neprijeten okus.

Toda v svoji nakupovalni vneti mi vsi ti odgovori niso mogli vzeti volje, da ne bi poprašala še pri »Opremi« na Gosposvetški cesti, a tudi tu nisem opravila dosti bolje. Sicer prijazen prodajalec je z obžalovanjem ugotovil, da ne more ustreči niti eni moji želji.

»Nimamo emajliranih posod, ne kozic, ne loncev. Le včasih jih dobimo nekaj, pa gre hitro!«

Zal, da le včasih. Ali naj zato vsak dan sprašujem za poldrug literški lonček ali za kozico, ki po svoji prostornosti ustreza velikosti plošče na kuhinjski. Ali naj zapravljam čas, kadar nisem v službi z letanjem od trgovine do trgovine, s spraševanjem, ali imajo tak in tak lonček, pri tem pa že vnaprej vem, da mi bo prodajalec ponovil refren, ki ga slišim že nekaj mesecev v trgovinah s posodo: »Zal tega pa nimamo.«

V. K.

ČE NI POKROVK

TRENUTEK POČAKAJTA Z VAJINIM SPREHODOM — FIZOL BO VSAK ČAS KUHAN!

(Iz »Glasila DPM«)

»Vajino skupno življenje«

Tak je naslov knjige, ki je sedaj v tisku in bo izšla konec aprila. Namenjena je vsem novoporočencem, ki jo bodo prejeli ob sklenitvi zakonske zveze. V njej bodo našli mladi zakonci bogate napotke za zakonsko in družinsko življenje.

Gradivo je pripravila Zveza prijateljev mladine Slovenije, komisija za probleme družine. K sodelovanju je pritegnila najširši krog družbenih in strokovnih delavcev, med njimi prof. Zimo-Vrščaj, dr. Leo- na Zlebnika, dr. Ružo Sege- din, dr. Boženo Serbec, dr. Franca Novaka, dr. Milico Bergant, inž. Cilko Maležič in Stanka Holyja. Knjiga vsebuje vrsto sestavkov, ki so povezo- ni v celoto in obsegajo najva- nejša napotila mladoporočen- cem o družini in zakonski zvezi v socialistični družbi, o odnosih med zakoncem, o rojstvu prvega otroka — rojer naj bo le zaželen otrok — o vzgoji otroka, ki se začne v rojstvu, dalje sestavke o družinskem proračunu in o družinskem pravu.

OB ROBU
DOGODKOVQuadrosova
poslanica

Dinamični predsednik Brazilije Janio Quadros je v svoji nedavni poslanici Kongresu ponovno opozoril mednarodno javnost na to največjo državno Latinske Amerike. Gre za številne vidike tistega dela poslanice, v katerem je govorila o zunanjih politikah.

Glavna načela tega programa Quadrosove vlade določajo, da napovedano afirmacijo politike, ki so jo mnogi označili kot »zainteresirano nevtralnost«. Zanimanje za novo uralizsko politiko je razumljivo glede na to, da vsebuje poslanica stališča do perečih in velikih problemov sveta: miru in mednarodnega sodelovanja, odnosov med Vzhodom in Zahodom, protikolonialnega boja azijskih in afriških narodov ter naposled do medameriških odnosov.

Ce upoštevamo, da je Quadros potrdil pripadnost Brazilije k zahodnemu svetu, lahko iz gledišča o naštetih svetovnih problemih povzamemo, da se brazilska zunanja politika v tolmačenju in praksi nove vlade ne bo povezovala s strogo enostransko politiko, ki jo navdihuje blokovska razcepjenost.

Takšno pojmovanje naravnost vzbuja tisti del izjave, v katerem je rečeno, da »ni spopadov ali antagonizmov ideološke ali socialne narave, ki bi preprečili politiko iskrene in lojalne koeksistence«. Določanje zunanje politične smeri vlade sloni na nečem, kar hoče Quadros zlasti poudariti, namreč, da je Brazilija mnogo do ublažitve mednarodne napetosti in okrepitve OZN. Brazilski predsednik hoče svoje stališče podkrepiti z mnenjem, da mednarodna organizacija ne bi smela biti instrument »sebične politike« katerekoli skupine držav.

Proglaseva zunanja politika posveča posebno pozornost spremembam v azijskem in afriškem svetu. V programu vlade je v kratkem povedano, da se Brazilija zavzema za to, da bi vsi kolonialni narodi čimprej postali neodvisni. Quadros je sicer navedel, da Brazilija ni mogla nuditi afriškim državam veliko materialno pomoč, je pa pri tem poudaril, da sta stabilnost in razvoj te celine neopogibna za varnost in razvoj Brazilije. V skladu s tem je naravno, da se Brazilija v zunanji politiki zavzema za ureditev afriškega vprašanja in za to, da bi kongoskemu ljudstvu priznali pravico, da samo upravlja svojo državo.

Realistično pojmovanje v proglasenih načelih se zrcali v Quadrosovi kritiki na račun domačih konservativnih krogov, ki nasprotujejo normalnim odnosom in sodelovanju z vzhodnimi državami. Quadros namreč zagovarja stališče, da je ohranitev sedanjega družbenega reda predvsem odvisna od pospešenega razvoja države, ne pa od umetnih pregrad, ki bi zapirale Brazilijo pred drugimi narodi. Ni mogoče »prezreti realnosti, vitalnosti in dinamizma socialističnih držav«, s katerimi naj Brazilija razširi svojo trgovino.

Quadros izraža pri tem, ko se zavzema za načelo samoodločbe narodov, željo, da bi miroljubno uredili spopade med latinsko-ameriškimimi državami, da bi sodelovali z namenom, da bi dosegli pomiritev v »kontinentalni družini«. Čeprav to ni naravnost povedano, je očitno, da misli na spor med Washingtonom in Havano.

Najosnovnejše tolmačenje brazilske zunanje politike potrjujejo prejšnja stališča predsednika Quadrosa – stališča, ki vsekakor vzbujajo odpor ali nezadovoljstvo tako nekaterih domačih kot tujih krogov. O tem je sicer predsednik Brazilije sam precej odločno izjavil: »Prišli so že k meni ljudje, da bi mi izrazili nezadovoljstvo z mojo vlado. Pojasnil sem jim, da je moje moje korake preprečiti in zavreti samo na dva načina: da me vržejo z oblasti ali da me ubijejo, kar pa se mi zdi, da ni lahko.«

Spričo takšnih razmer je normalno pričakovati, da bodo proglaseno politiko nedvomno uveljavili s premagovanjem odpora, ki bi se pokazal tako na notranjem, že s tem pa tudi na zunanjem torišču.

D. Šolajč

Sovjetska zveza za politično
ureditev laoske krize

Sovjetski časopis »Pravda« opozarja, da z intervencijo ni moč urediti laoskega problema in pozdravlja Kennedyjevo izjavo, da želijo ZDA mir v Laosu

PARIZ, 27. marca (Reuter). Predsednik zakonite laoske vlade princ Suvana Fuma se je danes sestal s sovjetskimi veleposlanikom v Franciji Vinogradovom. V četrtek, zadnji dan obiska Suvane Fume v Parizu, bo laoskega premiera sprejel predsednik de Gaulle. Suvana Fuma bo potem odpoval v London.

Kakor poroča Tanjug iz Londona, je predstavnik britanskega zunanjega ministrstva danes potrdil, da je predsednik zakonite laoske vlade Suvana Fuma sprejel povabilo britanske vlade, naj pride na dvodnevni zasebni obisk v London. Suvana Fuma se bo razgovarjal z britanskim zunanjim ministrom lordom Homeom, ki se bo zato prej vrnil z zasedanja SEATO v Bangkok.

Vrščilec dolžnosti britanskega zunanjega ministra Edward Heath je danes v Spodnjem domu izjavil, da bi lahko današnji uvodnik moskovske »Pravde« o položaju v Laosu »imeli za napoved ugodnega odgovora« sovjetske vlade na predloge Londona o opustitvi sovražnosti, obnovitvi dela kontrolne komisije in sklicanju mednarodne konference o Laosu.

Današnja »Pravda« opozarja, da z intervencijo ni moč urediti laoskega problema in da je mnogo bolj v korist miru, da ne pride do takšnega razvoja dogodkov, »ker ima lahko intervencija, če bo do nje prišlo, daljnosežne posledice za vse njene pobudnike.« V Moskvi zavračajo trditve predsednika ZDA Kennedyja o vzrokih sedanje krize v Laosu, pozdravljajo pa njegovo izjavo, da ZDA želijo mir v Laosu, resnično nevtralnou vlado in ureditev laoskega problema s pogajanjem. Poudarjajo, da prav to želi tudi Sovjetska zveza, ki nima nobenih posebnih ciljev v Laosu.

»Pravda« poudarja, da ZDA, tudi če želijo nevtralnou in neodvisni Laos, ne smejo storiti ničesar, kar bi privedlo do razširitve vojaškega spopada v Laosu, ampak se morajo skupaj z drugimi zainteresiranimi državami nujno udeležiti mednarodnega posvetovalnega z namenom, da bi proučili vse probleme, ki izvirajo iz mednarodnega značaja laoskega problema in prispevati k obnovitvi miru v Laosu »na podlagi, ki bi bila sprejemljiva za zakonito vlado, nacionalne domoljubne sile in druge politične sile Laos«. Po vestih uradnih političnih krogov, ki jih objavlja Reuter,

NOVE PROTIJUGOSLOVANSKE
DEMONSTRACIJE V TRSTU

TRST, 27. marca. Ko je bilo pričakovati, so tržaški fašisti in šovinisti izkoristili današnje proslave stoletnice združitve Italije za nove fašistične protijugoslovanske provokacije. Po njihovi zaslugi je bil današnji dan v Trstu sicer posvečen splošnemu državnemu praznovanju, vendar z izrazitim pečatom fašistične in revanšistične miselnosti.

Glavni nastop so tržaški skrajneži uprizorili na osrednji proslavi stoletnice združitve v tržaškem gledališču Verdi. Med uradnim govorom profesorja tržaške univerze in predsednika instituta za zgodovino italijanskega preporoda Tabacca je večina prisotnih udeležencev proslave začela vzklikati znana revanšistična gesla in izražati zahteve po priključitvi Istre, Reke in Dalmacije. Vmes so padle tudi druge žaljivke na račun Jugoslavije in njenega predsednika. Čeprav je govornik motilce proslave pozval k redu, so nadaljevali z razgrajanjem in tako preprečili zaključek proslave. Prof. Tabacca je svoj slavnostni govor poskušal vključiti v današnje zahodnoevropsko dogajanje, vendar fašisti in ostali šovinisti niso bili zadovoljni z njegovimi izjavami in so zahtevali, da govori o Istri, Reki in Dalmaciji. Govornik je zato ob-

sodil njihovo demonstracijo kot »iracionalno nasilje«.

Podobni izpadi so se ponovili tudi ob izvajanju nadaljnjega programa današnjih proslav v Trstu. Srednješolci in njihovi fašistični organizatorji so uprizorili revanšistično demonstracijo na trgu Oberdan, kjer se je kasneje odvijal drugi del »slovesnosti«. V velikih skupinah z zastavami na čelu so se zgrnili na trg in vzklikali znana gesla za Istro, Reko in Dalmacijo.

Današnje fašistične in šovinistične demonstracije v Trstu so se začele v dopoldanskih urah, ko so srednješolci po šolskih proslavah zapustili šolska poslopja in s kokardami v gumbnicah odšli na ulice. Na več mestih so trosili letake proti dvojezičnosti in izjavo tako imenovanega odbora za nacionalno budnost, v kateri je rečeno, »da ni enotnosti Italije brez Istre, Reke in Dalmacije«. DF.

MINISTRSKA KONFERENCA PAKTA SEATO

Strah za pozicije Zahoda

V Bangkoku se je začelo sedmo zasedanje ministrskega sveta zveze SEATO – Govorniki so podprli uporniško vlado v Vientianu in priznali vojaške uspehe enot zakonite laoske vlade

BANGKOK, 27. marca (AFP-Reuter). V Bangkoku se je danes začelo sedmo zasedanje ministrskega sveta zveze SEATO. Udeležujo se ga premieri Avstralije, Nove Zelandije in Tajlanda, zunanji ministri ZDA, Velike Britanije, Francije, Pakistana in Indije, kot opazovalec pa mu prisostvuje tudi delegacija Južnega Vietnama.

Kakor so objavili, bo zasedanje predvsem posvečeno obravnavanju položaja v jugovzhodni Aziji in razvoju dogodkov v Laosu. Na začetku zasedanja je tajlandski premier Tenarong dejal, da dogodki v tem delu sveta »terjajo od članice SEATO, da se resno lotijo tega problema in sprejmejo odločne sklepe«.

V razpravi na otvoritvi tridnevne konference so govorili premier Nove Zelandije Holyoake, filipinski zunanji minister Serrano, ameriški zunanji minister Rusk, avstralski premier Menzies, francoski zunanji minister Couve de Murville in britanski zunanji minister lord Home. Govorili so o položaju v jugovzhodni Aziji, predvsem v Laosu.

Govorniki so podprli uporniško vlado v Vientianu in izrazili bojazen, da bi vojaški uspehi enot zakonite laoske vlade premiera Suvane Fume in gibanja Patet Lao ogrozili pozicije zahodnega bloka v Laosu in jugovzhodni Aziji sploh.

Razgovori
med Francijo
in zahodnoafriškimi
državami

Niam (Niger), 27. marca (Reuter). Na razgovorih med predstavniki Francije in zahodnoafriških držav Dahomeja, Slonokoščenke obale, Zgornje Volte in Nigra o skupni politiki v finančni, prosvetni, obrambi in na drugih področjih so dosegli samo delne uspehe. V uradnem sporočilu je rečeno, da »v nekaterih vprašanjih niso dosegli sporazuma«. Opazovali pravijo, da se niso sporazumeli glede vprašanih obrambe in kulturnega sodelovanja.

Preden so se začeli ti razgovori med Francijo in štirimi zahodnoafriškimi državami, nekdanjimi francoskimi kolonijami, ki sestavljajo »svet antilant«, so v Parizu razpravljali o sporazumu o skupni politiki Francije in njenih bivših kolonij.

Predsednik novozelandske vlade Holyoake je izjavil, da »bo postal položaj v Laosu nevaren, če bo Sovjetska zveza zavrnila britanski predlog o prekinitvi sovražnosti«. Po njegovem mnenju so pogajanja najboljši način za zagotovitev miru in stabilnosti v Laosu.

Ameriški zunanji minister Rusk je ponovil teze ameriškega stališča do Laosu, ki jih je obrazložil ob prihodu v Bangkok. Opravičeval je ameriško vmešavanje v Laosu in je dejal, da se ZDA »nočejo vmešavati v izključno notranje zadeve majhnih narodov, toda

majhne države se niso mogle same braniti pred agresijo ali vmešavanjem tujih sil v njihove notranje zadeve«.

Francoski zunanji minister Couve de Murville se je zavzel za to, da bi s skupnimi napori dosegli prenehanje državljanske vojne, uresničili združitve in neodvisnost Laosu in tako odvrnili nevarnost za mir v tem delu jugovzhodne Azije. Potrdil je, da je položaj v Laosu zdaj bolj kritičen kot kdaj koli prej, vendar ni napovedal, da je Francija pripravljena boriti se v Laosu. Pač pa je opozoril na to, da je treba iskati miroljubno politično ureditev laoske krize.

Po mnenju britanskega zunanjega ministra lorda Homea je potrebno najti politično ureditev za Laos ne samo zaradi »strašnih posledic, ki bi jih lahko imela mednarodna vojna zaradi Laosu, ampak tudi za to, ker smo prepričani, da je politična rešitev možna in pravilna«.

Ministrski svet SEATO bo imel po dopoldanski seji zaprti sestanek, ki bo predvsem posvečen Laosu.

ČILE

KONČANA STAVKA
PRISTANIŠKIH
DELAČEV

Santiago de Chile, 27. marca (Reuter). Po 19 dneh se je končala stavka pristaniških delavcev, ki so sprejeli posredovanje delavskega sodišča v sporu z zastopniki delodajalcev. To je sporočil čilski minister za delo Galvez.

Delavsko sodišče bo skušalo rešiti probleme, ki se nanašajo na plače in delovne uslove.

BELGIJA

REZULTATI
PARLAMENTARNIH
VOLITEV

Bruselj, 27. marca (ASP). Po poluradnih podatkih o večerajšnjih parlamentarnih volitvah v Belgiji je vladajoča stranka krščanskih socialistov dobila 96, socialisti 84, liberalci 20, flamski nacionalisti 5, komunisti 5 in neodvisni 2 mandata. V novem predstavniškem domu, ki ima 212 poslancev, so v primerjavi s številom poslancev v prejšnjem parlamentu krščanski socialisti izgubili 8 mest, liberalci pa 1 mesto, medtem ko se je po-

večalo število mandatov flamskih nacionalistov za 4, komunistov za 3 in neodvisnih za 2 mesta. Socialistična stranka je obdržala isto število mandatov.

Uradni podatki o volitvah 106 članov senata kažejo, da je stranka krščanskih socialistov izgubila absolutno večino v senatu. Na večerajšnjih volitvah je dobila 47, socialisti 45, liberalci 11, komunisti 1 in flamski nacionalisti 2 mandata.

JUŽNOAFRIŠKA UNIJA

DEMONSTRACIJE
PROTI APARTEIDU

Johannesburg, 27. marca (AFP). Po vseh večjih mestih Južnoafriške unije bodo 30. maja, pred razglasitvijo republike, demonstracije proti Verwoerduovi politiki apartheida. To so sklenili snoči na konferenci v glavnem mestu Natala Pietermaritzburgu ob udeležbi nekaj 1.000 delegatov iz vse Afriške unije. Na konferenci so sprejeli resolucijo, ki poziva prebivalstvo, naj nikakor ne sodeluje z Južnoafriško unijo pri razglasitvi republike. Resolucija tudi poziva člane drugih ras, vstevši belce, naj

je francoski predsednik de Gaulle obvestil ameriškega predsednika Kennedyja, da je francoska politika do Laosu enaka politiki britanske vlade, »izvzemši nekatere manjše razlike«. De Gaulle je to sporočil Kennedyju v pismu, ki so ga sinoči izročili ameriškega predsedniku.

Po vestih iz istih virov želi Pariz prav tako kot London politično ureditev, ki bi jamčila nevtralnou Laosu na podlagi sporazuma, sklenjenega leta 1954 v Ženevi.

Francoški predsednik de Gaulle je poslal šefu kambodške države Norodomu Sihanuku poslanico, v kateri podpira predloge o prekinitvi sovražnosti v Laosu in o sklicanju mednarodne konference.

Po vestih iz New Delhija je predsednik indijske vlade Nehru danes v parlamentu izjavil, da je sedanji položaj v Laosu nevaren, ker lahko izbruhne spopad velikega obsega, če se bo takšen položaj nadaljeval. S silo ne bi v Laosu dosegli nobene rešitve in bi se nevarnost samo povečala.

Britanski predlog o ureditvi laoske krize je Nehru ocenil kot konstruktiven.

Zgodovinarji odporniških gibanj
na kongresu v Milanu

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 27. marca. Predsednik republike Giovanni Gronchi je danes dopoldne v spremstvu predsednika vlade Fanfanija položil lorvorjev venec na grob Neznanega vojaka na trgu Venezia v Rimu, kjer je bila nato ob prisotnosti predstavnikov vseh večjih italijanskih mest s svojimi prapori, predstavnikov državnih oblasti, vojske in raznih organizacij borcev ter ob številni udležbi rimskih prebivalcev slovesno proslavljena stoletnica združitve Italije in proglasitve Rima kot njene prestolnice, čeprav je bil Rim osvobojen izpod papeške oblasti šele 9 let kasneje.

Generalni sekretar KPI Palmiro Togliatti je napisal uvodnik ob stoletnici združitve Italije, v katerem poudarja predvsem demokratski in ljudski značaj italijanskega preporodniškega gibanja poudarjajoč, da tisti, ki danes vladajo Italiji, dejansko zavirajo, da bi zgodovinski in politični proces, ki se je začel s preporodom, dosegel svoje visoke cilje. Togliatti poudarja, da je združitve Italije pred sto leti ustvarila nove pogoje za napredek in ustvarjanje politične demokracije zavesti.

V Milanu pa se je začel večeraj drugi mednarodni kongres zgodovine odporniškega gibanja, na katerem med sto zgodovinarji in znanstveniki iz 22 dežel sodelujejo tudi predstavniki Jugoslavije. V imenu italijanske vlade je kongres pozdravil minister Giorgio Bo, ki je med drugim poudaril, da Italijani gledajo v odporniškem gibanju dopolnitev gibanja italijanskega preporoda, ki je pred sto leti privedlo do združitve Italije.

Včeraj prebrani referati o kongresni temi »Odporniško gibanje in zavezništvo« so obravnavali kritično analizo odnosov med odporniškim gibanjem evropskih dežel in zavezniškimi vojskami.

Francoski delegat Henri Michel, generalni sekretar odbora za zgodovino druge svetovne vojne, je v svojem referatu podrobno analiziral dejstva in okoliščine, ki so vplivale na odnose med zavezniški in evropskim odporniškim gibanji poudarjajoč, da je obstajalo medsebojno nerazumevanje, kajti

Edith Noro Ebdoch, Izraelko, ki je izginila v Argentini in so jo pogrešali od januarja 1960, so našli umorjeno v Kordiljerah v Andih. Neki časopis iz Buenos Airesa trdi, da so dekle ubili nacisti, ker je odkrila tajno bivališče dr. Mengeleja, zločinskega zdravnika iz koncentracijskega taborišča v Buchenwaldu.

Zgodovinarji odporniških gibanj
na kongresu v Milanu

lovanju s senatorjem Ferruciom Parriem, vidnim predstavnikom italijanskega odpora. Venturi je poudaril, da so zavzevala poveljstva železa, da bi bilo italijansko odporniško gibanje usmerjeno predvsem na sabotaže in zbiranje informacij o gibanju sovražniških formacij, česar vodstvo italijanskega odporniškega gibanja z ozirom na svoje cilje ni moglo sprejeti. Treba je bilo osvoboditi domovino, vzpostaviti demokracijo, oprati čast, kar vse je zahtevalo splošno narodno vstajo.

Profesor Venturi je govoril tudi o mednarodnih odnosih italijanskega odporniškega gibanja, predvsem s partizanskimi gibanjami Jugoslavije in Francije, ter o težavnih pogajanjih, ki jih je vodilo vodstvo gibanja za zaveznikiški poveljstvi za priznanje najvišjih organov odporniškega gibanja kot organov oblasti po osvoboditvi. Včeraj je poročala tudi delegatka Izraela gospa Novitch o židovskem odporniškem gibanju v Evropi.

Aca Stanovnik

PO PRISTANKU PETE VESOLJSKE LADJE

PRIDOBIVANJE IZKUSTEV

MOSKVA, 27. marca (TASS). Po poletu v vesoljstvo in vrnitvi na Zemljo so psičko »Zvezdoček« prepeljali v Moskvo. V zvezi z uspešnim poletom pete sovjetske vesoljske ladje so v Akademiji ZSSR objavili, da so bile razen »Zvezdočke« v vesoljski ladji še druge živali in nekateri organizmi.

V neprodušno zaprti kabini vesoljske ladje so bile še laboratorijske miši, morski prašiček, žabe, mikrobi in virusi, suho semenje raznih rastlin, vzklila čebula in še drugi organizmi kot tudi raztopina posebnih kislin in raznih fermentov. Vse to bodo zdaj skupaj z aparati podrobno proučili v laboratorijih.

Poglavitni namen poskusa s peto vesoljsko ladjo kot tudi vrste prejšnjih poskusov je bil, dobiti podatke, neopogibne za zagotovitev človekovega poleta v vesoljstvo in zanesljive vrnitve na Zemljo.

V zvezi z možnostjo človekovega poleta v vesoljstvo piše akademik Sisakjan v »Pravdi«, da številni in različni podatki, ki so jih dobili z opazovanji bioloških objektov po njihovem poletu v vesolje, pričajo, da pogoji poleta v vesoljskih ladjah po krožni poti pod radiacijskim pasom okrog Zemlje ne vplivajo bistveno na sposobnost organizmov za življenje.

Akademik Sisakjan tudi poudarja, da pripravljane človeka na dolge polete v vesoljstvo zahteva, da začno misliti na nova načela in sredstva za zagotovitev normalnega dela in odhoda posadke vesoljske ladje. Po njegovem mnenju je zelo verjetno, da bodo neizbežni sopotniki človeka pri poletu v vesolje ali na druge planete razne rastline. Sredstva za zagotovitev osnovnih življenjskih pogojev ljudi v medplanetnih ladjah si lahko zamisljamo kot zaprti sistem biološke kroženja materije. V tem smislu ni potrebno ustvarjati kakih ogromnih zalog hrane. Rastline, ki bodo služile za prehrano ljudi v vesoljskih ladjah, se bodo lahko normalno razvijale z izkoriščanjem sončne energije, ogljikove kisline in vode iz atmosfere v kabini vesoljske ladje.

Ukradenno zlato,
namenjeno laoski
uporniški vladi

Haag, 27. marca (Reuter). Predstavnik nizozemske letalske družbe »KLM« je izjavil, da je bilo iz letala te družbe ukraden 20 kilogramov zlata v vrednosti okrog 10.000 angleških funtov. To zlato naj bi prepeljali v Vientian, sedež laoske uporniške vlade Buna Uta. Zlato je izginilo, ko je letalo pristalo v Bangkoku.

Družba se je obrnila na Interpol. Na vprašanje, kdo je postal to zlato v Vientian, je predstavnik nizozemske družbe izjavil, da je prišlo zlato iz ene zahodnih držav, ni pa hotel povedati, od kod je letalo priletelo.

ZDA

HARRIMAN POROČA
KENNEDYJU

Washington, 27. marca (Reuter). Potujoči veleposlanik ameriškega predsednika Averella Harriman, ki se je sinoči vrnil v Washington s poti po evropskih in azijskih državah, je po vrnitvi domov izjavil, da prinaša odgovor indijskega premiera Nehruja na osebno poslanico ameriškega predsednika, ki govori o miroljubni rešitvi laoske krize. Harriman je ocenil Nehrujev odgovor kot konstruktiven. Se istega dne je ta odgovor izročil predsedniku Kennedyju.

BURMA

UPORNIKI NAPADLI
VLAK

Rangun, 27. marca (Reuter). Skupina karenskih upornikov je minirala in napadla prepoln ekspresni vlak na progi Rangun-Mandalaj. Pri napadu je bilo ubitih 23 potnikov, 100 je bilo ranjenih, 60 potnikov pa so napadali odpeljali kot talce. Po tem napadu so takoj nastopile vladne čete. Med akcijo vladnih čet se je posrečilo pobegniti kakim petdesetim potnikom.

KANADA

Vidiki zunanje politike

NEW YORK, marca — Kanadski uradni krogi in vodilni pristaži vladajoče konservativne stranke ministrskega predsednika Johna Diefenbakerja menijo, da je aktivna vloga Kanade na nedavni konferenci Commonwealtha nov dokaz za stremeljenje te dežele, da bi ne bila v mednarodnih zadevah navadna opazovalka, temveč čedalje bolj aktivna stranka in pozitivna sodelovalka.

Politični ljudje v deželi so mnenja, da gre za zunanje-politično smer, ki jo ta dežela čedalje bolj dosledno zastopa. Na nekem seminarju v Ottawi je minister za zunanje zadeve Howard Green izjavil te dni, da želi Kanada zastopati lastna stališča v mednarodni politiki in sprejemati svoje sklepe. »Naša smer, ki jo zastopamo v OZN, je pravilna«, je izjavil minister Green na tem seminarju. Uvrstitev Kanade med tiste, ki so na konferenci Commonwealtha menili, da je skrajni čas prisluhniti glasu sveta in izvršiti pritisk na Južnoafriško unijo, da bi prenehala s svojo politiko rase diskriminacije in apartheida, je močno odmevala v Kanadi.

Politični ljudje zagotavljajo, da bo stališče Kanade bolj okrepilo njen položaj v deželah Afrike in Azije kakor mnoge druge akcije in stališča, ki jih je izvajala in zastopala tako sedanja kanadska vlada, kakor njeni pripadniki iz vrst liberalne stranke Lesterja Pearsona. To je danes Kanadi potrebno tako zaradi zunanje-političnih, kakor tudi notranjih razlogov. Gre za dobo, ko skuša Kanada najti nove trge za svojo industrijo in za naložitev kapitala, najboljše priložnosti za to pa so v afriških in azijskih deželah. Kanadčani spoznavajo, da so tu velike možnosti. Gre samo za koordinacijo politike in gospodarstva ter daljnosežne ukrepe, ki bi utrdili pozicije Kanade na afriškem in azijskem kontinentu.

Tudi vstop LR Kitajske v OZN je predmet posebnih analiz, s katerimi se že več mesecev ukvarjajo Kanadčani, ker so mnenja, da bodo morali tudi njihovi ameriški sosedje prej ali slej spoznati stvarnost in se sporazumeti s poudarjenimi težnjami političnega nemisla, ki dopuščajo, da sodeluje Čangkajskov zastopnik v OZN in zlasti v Varnostnem svetu pri reševanju velikih svetovnih problemov. Kar se tiče priznavanja Kitajske, kanadska politika ni do konca definirana, kakor pa poudarjajo kanadski krogi, je

samo vprašanje časa, kdaj bo dozorela definitivna odločitev in tako prevladala v OZN tista struja, ki upošteva politično logiko in gleda realno na probleme. Medtem začnejo Kanadčani postopno trgovinsko izmenjavo s Kitajsko. V razgovorih o zunanji politiki navadno Kanadčani navajajo še nekatere probleme, za katere se Kanada posebno zanima in med katerimi so razorožitve, prepoved atomskega orožja in odnosi z ZDA.

Kar se tiče razorožitve, upajo v Ottawi, da bo še nadalje predmet pogajanj posebnega zastopstva, ki bo nadaljevalo razpravo o najbolj zapletenem in najbolj usodnem problemu sveta. V političnem odboru OZN se je v prvem delu zasedanja Kanada, čeprav je zahodna država, odločno zavzemala za rešitev, ki bi vesele privedla k pogajanjem. Med

drugim Kanadčani dobro vedo, da je lahko samo v mirnem svetu mogoče doseči velik napredek, razen tega pa nikdar ne pozabljajo na svoj posebni zemljepisni položaj. Kanada se je odločno zavzemala tudi za resolucije o preprečitvi atomskega orožja, se opredelila proti razširjanju tega orožja v nove dežele ter aktivno proučevala vse vidike tega problema.

Uradno kanadsko zastopstvo, ki ga podpirajo številni politični in drugi činitelji v deželi, se še nadalje obotavlja, da bi sprejelo sklep o pristopu Kanade k Organizaciji ameriških držav. Sprejet je bil samo sklep, da bo na prihodnjih konferencah te organizacije navzoč le opazovalec kanadske vlade. Posebno poglavje so odnosi z ZDA, glavni poudarek pa je sedaj na medsebojnih gospodarskih ko-

ristih. Kanadčani so mnenja, da morajo v krajšem času doseči večjo neodvisnost in se znebiti močnega vpliva ameriškega gospodarstva na kanadsko gospodarstvo. Najboljše ilustracije daje pojav recesije v ZDA, ki se je zelo naglo in s še hujšimi posledicami pojavila v Kanadi, kjer imajo približno 10 odstotkov brezposelnih, kar je rekordna številka za to deželo z urejenim življenjskim standardom. Končno ostaja Kanada partner zahodnih zvez, predvsem ZDA in Vel. Britanije, v sodobnih dogajanjih pa išče ugodnejše in pravilnejše poti za mednarodno sodelovanje in izboljšanje splošnega položaja na svetu. Ta smer temelji na notranjih gospodarskih in političnih procesih in tej smeri sledi v glavnem vse politične stranke in struje v deželi.

Rudi Stajdohar

MADŽARSKA

Razmišljanje o avtomobilu

BUDIMPEŠTA, marca (Poseben dopis »Tanjuga«). Te dni se je pripetil navaden človeški dogodek, o katerem so v javnosti razpravljali kot načelnem problemu prispevka državljanov k graditvi socializma. Iz osebne dileme, ki jo je v zaupnem pismu sporočila uredništvu tujakinja ženskega lista neka žena, se je rodila podrobna analiza njenega ravnanja in pojmovanja, razlaganje celotnega primera v ženskem listu pa je dala povod nekemu drugemu uredništvu, da podrobneje pojasni tudi s širšega stališča splošno načeti problem. Žena, ki se pojavlja kot pobudnica te zgodbe imenuje sebe »tipično Peštanko«. Zapletljiva vsega se razvija na podlagi aktualne problematike odnosov med mestom in vasjo, oziroma med Budimpešto in pokrajino. Predmet zadeve je avtomobil, ki lahko velja 40.000, lahko pa tudi 100.000 forintov. V ozadiju dogodka so stalno prisotni činitelji, kot življenjski standard in prispevek k graditvi socializma.

V pismu, v katerem prosi za nasvet, pojasnjuje mlada žena svoj položaj, ki ni posebej preprost. Poročila se je šele pred kratkim, zaposlena pa je v prestolniški pošti kot uradnica. Žena prosi, naj ji povedo, ali bi bilo prav, da se loči od svojega moža, šele diplomiranega veterinarja, ker noče oditi z njim v pokrajino. Mož se noče zaposliti v Pešti, čeprav ima možnosti, žena, ki je tukaj rojena, pa si ne more zamisliti da bi živel kje drugod, najmanj pa v kakšni oddaljeni vasi.

Vprašanje, ki pomeni intimno dilemo je prišlo tako nehoti v središče splošnega zanimanja, kajti problem odhoda visokokvalificiranih strokovnjakov iz mesta v vas je danes tukaj ena izmed zelo aktualnih tem. Vas zahteva knjigovodje, agronome, ekonomiste, zdravnike, veterinarje in vse kar se zaradi objektivnih in drugih razlogov upira taki smeri in to daje povod za presojanje, koliko je to upiranje upravičeno. Država in partija vsestransko spodbujata ljudi naj se odločijo za odhod v pokrajino in poleg vsega zagotavlja strokovnjakom tudi izredne materialne olajšave. Vsako leto pridobe na ta način po več tisoč ljudi za odhod na podeželje. Tisti, ki se obotavljajo, navajajo razne razloge, nekateri od njih po odkriti omenjajo, da zadevajo na nepremostljivo zapreko pri lastnih željah.

Ženi, za katero gre, je uredništvo ženskega lista napisalo v javnem odgovoru naslednje: »Vzemimo, da ne boste poslušali moža in da se boste ločili. V tem primeru se bo vaš mož oženil z drugo. Odlas bosta na vas, kjer čaka moža dobro plačana služba in zelo lep stanovanje. Njegova nova žena in ne vi, bo v kratkem času dobila primerno službo, na primer v krajevni pošti. Čez nekaj mesecev si bosta kupila lepo pohištvo. Čez pol leta si bosta kupila televizor, v budimpeštansko opero, kinematograf, koncertne dvorane. Milni bodo tedni, meseci in srečni zakonski par si bo kupil avtomobil. Mladi ženi bo izredno všeč, ko ob njenem prihodu v Pešto njene tovarišice ne bodo mogle prikriti zavist: »Kaj ali ste kupili voz?« In se, da si lahko mislite: ko mož odpira vrata in pomaga ženi, svoji drugi ženi, da bi stopila vanj, pokajo njene prijateljice od zavisti in jeze. Imate priložnost gospa, vaša stvar je, da se odločite.«

Na svoj način strastno agitatorsko razpoloženo uredništvo je verjelo, da je našlo najbolj prepričljiv razlog, ki bo pomagal mladi ženi, da se bo izvlekla iz svojega dvoma. Pričaranje vizije televizije in avtomobila je imelo v ostalem tudi širši namen. Ta mnenja pa je začel obravnavati tednik »Življenje in literatura«, ki bi postavil vprašanje, zakaj bi morali ugoditi zahtevam žene, ki naj bi šla na podeželje in

zalkaj bi šla samo zato, da bi se lahko nekega dne uselila v avtomobil? Na ta način spodbujanje želje žene, ne bi imele meje, tako da bi moral biti naslednji nakup nič manj kot helikopter. In dalje? Do kod? Tega nihče ne ve. Kaj pa se bo dogodilo, ako bo kakšna prijateljica v mestu kupila avtomobil, ki velja 100.000 forintov proti kateremu se bo avtomobil mladega para s podeželja zdel kakor kmečki voz? Kdo bo potem pokal od zavisti, vprašuje list, ki pristavlja, da nima nič proti avtomobilu kot prevoznemu sredstvu v socializmu. Toda ali se mora prav vse postavljati na tako utilitaristično podlago? Ali ne bi lahko, ako bi to nadejvali in dajali bogate kompenzacije za vsako uslugo v socializmu v skrajni konsekvenci smatrali za upravičeno ravnanje tistega pesnika, ki bi za vsako pesem, v kateri bi slavil socializem, zahteval od države kot odškodnino avtomobil?

Primer je bil na ta način načelno osvetljen. Nasvet mladi tipični Peštanki z vizijo avtomobila je hudo kritiziral še drug svetovalec, ki nima nič proti avtomobilu, ki pa se upira komercializaciji morale. To pa je prav tisto, kar vznemirja avtorja, ki projicira ves primer na širšem družbeno-politično-etičnem področju. Ne gre več, kakor pravi za kakšno razumljivo težnjo po zboljanju sandarda. Sedaj gre za čudne konflikte v psihi ljudi, ki bi lahko služili kot gradivo kakemu modernemu pisatelju, da bi iz vsega napravil kakšno psihanalitično tragedijo.

Ali je po vsem tem mlada veterinarjeva soproga odšla z možem na podeželje, je za sedaj še neznan in stranskega pomena.

Miloš Corović

Belgijska vlada odstopila

Bruselj, 27. marca (AFP-Reuters). Vlada krščanskih socialistov premiera Gastona Eyskensa je po večeršnjih parlamentarnih volitvah danes odstopila. Belgijski kralj je odstop vlade sprejel, zaprosil pa je, naj vlada opravi upravne funkcije do ustanovitve nove vlade.

Sklep o odstopu so sprejeli na davišnji seji vlade, potem ko so se člani vlade seznanili z rezultati volitev, na katerih je stranka krščanskih socialistov izgubila absolutno večino v senatu v predstavniškem domu pa je dobila osem mandatorov manj.

Trgovinski sporazum med Finsko in EFTA

Helsinki, 27. marca (AFP-Reuters). V Helsinkiju so danes podpisali trgovinski sporazum med Finsko in evropskim združenjem za prosto trgovino (EFTA). Po sporazumu bo imela Finska posebne privilegije v znižanih carinskih tarifnih in bo hkrati obdržala kvantitativne omejitve za uvoz nekaterih vrst blaga.

S tem sporazumom so bili navezani tesnejši stiki med Finsko in EFTA, vendar Finska s tem še ni postala članica te organizacije.

Vedenje Salazarjevih diplomatov

Ni prvič, da diplomati kolonialističnega režima demovnas, kjer čaka moža dobro plačana služba in zelo lep stanovanje. Njegova nova žena in ne vi, bo v kratkem času dobila primerno službo, na primer v krajevni pošti. Čez nekaj mesecev si bosta kupila lepo pohištvo. Čez pol leta si bosta kupila televizor, v budimpeštansko opero, kinematograf, koncertne dvorane. Milni bodo tedni, meseci in srečni zakonski par si bo kupil avtomobil. Mladi ženi bo izredno všeč, ko ob njenem prihodu v Pešto njene tovarišice ne bodo mogle prikriti zavist: »Kaj ali ste kupili voz?« In se, da si lahko mislite: ko mož odpira vrata in pomaga ženi, svoji drugi ženi, da bi stopila vanj, pokajo njene prijateljice od zavisti in jeze. Imate priložnost gospa, vaša stvar je, da se odločite.«

Na svoj način strastno agitatorsko razpoloženo uredništvo je verjelo, da je našlo najbolj prepričljiv razlog, ki bo pomagal mladi ženi, da se bo izvlekla iz svojega dvoma. Pričaranje vizije televizije in avtomobila je imelo v ostalem tudi širši namen. Ta mnenja pa je začel obravnavati tednik »Življenje in literatura«, ki bi postavil vprašanje, zakaj bi morali ugoditi zahtevam žene, ki naj bi šla na podeželje in

raza anahronizem današnjega portugalskega režima, ki si še zmerom dela utvare, da lahko zgodovinske spremembe grede mimo portugalskega kolonialnega imperija. Če je zaostajanje osvobodilnih gibanj v teh kolonijah doslej potrjevalo takšne želje, napovedujejo najnovejši dogodki v Angoli, da se bliža konec takšnega stanja. Angola je opozorila nase svetovno javnost. Tako je na dnevni red prišlo tisto afriško območje, ki živi v največjem kolonialnem mraku. Postalo je očitno, da v dobi splošnega prebujanja in osamosvajanja Afrike in njene čedalje pomembnejše vloge v svetu, narodi in dežele pod portugalsko vladno ne morejo biti nobena izjema.

Ko so postavili vprašanje Angole na dnevni red Generalne skupščine, je bil to pomemben dogodek zato, ker je takrat ta forum prvič začel obravnavati portugalske kolonije. Toda prav okoliščina, da se je s tako veliko zakasnitvijo začel ukvarjati z razmerami v tem delu Afrike, terja od foruma svetovne organizacije posebne obveznosti. Zato se ne bi smel omejiti samo na akademsko razpravo o antikolonializmu, ampak bi moral nuditi stvarno pomoč angolskemu ljudstvu ter narodom v drugih portugalskih kolonijah.

J. Smole

NAČRTI KUBANSKIH EMIGRANTOV

Washington, 27. marca (AP). Kubanski begunci v ZDA, ki so prejšnji teden ustanovili v New Yorku »svet«, izjavljajo, da nameravajo »izvesti invazijo« na Kubo in da bodo skušali s podporo od zunaj strmoglaviti sedanjo vlado.

V tem »svetu« so pristaši bivšega diktatorja Batiste in

bivšega predsednika Prija, katerega režim je bil obtožen množične korupcije. Ti begunkski krogi so že pripravili »načrt za akcijo«.

Kubanska vlada je večkrat poročala o poskusih, da bi se iz ZDA vthotapile na Kubo oborožene skupine s protirevolucionarnimi cilji.

POSEBEN INTERVJU ZA DELO S PREDSEDNIKOM ZUNANJEPOLITIČNEGA ODBORA NORVEŠKEGA PARLAMENTA FINNOM MOEOM V OSLO

Jugoslavija in Norveška bosta v vprašanjih miru vselej skupaj

Šin mojega prijatelja Arneja, Ketil, si je podobno kot mnogi študenti v Oslo tistega dne zataknil v gumbnico značilno proti atomski oborožitvi in bronastemu Wergelandovemu spomeniku v parku so sedali na rame v prvem spomladanskem soncu gruleči golobi. Mene pa je tisto jutro v palači Stortinga ob parku ljubeznivo sprejel predsednik zunanje-političnega odbora norveške skupščine in eden vodilnih članov delavske stranke Finn Moe. Če bi dodal, da mi je ta že starejši, čeprav še vedno živahni politik, ki je prav tiste dni ob zasedanju parlamenta s svojimi diskusijami vzbudil velik odmev v tisku, v samopostrežni poslanski restavraciji sam prinesel na mizo črno kavo, bi s tem želel poudariti samo resnično demokratičnost, ki vlada v tej dostojanstveni, v starem norveškem slogu zgrajeni rumeno opencatni hiši njihove demokracije na ulici Karla Johanna. Že hip za tem, ko me je ob točno napovedani uri, potem ko sem se prijavil v vrzeti sprejemnici parlamenta, sprejel, mi je pa naklonil tudi razgovor o nekaterih aktualnih vprašanjih norveške notranje in zunanje politike.

Na vprašanje o glavnih značilnostih pravkar trajajočih parlamentarne debate je odgovoril:

»Debatata se je tikala predvsem zunanje politike in njen glavni predmet je bil govor zunanega ministra Halvarda Langeja. Imel je zelo zanimiv govor, v katerem je poudaril, da živimo v svetu velikih izprememb. V tej zvezi je rekel, da je kolonialni sistem mrtve in da moramo to v naši politiki upoštevati, se pravi, da Norveška ne sme podpirati nobene kolonialne politike. Sicer pa se je debata vrtila predvsem pozitivno okrog naše pomoči nerazvitim deželam ter sploh našega stališča do teh dežel. V Stortingu smo ne glede na nekatere razlike dosleji sporazum, da mora Norveška tretirati te dežele kot enakovredne partnerje na bazi enakosti ter da moramo tudi spoštovati njihove želje, da ostanejo izven blokov in da vodijo svojo neodvisno politiko. Vsi so se strinjali, da moramo podpreti razvoj teh dežel, kolikor je v naši moči. Vladi smo dali predlog, da bo izdvojila eno četrtino odstotka norveškega narodnega dohodka za podporo tem deželam, s tem, da bi se ta prispevek pozneje povečal na en odstotek.«

Ker je bil prav Finn Moe pobudnik te akcije, sem ga še podrobneje povprašal za nagibe te napredne akcije.

»Mislim, da je politiko v zahodnem delu sveta vse predolgo obvladoval vtis, da gre predvsem za nek konflikt med Vzhodom in Zahodom. Zdi se mi pa, da je vprašanje razmerja med tehnično visoko razvitiimi deželami in nerazvitiimi deželami, t. j. novo razvijajočimi se deželami v Afriki, Aziji in Latinski Ameriki, vsaj tako važno, kot je vprašanje odnosa med Vzhodom in Zahodom in da bo to vprašanje na svoji teži samo vse še bolj pridobivalo. Zato vprašanje pomoči narodom, ki so še revni, ni samo vprašanje teh narodov, ampak tudi zelo važno vprašanje za ohranjanje miru in ravnovesja v svetu.«

V nadaljnjem pogovoru sva še konkretnije dotaknila nekaterih perečih vprašanj norveške politike same.

»Vprašanje, ki je danes pri nas morda najbolj pereče, je to, ali naj Norveška ima atomsko oborožitev oziroma nuklearna oporišča ali ne. Stališče vlade je, da naj Norveška v času miru teh oporišč ne bi smela imeti. V tem smislu bo tudi nacionalni svet delavske stranke podal predlog na kongresu stranke, ki se bo začel 9. aprila. Seveda so tudi nekatera ekstremnejša mnenja v tej ali oni smeri, tudi v krogu same delavske stranke; namreč to, da bi morala vlada kategorično izjaviti, da Norveška v nobenem primeru ne bo uporabljal atomskega orožja, celo v vojni ne, medtem ko so drugi mnenja, da bi zaradi varnosti vendar morali pristati tudi na tako oborožitve. Osebnostno menim, da bi morali storiti vse, da ne bi skaliili odnosov do Sovjetske zveze, kajti nikakor nočemo, da bi Sovjetska zveza lahko vzela kako našo potezo kot grožnjo proti sebi.«

Ko sva v zvezi z vprašanjem strankinega kongresa mimogrede zašla tudi na notranje-politično vprašanje parlamentarnih volitev, ki bodo na Norveškem letos jeseni, je v razgovoru nadaljeval:

»Mislim, da tu ne bomo doživeli velikih sprememb in da bo delavska stranka, ki je kot večinska stranka na oblasti že od vojne dalje, tudi tokrat svoj položaj ohranila. Naš glavni problem je trenutno ekonomskega značaja in zlasti industrijski razvoj dežele. Pri nas so namreč nekateri predelki, ki še vedno nimajo razvite industrije, in zato skuša naša politika tudi te dele delati industrializirati. Seveda to vključuje mnoge dodatne probleme. Kar zadeva lastniške

odnose podjetij, naša delavska stranka ne insistira toliko na lastništvu države, dokler smo sposobni nadzorovati gospodarsko dejavnost zasebne pobude. Zelo aktualen problem pa je vprašanje industrijske demokracije in mnogi so med nami, ki študirajo prav jugoslovanski sistem industrijske demokracije zaradi primerja-

Finn Moe, predsednik zunanje-političnega odbora norveškega parlamenta in eden vodilnih članov norveške Delavske stranke

nja in uporabe. Pri nas že imamo nekatere svete delavcev po podjetjih, ki pa niso preveč učinkoviti zato, ker se bavijo predvsem z manjšimi problemi o ravni odnosov med delavci in podjetnikom, ne lotevajo se pa še v odločujoči meri vprašanj proizvodnega značaja.«

Pri ponovnem obravnavanju vprašanj zunanje politike je preciziral stališče Norveške do OZN in njenih sedanjih akcij v svetu.

»Kar zadeva OZN, mislim, da je ta organizacija danes pomembnejša, kot je bila kdajkoli prej, pa četudi je pokazala nekatere slabosti, končno v svoji nedavni politiki in v Kongru, kar pa moramo pripisati predvsem dejstvu, da OZN težko posega v notranje bomoče zadeve. Seveda pa je bilo to tudi posledica tega, ker nekatere druge sile, konkretno Belgija, niso bile lojalne do sklepov Varnostnega sveta OZN. Zato se po drugi strani ne strinjamo z divjimi napadoma na Hammarškoldta. Če je treba koga kritizirati, potem je treba kritizirati sklepe Varnostnega sveta. Zategadelj smo proti sovjetskemu pred-

ložu, da bi imeli tri generalne sekretarje OZN. Po drugi strani pa mislimo, da bi bilo organe OZN in sekretariata treba reorganizirati in upoštevati, da dobijo tudi nove države Afrike in Azije v organizaciji tako mesto in vpliv, kot ga zaslužijo. V tej zvezi bi dodal še to, da večina Norvežanov upa, da bo Kennedyjeva uprava v ZDA pomenila ugodnejši začetek v mednarodnih pogajanjih.«

Povprašal sem ga, kako je glede konkretne nove pobude skandinavskih držav v zvezi s policijskimi silami miru OZN.

»Smo za okrepitev policijskih sil OZN in skandinavskih dežele, t. j. Norveška, Danska in Švedska prav zdaj proučujejo možnost, da bi imele v svoji lastni armadi neke vrste rezervne sile, ki bi bile lahko dane na razpolago OZN vsak trenutek, če bi bilo treba, in na potrebnem kraju že v štirindvajsetih urah.«

V zvezi z nedavnim zasedanjem skandinavskega sveta v Kjopenhavnu pa je dodal:

»Čeprav smo za najširše sodelovanje med narodi, še posebej krepimo sodelovanje med skandinavskimi deželami. Na zadnjem zasedanju Nordijskega sveta smo obravnavali predvsem dve področji: prvič, sodelovanje vseh skandinavskih dežel glede skupne pomoči nerazvitim deželam v svetu, in drugič, konkretnije sodelovanje skandinavskih dežel pri vprašanjih vzgoje, zlasti organizacije višješolskega študija, kajti naše dežele so sorazmerno majhne, današnje znanstveno-tehnične zahteve takega šolstva so pa zelo visoke.«

Za zaključek sva še dotaknila še vprašanja jugoslovansko-norveških odnosov.

»Z razvojem teh odnosov smo zelo zadovoljni. Občutek imam, da imajo naše dežele veliko skupnega. Z gotovostjo upamo, da se bo vsestransko norveško-jugoslovansko sodelovanje, zlasti še kulturno, še bolj okrepilo.« je ugotovil Finn Moe in konkretno poudaril pomen sedanjega gostovanja Slovesnega okteta na Norveškem ter uspeh, ki ga je v istem času doživel prevod Andričevega Mosta na Drini. »Jugoslavija, ki je neangažirana dežela, lahko igra zelo koristno vlogo pri izboljševanju mednarodnih odnosov naspolh in Norveška bo v prizadevanjih za mir, posebej v OZN, vselej korakala skupno z vašo deželo.«

Bogdan Pogačnik

V JUGOSLOVANSKEM OKVIRU

BEOGRAD

GOSTOVANJE AMERIŠKEGA DRAMSKEGA GLEDALIŠČA

Je te dni vzbudilo veliko pozornost beograjskega občinstva. Ameriški umetniki so obiskali Jugoslavijo v okviru turneje po Evropi, na kateri so se ustavili že v Barceloni, Madridu, Bruslju in Amsterdamu. Na odru beograjskega Narodnega gledališča so ameriški gostje uprizorili tri pomembna dela iz sodobnega dramskega repertoarja: igra Thorntona Wilderja »Za las«, »Čudodelce« William Gibsona in tudi pri nas dobro poznano »Stekleno menažerijo« Tennesseeja Williamsa. Gostje, zlasti vodilna gledališka umetnika v skupini, Helen Hayes in Leif Erickson, so prejeli najlepša priznanja gledalcev.

SCENARIJ NA ODRU

so v ponedeljek zvečer uprizorili beograjski dramski umetniki, ki so sklenili zapustiti Sodobno gledališče in ustanoviti samostojno gledališko družino. Gre za »Deklico z naslovne strani«, scenarij za igrani film, ki ga je po svojem nagrajenem kratkometražnem filmu napisal Puriša Djordjević in mu dal podnaslov »Koncert za fotografijo in štiri priče«. V okviru Dneva študentov beograjske univerze so ga v Dvorani: hercegovci v kolektivni režiji zaigrali Olivera in Rade Marković, Voja Mirić in Mica Tomić. Ob tem zanimivem eksperimentu so dramski umetniki opustili številne tradicionalne gledališke elemente, da bi »poiskali nov način stika med izvajalci in publiko«.

NOVI SAD

SLOVENSKI GOSTJE

so te dni dali svoj prispevek k novosadskemu kulturnemu življenju. V soboto zvečer je priredil v dvorani Srednje glasbene šole »Isidor Bajić« solistični koncert violinist Igor Ozim, ki je ob spremljavi pianista Marjana Lipovška izvedel Beethovno »Kreutzerjevo sonato«, Bachovo »Partito v E-duru«, Paganinijeve »Metulje« in »Štiri ditiramske kompozicije« Lucijana Marije Škerjanca. Koncert je vzbudil vso pozornost in najlepša priznanja koncertnih poslušalcev. Naslednji večer pa so v Zbavnem gledališču »Ben Akiba« gostovali študentje ljubljanske Akademije za igralsko umetnost z Giraudouxovo »Za Lukrecijo«. Z isto predstavo so ljubljanci nato gostovali še v beograjskem gledališču »Boško Buha«.

BALETNA PREMIERA

v novosadskem Srbskem narodnem gledališču je združila v celovečerni nastop baleta »Na lepi modri Donavi« ter »Amerikanca v Parizu«. Oba baleta je koreografiral Georgije Makedonski, scenograf je bil Duško Ristić, kostumograf pa Božena Jovanović. Glavne vloge so odigrali Magdalena Vrhovec, Mira Matić, Tita Itković in Petar Maslareski. Nova baletna premiera je vnesla lepo osvežitev v novosadski gledališki repertoar.

TUZLA

VISOKA DELOVNA JUBILEJA

bosta konec meseca praznovala dva priljubljena člana Drame tuzlanskega gledališča, Hasan Hasanović in Makso Dešić. Oba igralca sta začela svojo umetniško pot kot amaterja in sta postala po osvojitvi ustanovna člana poklicnega gledališča v Tuzli. Hasan Hasanović, ki je z uspehom oblikoval komične vloge iz domačega in tujega dramskega repertoarja, bo proslavil petintridesetletnico svojega umetniškega dela in se obenem poslovlil od publike kot kavarinar Tifko v »Kulenovićev« »Delitvi«. Makso Dešić, ki je med svoje vloge zapisal »eg številnih uspešnih stvar« v tudi župnika v »Kralju na Betajnovi«, slepca Vlahu v »Ekvinokciju« in druge znane like iz domače dramatike, bo proslavil svoj petintridesetletni jubilej kot Jerotije v Nušićevi »Sumljivi osebi«.

SARAJEVO

ČETRTI FESTIVAL ZVEZE KULTURNO-UMETNIŠKIH DRUŠTEV

sarajevskega okraja se je začel v ponedeljek zvečer s koncertom, na katerem so program izvajali pevski zbor raznih kulturno-umetniških društev in mladinski pevski zbori s sarajevskih srednjih šol. Četrti festival kulturno-umetniških društev sarajevskega okraja, ki bo trajal do 27. julija, ima letos jubilejni značaj: posvečen je 20-letnici revolucije. Zato lahko na njem sodelujejo le tista društva, ki so pripravila program domačih del, od katerih jih vsaj tretjina obravnava jubilejno tematiko. Letošnje festivalske prireditve bodo potekale po dvorah sarajevskih tovarn in podjetij ter v kulturnih domovih. Tovarne so za take nastope pokazale veliko zanimanja in so prevzele vse stroške prireditev. Prvi del festivala bo namenjen glasbenim prireditvam,

v maju se bodo zvrstili nastopi dramskih društev, festival pa bo zaključen z nastopi folklornih ansamblov.

KULTURNO-PROSVETNO DELO NA VASI

je bilo tema posvetovanja v Kulturno-prosvetnem svetu Bosne in Hercegovine, ki so se ga udeležili predstavniki vseh komun, občinskih in okrajnih odborov Ljudske mladine, okrajnih združenj zvez ter republiških organizacij in ustanov, ki se ukvarjajo s kulturno-prosvetnimi vprašanji. Sekretar Sveta Miloš Spajić je v svojem referatu prikazal potrebo po višji ravni kulturnega in izobraževalnega dela na vasi, ki ga zahtevata gospodarski razvoj in dvig življenjskega standarda.

V živahni razpravi po referatu so se kot osnovne delovne naloge izoblikovale koordinacija dela ljudskih in delavskih kmetijskih delavcev ter pridobitev prostorov za kulturno-prosvetno dejavnost.

S. G.

Delovna vzgoja na gimnazijah

DIJAKI V TOVARNAH

V okvir reformirane šole spada tudi delovna vzgoja na srednjih šolah. Solniki so o tem že dalj časa razpravljali, vendar je šele zdaj prišlo do prvih poskusov. Glavna ovira je bilo vprašanje, kako naj se organizira vključevanje mladine v delovni proces. Kjer imajo gimnaziji na razpolago kakšno industrijsko srednjo šolo, menijo, da bi bilo najbolj primerno, da se dijaki kako uro v tednu v takih šolskih delavnicah seznanjajo z delom. V Kamniku pa so ob razviti industriji v kamniškem in domžalskem okolišu podali idealni pogoji, da se dijaki neposredno vključijo v proizvodnjo. To zamisel so tudi uresničili.

Po zdravniškem pregledu in posvetovanju s starši so sklenili, da bodo dijaki vsako leto dvakrat po 14 dni delali v tovarnah na takem delovnem mestu, ki najbolj ustreza njihovim sposobnostim in težnjam. Začeli bodo z letošnjim prvim razredom. Vodstva tovarn so s polnim razumevanjem omogočila to koristno povezavo šole in industrije. Te dni je prva skupina 16 prvotolcev kamniške gimnazije odšla na delo v tovarne v Kam-

niku in Domžalah. Na svojih delovnih mestih bodo spoznali delovno vzdušje in dobili pravičen odnos do fizičnega dela in do tovarne. Seznanili pa se bodo tudi z različnimi oblikami delavskega samoupravljanja, saj bodo sodelovali tudi na sejah delavskih svetov. V tovarni bodo dijaki navezali stike z delavsko mladino, ki jih bodo kasneje lahko še poglabili s sodelovanjem v kulturnih in športnih organizacijah.

Dijaki delajo na svojih de-

lovnih mestih 8 ur dnevno. Za svoje delo ne dobijo nobenega plačila. Tako bi dijaki po štirih letih študija v gimnaziji imeli za seboj tudi 4 mesece dela v tovarnah na različnih delovnih mestih. Marsikdo bo pri tem dobil veselje do svojega bodočega poklica, tovarne pa bodo lahko spoznale svoje bodoče stipendiste.

V prvi polovici aprila bodo tudi ostali dijaki prvega razreda kamniške gimnazije vključeni v pouk delovne vzgoje.

Proslave 150-letnice smrti Dositeja Obradovića

Aprila bodo povsod po Hrvatskem praznovali 150-letnico smrti velikega srbskega književnika Dositeja Obradovića, ki je kot prosvetni delavec preživel del svojega življenja v Zagrebu, Petrinji, Kninu in po liških vaseh. Poleg ljudskih univerz in šol bodo v proslavah sodelovale še številne kulturne ustanove, tako Društvo književnikov Hrvatske, Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti

ter Matica Hrvatska s pododbri v Dubrovniku, Zadru, Splitu, na Reki, v Osijeku in Vukovaru.

Na seji republiškega sveta za kulturo in znanost so se sklenili, da bodo konec junija s prigodnim slovesnostmi praznovali tudi 100-letnico smrti znanih makedonskih prosvetnih delavcev — Konstantina in Dimitrija Miladinova, ki sta zbirla makedonske narodne pesmi.

O „AFERI“ PRIMOŽA KOZAKA

Ker sem proti improviziranim izjavam, vam na vaše vprašanje o Kozakovi Aferi in njeni uprizoritvi v okviru Odra 57 ne morem odgovoriti z dvema ali s tremi stavki, marveč vas moram prosti za dovoljenje, da svoje misli nekoliko obširneje razložim. To pa tembolj, ker daje ta drama dovolj gradiva za razmišljanje in se dotika nekaterih pomembnih in aktualnih zadev.

Snov Kozakove drame je revolucionarni, partizanski boj. Vendar pa ga avtor ne obravnava opisno, marveč v luči natančnih moralno etičnih in idejnih političnih problemov, ki so se po njegovem mnenju pojavili v okviru revolucionarnih vrst samih. S tem se je dotaknil tudi vprašanj, ki ne zanimajo samo historika, marveč so še danes živa in pravzaprav pretresajo ves svet sodobnega socializma. Ni dvoma, da so takšne avtorjeve intencije za našo literaturo zelo dragocene, ker pomagajo razbijati tisti začarani krog, v katerem se je znašel velik del takimenovalne partizanske literature. Pri tem pa o poleg žive aktualnosti problemov sodelovali tudi nekateri tuji vzori in tuje spodbude. Tako se n. pr. paralela med Kozakovim Kristijanom in Sartrovim Hugom iz Umazanih rok vsiljuje kar sama od sebe, kar je, mimo drugih prvih, dokaz za misel, da je moralno etična struktura Aferi v svojem bistvu sorodna nekaterim sodobnim evropskim idejnim in literarnim tendencam.

Afera učinkuje deloma kot kritika stalinističnih metod, kot obsodba makavelistične degradacije in deformacije napredne ideje, kot kritika odpuščanja ideje in revolucije od človeka, ter odpira tako vrsto načelnih vprašanj o človekovi položaju v sodobnem svetu in o preobrazbi družbe. Kljub pomembnosti, ki je skrita v značaju teh zadev, pa zapušča drama v človeku občutek nezadostnosti. Moral bi imeti pred seboj tekst, da bi si to lahko pojasnil in bil del res vseskozi pravičen. V kolikor lahko sodim po spominu na uprizoritev, se mi dozdeva, da gre za nekakšno problematičnost, nejasnost in nedoslednost v idejni strukturi, v konceptih, ki jih zagovarjajo posamezne osebe, zlasti pa v medsebojnih odnosih teh konceptov. To se kaže tudi v sami zgradbi drame. Tako n. pr. ni jasen in se nikoli dovolj ne pojasni osnovni spopad, ki je sprožil afero, in Jeremija, ki išče krivca za krizo, ki je na-

stala v brigadi in o kateri tudi nimamo dovolj plastične predstave oziroma o kateri nismo prepričani, da je tako zelo usodna in daljnosežna, se kar nenadoma preneha zanimati za Simon in Bernard, z njima pa tudi Kristijan, vzbujajo včasih vtis, da pred komisarjem res nekaj skrivajo, da mu res lažejo in celo da res kujejo nekakšno zaroto, s čimer so seveda moralno degradirani, postajajo resnično krivi in s tem je nivo konflikta, ki naj bi bil takorekč spopad načel, nenadoma znižan. Predvsem pa se mi zdi, da se v Aferi nenaravno mešata dva različna aspekta, in sicer aspekt načelnega koncepta ter aspekt individualnega karakterja in osebnosti. Tako se n. pr. spopad med načeli, ki jih zagovarja Jeremija, in principi, za katere se ogreva Bernard, konča z Jeremijevo zmago, vendar pa ne zaradi tega, ker se je izkazalo, da je Bernardova vizija nekaj nemočnega, za življenje nesposobnega in neresničnega, marveč samo zato, ker je Bernard osebo preveč slaboten — in vendar se mi zdi, da upravičenosti posameznih idej ni mogoče dokazovati le z osebo močjo in vzdržljivostjo njihovih predstavnikov.

Vprašanje zase je vprašanje umetniške prepričljivosti drame, kar seveda ni odvisno od avtorjevih namenov, marveč samo od njegovega talenta. Živa aktualnost problemov sicer človeku pogosto zastira pogled, ko išče estetske kvalitete posameznega dela. Morda pa se vendarle ne motim, ko trdim, da v Aferi prevladujeta logična konstrukcija in ideja nad oblikovalno močjo, nad umetniško kreacijo. Zato so nekatere osebe premalo človeško žive, premalo konkretne, preveč so samo ideje. Nekatere njihova dejanja ne nastajajo po logiki njihove individualnosti, marveč predvsem po ukazu avtorjeve volje. Najbolj živa in prepričljiva se zdi figura komisarja Jeremije.

Drugače je s Simonom. Nekateri sestavine njegove osebnosti so takšne, da spodbujajo napetostjo čakamo, kako bo zrasla pred našimi očmi ena najbolj zanimivih, najmanj stereotipnih in najbolj izvirnih postav drame. Vendar pa, kot vse kaže, avtor ni zmogel izkoristiti vsega tistega gradiva, ki se skriva v zametku tega lika, tako da je ta figura ostala na stopnji zasnovane in se ni mogla razviti v polnokrvno, umetniško učinkovito in organsko zgrajeno osebo. To je toliko bolj neprijetno, ker bi moral biti Simon, čeprav razumem avtorjeve intencije, glavni protiigravec — in zaradi tega je prizadeta celotna zgradba drame tako v idejnem kakor dramaturškem smislu. Podobne misli mi vzbujajo tudi lik načelnika Bernarda. V njem je izražena misel, da je etično načelo zgrajeno lahko le na kontinuiteti plemenite evropske misli — zaradi tega predstavlja zlasti z ozirom na tisto idejno in literarno območje, s katerim vežejo Afero do kraja, trdne vezi, nedvomno nekaj svojega. Vendar pa se tudi ta figura ni mogla razviti v vseh svojih naravnih razsežnostih in avtor jo je, kakor da bi ga gnala neka neustreznost ali neučakanost, premalo in takorekč neupravičeno zlomil.

Afera je torej drama, ki govori o aktualnih vprašanjih in skuša uveljaviti nekatere nove in svojevrstne poglede na človeka in družbo ter se tako pridruže vrsti drugih literarnih in esejističnih tekstov, ki nastajajo iz podobnih pobud. Zbudila bo verjetno še marsikatero repliko in tako po svoje prispevala k razjasnitvi problemov, ki nas vse vznemirjajo, in o katerih vse preveč samo »molčimo«, kot bi rekel Dominik Smole. Kot takšno delo in takšno ponovna spodbuda je kljub vsem pomislekom, ki se ob njej vzbujajo, važna novost v našem literarnem življenju in zato naj je ne bi zanikavali niti s slepim odklanjanjem niti z euforičnim panegirikom.

Dušan Pirjevec

OPOMBA UREDNIŠTVA: Ob premieri oziroma prvi uprizoritvi »Aferi«, ki jo je pripravil Odr 57, smo napravili več kulturnih delavcev, da povedo svoje mnenje o novem izvirnem domačem dramskem delu. Odgovori, ki smo jih prejeli, so preslegi predvideni okvir oziroma možnosti naše rubrike, zato smo jih — mimo pričujočega prispevka Dušana Pirjevca — odstopili uredništvu naših razgledov, ki jih bo priobčilo v eni svojih prihodnjih števil.

Zapiski s turneje pesmi in prijateljstva

»Če ne bi verjeli svojim očem, si ne bi mogli predstavljati, da stoji pred nami le osem pevec, saj je zvenelo in donelo, kot da bi pel ogromen zbor. In peli so tako sigurno, pa tudi s tolikšno lahkoto najtežje stvari, da je ljudem v dvorani skoraj zastajal dihanje. Nič čudnega ni, če država podpira tak ansambel! Boljših ansamblov Jugoslavije ne bi mogla poslati preko svojih meja, naša festivalna dvorana pa je sprejela njihov nastop z viharjem navdušenja.« Tako je med drugim zapisal časopis »Rumsdalsposten« v pristanišču Kristiansundu na zahodni obali Norveške po koncertu Slovenskega okteta v njihovem mestu.

Ne vem, ali je bilo naključje, novinarska rutina ali kaj več, toda oznaka »pojoči am-

basadorji Jugoslavije« se je ponovila nekajkrat v odličnih ocenah, ki jih je objavil norveški tisk v zvezi s pravkar zaključeno prvo turnejo tega našega reprezentančnega pevskega zbora iz Ljubljane, ki je pomenila ne samo popoln umetniški uspeh, ampak tudi priskočno manifestacijo jugoslovansko-norveškega prijateljstva.

Čeprav je bil prvi koncert razumljivo namenjen prestolnici Norveške, Oslu, so naši fantje na tej poti prvič doživeli aplavz pravzaprav že takoj, ko so stopili na skandinavsko »tla«, na »Kralju Frideriku«, na traktu med nemško in dansko obalo. Na ladji se je nekako morda zaradi lanske oddaje Slovenskega okteta v kopenhavski televiziji izvedelo, kdo so jugoslovan-

ski sopotniki, in že je na prošnji sredi polnega ladijskega salona ob splošnem odobravanju zadonela naša pesem. »Ali bi vas lahko slikal z instrumenti v rokah«, je dan za tem, kajti na Severu so vse daljave velike, ob prihodu na kolodvor v Oslu poprosil navdušeno prijazen, a nekoliko dezinformiran reporter. Toda tudi sicer nam je norveški tisk priredil priskočno dobrodoščilo in z veliko pozornostjo objavil vrsto fotografij in člankov o značaju našega ansambla, tja do novinarke »Arbeiderbladet«, ki je pod naslovom »Jugoslovanska basa obalujeta, da sta prišla prepoznati za Holmenkollen«, posvetila precejšnjo reportažo srečanju z najmlajšima članoma naše ekipe. Sam koncert v glavni koncertni dvorani Osla, v dostoj-

anstveni Auli univerze s klasičnimi stebrišči, lestenci in čudovitimi Munchovimi freskami po stenah, pa je bil, kot je zapisal eden najstarejših norveških časopisov, »Morgenposten« s stoletno tradicijo, »pravi slavnostni večer«. »Od začetnega Lassovega »Bonjour mon coeur« in ostalih renesančnih pesmi raznih narodov, kjer so posebej užigali obe črtni in ona o Platonu, pa do jugoslovanske folklorne in številnih dodatkov, ki jih je publika s ploskanjem še in še izsiljevala je rastlo razpoloženje.« »Slovanska radost in slovanska melanholija sta potovali z roko v roki na veliko zadovoljstvo vseh, pri vsem tem pa je dominiral nasmejan humor. Ne dogaja se pogosto, da bi se glasbeni kritik v naši spoštovani koncertni dvorani resnično tako dobro zabaval. To je mišljenje kot fenomenalen kompliment Slovenskemu oktetu«, je priznal resni kritik istega lista.

Sicer pa prepustimo besedo ne nekaterim odlomkom iz drugih časopisov! »Imenovali so se za Slovenski oktet in nihče ne bi mogel slutiti, da se pod tem sorazmerno prozaičnim imenom skriva glasovna lepota, ki obvladuje vse zvočke, vse do popolnih orgel«, je v svoji kritiki pod naslovom »Slovenski pevski praznik« v uvodu »Morgenbladet« ugotovil Børre Quamme in svojo podrobno oceno zaključil z ugotovitvijo: »To je bila pesem, kakršne med zidovi aule ne ni bilo, skratka: fantastično!« — »Slovenski oktet poje na širokem stilnem področju in iztaja barvno neizmerno bogat, umetniški in virtuozen program... Tenorji so lahko šli do zelo svežih višin, bas v »Deep River« je bil izredno zvočen, toda vrhunec moči je dosegel eden od baritonov, ki

bi skoraj odpihlil streho na Auli... (Reimar Riefling, »Verdens Gang«) — »Slovenski pevci so izpolnili to, kar je reklama obljubljala, tako v moči svobodnega doživljanja ritma, kot v sposobnosti za modularizacijo zvoka, kar daje zboru poseben značaj in svežino...« (Oleistein Sommerfeldt, »Dagbladet«). — »Odlični jugoslovanski pevski koncert... Kadar poje zbor s tako uglaseno preciznostjo in tako fino prilagojenim tolmačenjem ter ravnotežjem med skupinami, kot je to storil Slovenski oktet v naši Auli, se lahko nabirajo same nove lovorike...« (T. K. »Friheten«).

— »Odlični glasovi, mnogi od njih neverjetno dobri — in izvedba stilno in glasbeno najrazličnejši pesmi so spreminili ta večer v doživetje... Navdušenje je bilo veliko od začetka do kraja, in temu zboru lahko zaželimo od vseh za vsem in pesem prizadetih — ponovno dobrodoščilo!« (Erlling Westher »Arbeiderbladet«).

— »Gostovanje Slovenskega okteta bo ostalo Oslu še dolgo v spominu...« (Andreas Hearnkion, »Nationen«).

O odmevu koncerta govori tudi dejstvo, da je radijska postaja v Oslu oddajala še isti večer neke poznejše skoraj trideset ure posnetkov z oktetovega nastopa v Auli. Med občin svom na koncertu so bile številne ugledne osebnosti, kot ministri in poslanci ter jugoslovanski veleposlanik, medtem ko se je predsednik vlade Einar Gerhardsen, ki smo ga povabili s posebnim umetniško izdelanim vabilom, zelo ljubeznivo zahvalil in opravičil zaradi zadržanosti. Na sprejemu, ki ga je priredilo po certu jugoslovansko veleposlanništvo ob udeležbi mnogih predstavnikov norveškega političnega in kulturnega življenja, pa se je naša pesem ponovno oglasila, vse do partizanske »Heja ho«, za katero je posebej poprosil predsednik zunanjepolitičnega odbora norveškega parlamenta Finn Moe. Koncerti v Kristiansundu, Molde, Sykkylvenu, Alesundu

in Voldi so bili v naslednjih dneh repize odličnega uspeha v Oslu. Vseposvodi so izdali za gostovanje posebne programe po lokalnih listih objavili pohvalne kritike, obdarili so nas s cvetjem in po koncertih zadržali v svojem prijateljskem krogu. V Kristiansundu je oktet mimo koncerta pel v prijaznem pozdravu bolnikom v tamkajšnji bolnišnici; v Molde je bil prvi dogodek nastop v tamkajšnji gimnaziji, ki se ponaša s tradicijo, da se je v njej šolal norveški narodni pesnik Bjørnson. V Alesundu, »prestonici slikovnih in polevov«, je moral oktet zaradi ogromnega zanimanja isti večer dati v razpredani dvorani kar dva koncerta enega za drugim!

Pri vsem tem pa je bilo vmes tudi dobrih 500 km z vlakom v vsako smer in dodatne vožnje z avtobusom ter skoraj 30 ladijskih trajektov preko divje romantičnih fjordov, zdaj v soncu, zdaj v snežnih zametih, vse do onega zadnjega prevoza, ko smo zaradi napake v voznem redu in zato, da naši pevci ne bi še bolj zamudili svojih obveznosti v ljubljanski Operi — morali organizirati poseben avtobus in posebno ladjo preko fjorda!

»Zakaj ne ostanete še«, so nam govorili podobno, kot je zapisal eden izmed kritikov v Oslu: »Edino kar jim zamerimo, je to, da so dali v Oslu samo en koncert!« Naš impresario v prestolnici je želel prirediti še naslednji teden še en koncert, iz industrijskega mesta Sarpsborga so zahtevali naš nastop, iz Bergena je telefoniral direktor festivala in povabil oktet vsaj na prihodnje mednarodno glasbeno srečanje v tem znamenitem Griegovem mestu. Zato smo resnično odhajali samo s pozdravom — »Na svidenje«, in z zavestjo, da je malokdaj kak tuji ansambel tako hitro osvojil to deželo, pa tudi z občutkom, da nas je malokdaj kaka tuja dežela prevzela tako topla, kot prav ta dežela ljudi s Severa.

Bogdan Pogačnik

Alesund, glavno središče norveških lovcev na slanike in trske, kjer je imel Slovenski oktet na svoji turneji po Norveški kar dva koncerta

POKONGRESNI RAZGOVOR

Pred pomembnejšimi odločitvami posvet z volivci

Ivan Zunko, eden od delegatov iz občine Ravne na nedavnem V. kongresu Socialistične zveze Slovenije, je dejal našemu dopisniku: »Kongres je na-

Ivan Zunko

pravil name močan vtis; pokazal je velik napredek SZDL kot množične politične organizacije in dal napotke za konkretno delo na terenu. V vsi občini bomo s sklepi in ugotovitvami kongresa čimprej seznanili članstvo. Obiskal sem podružnico SZDL Dobrije in govoril o sklepih in ugotovitvah kongresa.

KAJ BO LETOS GLAVNA NALOGA OBČINSKE ORGANIZACIJE?

»Naloge je ogromno in je težko reči, kateri bi dali prednost. Eno pa je vsekakor goto-

Občni zbor sindikata v Tovarni pohištva v Novi Gorici

Nova Gorica, 27. marca. Na občnem zboru sindikalne podružnice v Tovarni pohištva v Novi Gorici so ugotovili, da je sindikat precej prispeval k izboljšanju delovnih pogojev in higienskih razmer, premalo pa se je uveljavil pri razvijanju delavskega samoupravljanja ter strokovnem usposabljanju in racionalnem gospodarjenju. Te naloge pa bodo zlasti pomembne v prihodnosti, saj bo tovarna, ki je v rekonstrukciji, že prihodnje leto podvojila proizvodnjo ter povečal svoj dohodek od 1,4 na 3 milijarde. Sklenili so tudi prilagoditi sindikalno organizacijo ekonomskim enotam, ki jih je v tovarni pet.

Življenje, kot ga vidijo študentje-fotografi

V Akademskem kolegiju v Ljubljani so v soboto odprli tretje klubsko razstavo amaterske fotografije fotokluba »Akademski kolegij«. Razstava je organizirana v počastitev 20-letnice revolucije in bo odprta do konca tega meseca. Izmed 113 fotografij 21 avtorjev je žirija izbrala 80 fotografij 19 avtorjev. Za najboljšo fotografijo je bila izbrana »V družbi kolegov« Stojana Keberja. Sledi ji Marjana Hudine »Otočen pogled« in Franca Bajca »Sanje«.

ZABELEŽENO

Življenje odkriva naloge

»Sekcije SZDL so primerna oblika za uveljavljanje žena in reševanje mnogih problemov,« so med drugim poudarile predstavnice ženskih organizacij na občinski konferenci v Novem mestu. Hkrati so nakazale vrsto nalog, sicer drobnih, vendar za življenje ljudi kljub temu važnih, ki naj bi se jih lotile sekcije SZDL.

Gradnja stanovanjskih blokov se je razmahnila. Zlasti rast stanovanjskega naselja v Kandiji in Brsljinu. Gradnja stanovanj rešuje en problem, odpira pa vrsto drugih. Niti v enem primeru niso bili do sedaj predvideni drugi prostori, ki so za življenje ljudi prav tako važni kot stanovanje. To so prostori za otroke in njihovo varstvo, uslužnostne dejavnosti in drugo. V večini primerov do stanovanjskih blokov ni niti došla nova naloge, s tem pa tudi bogato delovno področje sekcij Socialistične zveze, katerih je vsak dan več.

P. Romanič

Ob Vardarju vedno več povrtnine

plo svoja stanovanja za stanke podružnic.

KAM BODO USMERJENI NAPORI STANOVANJSKE SKUPNOSTI?

Na Čeovju imamo stanovanjsko skupnost, ki vključuje večino v novih stavbah okoli 2500 ljudi. Opažamo, da prebivalci tega naselja prenašajo na družbeno lastnino, saj imamo se vedno probleme pri čiščenju in vzdrževanju hiš, nasadov in nekaterih drugih objektov. Na pobudo Socialistične zveze bodo hišni sveti v tem naselju sklicali sestanke s stanovalci, na katerih bodo obravnavali vse probleme naselja in vključevanje članov. Po kongresu smo si postavili nalogo, da vključimo v organizacijo tudi tiste člane, ki so zaenkrat še izven organizacije. Čeprav imamo na Ravnah in v bližnji okolici vključenih v Socialistično zvezo že 88 odstotkov volilnih upravičencev, s tem še nismo zadovoljni.

Po mojem mnenju pa bo treba za skladno delovanje SZDL in vseh drugih organizacij in društev v občini ustanoviti koordinacijski odbor, ki bo vsakega delo pri posameznih akcijah. Doslej se je namreč večkrat dogajalo, da smo razne akcije organizirali dvo- ali pa celo večkratno.

M. Kos

Titov Veles, marca — Pod planino Babuno stoji mesto Titov Veles. Od tega mesta do grške meje pa se razprostirajo ob Vardarju rodovitna polja in sadovnjaki. Marellice in breskve so že davno odcvetele in na njih je že videti drobne zelene plodove. Pridelovalci sočivja odstranjujejo steklene strehe z gredic in začnajo sejati paradiznike, paprike, kumare, grah, fižol in drugo sočivje. Ves ta kraj je že od nekdaj znan kot zelo primeren za pridelovanje različnih zgodnjih vrst paradiznikov, paprike, graha in kumar. Tak je ostal tudi po vojni. Zadržna leta pa gre glas o njem celo v tujino. Povečalo se je ne samo s sočivjem posejano polje, marveč tudi pridelek. Tudi povpraševanje po sočivju je čedalje večje tako na domačem, kakor na tujem trgu. Letos so razširili polja za pridelovanje sočivja za 350 ha.

V Povardarju računajo, da bodo letos pridelali 42.000 ton sočivja, in sicer 32.000 ton paradiznikov, 6.000 ton paprike in 4.000 ton graha, korenja, kumar, zgodnjega krompirja itd. Kmetijska zadruga »Izvor« v vasi Bogdancih pošlje na trg od 5. maja do 10. junija 2.900 ton zgodnjih paradiznikov, 3.500 ton zgodnje paprike, graha in kumar ter nekaj zgodnjega krompirja. Ta zadruga prideluje tudi pozne paradiznike, v decembru in januarju, tako da je domači trg vse leto preskrbljen z njimi.

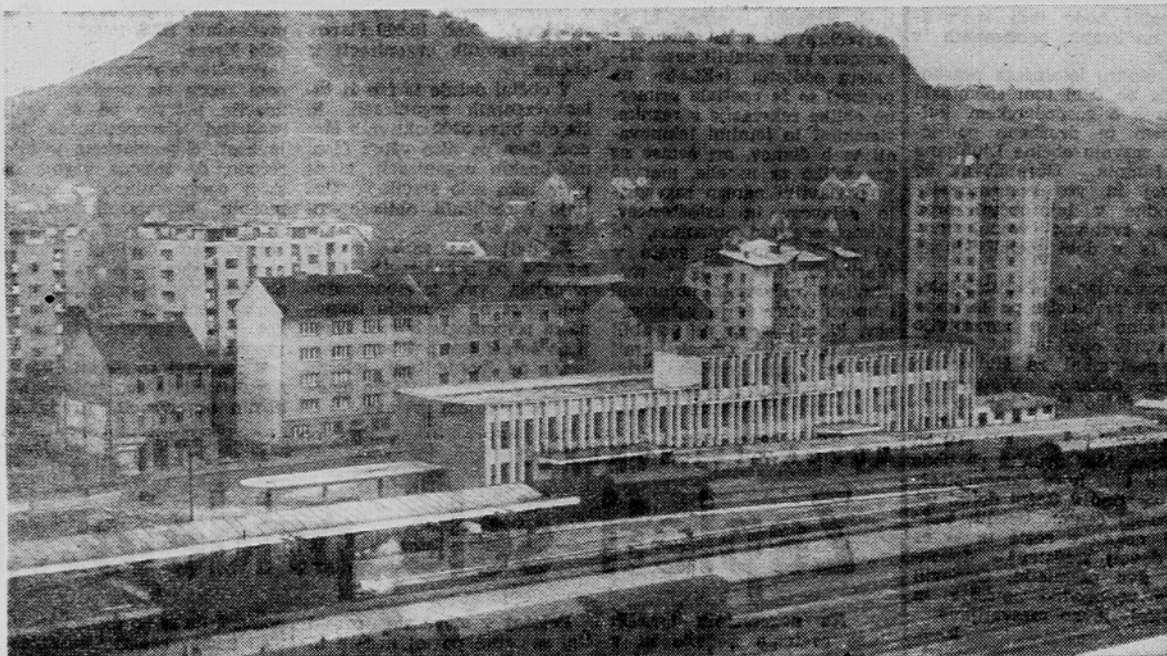
NAGEL PREVOZ SOČIVJA ZAGOTOVLJEN

Od Djevdjelije proti severu bodo vozili v sezoni tovarni brzovlaki, ki se bodo ustavljali v Miravcih, Negotinu, Vardarju in Titovem Velesu. Imeli bodo posebne vagonce za prevoz kmetijskih pridelkov, ki se hitro kvarijo. Večino pridelkov bodo izvažali v Zagreb, kjer jih bodo spravili v hladilnico. Iz Zagreba jih bodo pošiljali po Hrvatski in Sloveniji, če jih trgovinsko omrežje ne bo naročilo neposredno v Bogdancih, Miravcih in drugih krajih. Razen tega bo trgovinsko omrežje lahko uporabljalo tudi hladilne kamione prevoznih podjetij v Bitolju in Skopju, ki imajo letos na razpolago več takšnih kamionov. Cene zgodnjih paradiznikov in paprik še niso določene, pričakuje pa je, da ne bodo večje od lanskih.

POVEČALI BODO PRIDELOVANJE ZGODNJIH IN POZNIH PARADIZNIKOV

Za večji pridelek zgodnjih in poznih paradiznikov ter paprike bo treba zgraditi 71 ha hladnih gredic, za kar bodo potrebovali 1.352.000.000 din. Denar bodo dobili iz skladov gospodarskih organizacij in občin, nekaj pa tudi investicijskega kredita. Da bi organizirali pridelovanje po načrtu in da bi se razvijalo pod vodstvom izkušenih kmetijskih strokovnjakov, deluje v vasi Bogdancih kmetijska šola.

Lj. Isaiev

Industrijski Maribor je z novimi stanovanjskimi stavbami, stolpnici in upravnimi poslopi dobil novo podobo. — Na sliki: del Maribora ob kolodvoru z novim poštnim poslopjem.

Foto: Jerala

Manj administrativnih ukrepov — več poučevanja!

V ptujski občini sodijo, da lahko dosežejo predviden pridelek krompirja brez občinskega odloka o minimalnih agrotehničnih ukrepih

Precej občinskih odborov je že sprejelo odloke o minimalnih agrotehničnih ukrepih pri gojitvi krompirja in kornze. V ptujski občini, kjer so z odlokom o agrotehničnem minimumu pri pridelovanju pšenice zajeli skoraj vse poljedelske površine in predpis kar dobro izvedli, pa menijo, da letos še ne bodo uporabljali administrativnih ukrepov pri gojitvi krompirja in kornze. Takšna odločitev, ki ima dobre in slabe strani, zasluži vso pozornost.

Posebno pozornost zasluži razlogi, ki jih navaja občinski svet za kmetijstvo proti sprejetju odloka o minimalnih agrotehničnih ukrepih pri pridelovanju krompirja. Med njimi navaja, da je povprečni hektarski donos v njihovi občini nad državnim povprečjem, skoraj vsako drugo leto, ob dobri letini pa imajo težave s prodajo pridelka, ker je odkup na ceno zelo nizka. Če kmetovalcem predpišejo, kako morajo gojiti krompir, da ga bodo pridelali še več, jim torej morajo hkrati zagotoviti tržišče, ki ga bo prevzelo po ustreznih cenah. — Semenski krompir je namreč v primerjavi z odkupno ceno merkantilnega zelo drag, saj je treba za kilogram dati tri do štiri kilograme lastnega pridelka. Semena pa je treba mnogo. Zato prepuščajo skrb za večji pridelek in večji hektarski donos kmetijskim zadrugam, ki lahko brez občinskega odloka s proizvodnim sodelovanjem z zasebnimi kmetovalci pospešujejo proizvodnjo, kolikor bo potrebno.

Res je, da so pri izvajanju odloka o minimalnih agrotehničnih ukrepih pri gojitvi pšenice pokazale v ptujski občini negativne stvari, čeprav so ga kmetovalci zaradi ustrežnih in pravočasnih administrativnih ukrepov v glavnem izpolnili. Proizvodno sodelovanje med zadrugami in kmetovalci je namreč stagniralo, ponekod celo nazadovalo. Evidenco o izvajanju odloka pa vodijo zadržke le po prodanih količinah semen in umetnih gnojil, kar ne daje dovolj pregleda nad kakovostjo opravljenih del. Torej odlok ni mogel nadomestiti poučevanja in prečiščevanja kmetovalcev, kakor so mnogi menili. Zato je treba pri pridelovanju krompirja razvijati naprej že znane in uvajati tudi nove oblike proizvodnega sodelovanja med zadrugami in kmetovalci s poučevanjem in ne s sklicevanjem na občinski odlok oziroma sploh pustiti, naj odlok »opravi« svoje.

Podoba pa je, da pri navajanju razlogov, zakaj ni potreben občinski odlok o minimalnih agrotehničnih ukrepih pri gojitvi krompirja, ne posvečajo dovolj skrbj proizvodnemu sodelovanju, ampak se bolj sklicujejo na visok hektarski donos ter velik pridelek, ki ga je včasih težko prodati. Vodstva nekaterih zadrug še vedno ne vedo, da ljudski odbor ne bo sprejel odloka o agrotehničnem minimumu in čakajo nanj, namesto da bi že sklepala pogodbe.

Odgovornih organov za kmetijsko proizvodnjo ne bi smelo motiti, da ob dobri letini pridelajo mnogo krompirja. Pri višjem hektarskem donosu lahko zmanjšujejo površine za pridelovanje krompirja in sejejo več drugih kultur, n. pr. krmnih rastlin, v prihodnjih letih pa tudi sladkorne pese. Ko postavijo stvari tako, ne bo imel nadpovprečni hektarski donos in velik pridelek nikakor negativne stvari, čeprav so ga kmetovalci zaradi ustrežnih in pravočasnih administrativnih ukrepov v glavnem izpolnili. Proizvodno sodelovanje med zadrugami in kmetovalci je namreč stagniralo, ponekod celo nazadovalo. Evidenco o izvajanju odloka pa vodijo zadržke le po prodanih količinah semen in umetnih gnojil, kar ne daje dovolj pregleda nad kakovostjo opravljenih del. Torej odlok ni mogel nadomestiti poučevanja in prečiščevanja kmetovalcev, kakor so mnogi menili. Zato je treba pri pridelovanju krompirja razvijati naprej že znane in uvajati tudi nove oblike proizvodnega sodelovanja med zadrugami in kmetovalci s poučevanjem in ne s sklicevanjem na občinski odlok oziroma sploh pustiti, naj odlok »opravi« svoje.

tudi materialni stroški — nakup semena, ki ga ni treba zamenjati vsako leto, in umetnih gnojil — ne bodo porastli toliko, kot se bo povečal dohodek zaradi tega.

Po lanskim izkušnjam pri pšenici je torej gotovo prav, da niso sprejeli odloka o minimalnih agrotehničnih ukrepih pri gojitvi krompirja, večjo skrb pa bodo morali posvetiti proizvodnemu sodelovanju tudi občinski organi.

J. Petek

ŠE ZMANJŠATI ŠTEVILO NESREČ

S posvetovanja komisije za vzgojo in propagando v cestnem prometu pri OLO Ljubljana

Ljubljana, 27. marca. — Danes je bilo redno letno posvetovanje komisije za vzgojo in propagando v cestnem prometu pri Svetu za notranje zadeve OLO Ljubljana. Na posvetovanju so člani komisije obravnavali delo komisije v preteklem letu ter program dela za letos.

Iz poročila o delu komisije v preteklem letu je razvidno, da se je ljubljanska komisija lani med vsemi okrajnimi komisijami najbolj izkazala ter da je bilo njeno delo uspešno. Število prometnih nesreč v naši republiki se je znižalo od 5325 v letu 1959 na 4368 v preteklem letu. Število smrtnih žrtev pa je padlo z 245 na 192, k čemur je močno pripomogla učinkovitejša prometna varnost tudi v ljubljanskem okraju. Ta podatek dobi še večjo vrednost, če upoštevamo, da je bilo lani registriranih v Sloveniji kar 8767 novih motornih vozil ter da je zdaj skupno 68.000 vozilov. Zlasti razveseljuje, da se je zmanjšalo število nesreč tudi med mladino.

In kako se je komisija lotevala svojih nalog? Predvsem je organizirala vrsto predavanj o prometni vzgoji in varnosti na cesti po ljubljanskih osemletkah ter po šolah ob cestah I. reda. Nadalje so izdali učbe-

ZAPISEK O »SOPOTNIKIH« V INDUSTRIJI

ZATIKA SE PRI VIJAKU

Direktor podjetja je sklical strokovni kolegij. Začel je takole: »Iz Beograda so sporočili, da nam omogočijo vse potrebne kredite za rekonstrukcijo, če do junija povečamo proizvodnjo. Naš plan predvideva 12 tisoč izdelkov, izdelati pa bi jih morali 15 tisoč.«

Začel se je pogovor. Sodelavci so potegnili iz žepov pomočna računalna. Na vrsti je bil najprej šef proizvodnje. S tehničnim vodjem sta ugotovila, da bi bilo treba urediti transport od skladišča do obrata in nakupiti stiskalnice in škarje za prirezovanje pločevine in pripravo montažnih elementov. Ostali inženirji so navedli še nekaj problemov, med njimi montažo transformatorja in električne instalacije.

Ko so v pogovoru navedli vse te težave, so naposled prišli do zaključka, da bo proizvodnja tej nalogi kos. »V štirinajstih dneh lahko izvedemo vse potrebne priprave. Dnevno lahko dosežemo 122 do 114 izdelkov.«

To je bila številka, ki ustreza. Dosegli bi jo, če bi rešili vse tehnične probleme. Ko so se o vsem pogovorili, so zapisali v zapisnik: »Naša proizvodnja bo dosegla predvideni plan. Sposobni smo sprejeti vašo ponudbo.«

Direktor bi lahko bil zadovoljen. Njegovi strokovni sodelavci so se pogumno lotili problemov, pokazali so vso voljo, pa pripravili proizvodni obrat za izpolnitev zahtevne naloge. Toda direktor je imel v krogu svojih delavcev še nekoga, ki je doleglej molčal.

»Kaj pa nabava?« Šef nabave je s svojim poročilom pokvaril razpoloženje. »Kar zadeva material iz uvoza, ne bo večjih težav,« je začel. »Težava pa je z gumo in, kot nemara veste, z vijaki.«

No, zataknilo se je pri vijakih. »To je prav tragikomično,« je nekdo ugotovil. »Rešili smo probleme z velikimi stroji in traktorskim, ustavili pa smo se pri vijakih.«

»Toda brez vijaka ne moreš poslati izdelka na trg. Včasih si je lahko kdo pomagel z lesenimi, danes so ti časi mimo...«

Pogovor se je raztegnil na gumo in vijake. Treba bo posredovati, prositi proizvajalce, da bodo razumeli njihov položaj. Posod bo treba prositi, kajti če materiala ne bo, proizvodnja pri najboljši volji ne bo mogla izpolniti obljube. Ugotovili so, da pri nekaterih proizvajalcih materiala primanjkuje, drugi spet bi radi na začetku leta odprodali vse zaloge. »Njihova želja je razumljiva,« je spet nekdo ugotovil, »toda mi si ne moremo na začetku leta vezati obratnih sredstev z velikimi zalogami.«

Na zaključku seveda niso pozabili obljube. »Bomo že kako! Moramo!« se je glasil nenapisan sklep.

Problem z reprodukcijami materialov je že vrsto let najtežje vprašanje industrijskih podjetij. Primer strokovnega kolegija, ki sem ga postavil za činski organi.

Problem je mnogo težji, da bi bilo mogoče najti kratek odgovor. Toda možno je najti vsaj načelno usmeritev. Pri enostavnih rekonstrukcijah in investicijah naj bi veljalo proizvajalcem reprodukcijskega materiala. Povečanje industrijskih kapacitet za finalno proizvodnjo je brez podlage, če je ne spremlja povečanje kapacitet za proizvodnjo reprodukcijskega materiala. S temi investicijami je možno prihraniti denar, ki jih moramo sicer dati za uvoz reprodukcijskega materiala. Čeprav so te potrebe bolj ali manj znane, se vendar kaže, da v praksi precejšnjo vrednost velikih strojnih naprav za finalno proizvodnjo, ne da bi pri tem upoštevali, ali so zanje zagotovljeni vsi potrebni materiali, ki jih navedno izdelujejo manjši, tretjerazredni obrati. Da tega usklajevanja še ni dovolj, nam kaže praksa. V elektroindustriji prihajajo podjetja do množičnih serij, izdelkov je čedalje več. Toda najbrž ni podjetja v tej panogi, ki se ne bi pritoževalo zaradi pomanjkanja vijakov, vijakov, predvsem preciznejših vijakov.

Težave, ki se tu in tam pojavijo, rešuje uvoz. Toda postavi se dejansko protislovno vprašanje: podjetja osvajajo komplicirano tehniko, zakaj torej ne bi bilo mogoče osvojiti domače proizvodnje reprodukcijskega materiala, ki je pri svoji tehnologiji neprimeroma manj zahtevna, ali pa vsaj ni neresljiva. Ni dvoma, da bo še potreben uvoz reprodukcijskega materiala. Vendar je do sedanjosti uvoz čisto potreben samo zaradi premajhnih kapacitet domačih obratov in za mnoge vrste materialov sploh ne bi bil potreben, če bi osvojili potrebno tehnologijo in povečali kapacitete.

V burnem industrijskem razvoju so take malenkosti neizbežen pojav. Toda nevarno je, če se v tem razvoju premočno poudarjajo zgolj težnje po osvajanju zahtevnejše tehnike in visokovrednih proizvodov, pozablja pa, da so za take proizvode potrebni tudi vijaki, gumijasti vložki, obroči, obloge, kosi lesa in sploh takšni elementi, ki ne predstavljajo nikakršne velike vrednosti. brez katerih pa zahtevanega proizvoda kljub temu ni.

Zapisal sem te stvari, ker te pojave spremlja svojevrsna mentaliteta, ki po eni strani favorizira, po drugi pa zastavlja tako imenovano »sopotniško« industrijo. Izkušnje nas učijo, da sodi problem proizvodnje reprodukcijskega materiala v isto vrsto z rekonstrukcijami in investicijami finalistov. Ni dvoma, da bi bilo treba proizvajalce reprodukcijskega materiala in montažnih elementov upoštevati ob vseh rekonstrukcijah in povečanju kapacitet, jih bolj spodbujati in pritegovati. Kajti sedanja mentaliteta proizvajalce polifabrikatov nehoti navajati, da povsem skušajo finalizirati svojo proizvodnjo, se predstaviti z zahtevnejšimi finalnimi proizvodi, kot pa uveljavljajo nepriljubljen sloves »vijaknikov«, »drejarjev« — in tako dalje.

»Industrija »sopotnikov« je gotovo prav tako pomembna kot kakršnakoli velika industrija modernih strojev, naprav in aparatov. Izkušnje kažejo, da ji velja vsa pozornost. Preprosto bi lahko tako usmerili »ilustrirali z željo: ne občinjam samo lenega televizističnega snemalnika, enako ceni tudi najmanjši vijak in njegovo ohišje.«

D. Vresnik

VČERAJ DANES JUTRI v Ljubljani

Prikaz uporabe lepilnih trakov

Danes, dopoldne bodo v Centru za embalažo in napredne trgovine pri Trgovinski zbornici LRS priredili zastopniški firmi »Industrie chimiche Boston« iz Milana demonstracijo lepilnih trakov s podrobnim razlago uporabe ter enostavnih strojnih pripomočkov. V četrtek bodo pokazali iste stvari v dvorani mariborske okrajne trgovinske zbornice. S preusmeritvijo v embalažo iz valovite lepenske se je namreč zapiranje lepenskost skatel z lepilnimi trakovi zelo razširilo. Razen tega pa uporabljajo take trakove tudi v najbolj zahtevnih področjih tehnike (elektronika, razstreliva, uporaba pri nizkih in zelo visokih temperaturah itd.) (S. I.)

Združevanje sredstev za zdravstvena domova

Oba zbora ObLO Ljubljana-Moste-Polje sta na zadnji skupni seji sprejela sklep, da ponovno priporočita gospodarskim organizacijam in njihovim delavskim svetom, naj bi prispevale po 15.000 din na zaposlenega delavca v podjetju za dograditev zdravstvenih domov v Polju in Mostah. Pričakujejo, da bodo na ta način od 6.000 zaposlenih delavcev samo v Mostah zbrali 90 milijonov dinarjev za dograditev zdravstvenega doma na tem območju, ki bi bil tako pod streho že letos. (N. L.)

Koncert nemškega pianista

V petek, 7. aprila, bo v dvorani Slovenske filharmonije koncertiral vodilni nemški pianist mlajše generacije, Helmut Roloff iz Zah. Nemčije. Roloff šteje za enega največjih nemških virtuozov in naslednika znamenitega pianista Wilhelma Backhausa. Na petkovem koncertu bo izvajal štiri Beethovne sonate, in sicer »Mesečino«, »Patetično«, »Vihar« in »Waldsteino-vo«. (A. N.)

Obisk avstrijskih pedagogov za slepe

Včeraj je prispela v Ljubljano delegacija avstrijskih pedagogov z dunajskega Zavoda za slepe. Skupina šteje šest pedagogov, ki jih vodi slepi dr. Leopold Meyer, direktor dunajskega Zavoda za slepe in predsednik Zveze slepih Avstrije, prof. Karel Tratnik, predsednik Zveze pedagogov za slepe v Avstriji. Z dunajskimi kolegi imajo jugoslovanski pedagogi že večletne strokovne stike ter so jih večkrat obiskali. Avstrijski gostje so se včeraj udeležili sprejema na ljubljanskem Mestnem svetu ter na Republiškem zavodu za socialno zavarovanje, med bivanjem pri nas pa bodo obiskali še tovarno »Iskra«, zdravstveni dom v Kranju, Skofjo Loko, Postolno jamo in Slovensko Primorje. V Ljubljani bodo imeli tudi sestanke z vodilnimi slovenskimi defektologi, trifilopedagogi in predstavniki Zavoda za slepe mladino. V četrtek bo delegacija odpotovala iz Ljubljane. (A. N.)

Poroke

V soboto se je na ljubljanskem magistratu poročilo 25 parov, dva para pa so bila zakonsko zveza. (P. G.)

Gostovanje naših »Parizanov«

Violončelist Ciril Škerjanc in pianist Aci Bertonec iz Ljubljane, ki študirata na pariškem glasbenem konservatoriju pri čelistu Andréju Navarri oziroma pri pianistu Pierreu Sancanu, bosta med 8. in 16. aprilom nastopala v Sloveniji in pri tem pokazala rezultate študija v Parizu, kjer študira Škerjanc že tretje. Bertonec pa na prvi koncert 6. aprila v Mariboru s tamkajšnjim filharmoničnim orkestrom. Bertonec pa bo isti dan nastopil na ljubljanski televiziji. Nato pa bosta skupaj koncertirala pred ljubljansko, ptujsko in celjsko publiko. — 18. aprila bo Bertonec še enkrat nastopil v Ljubljani. In sicer v dvorani Slovenske filharmonije, ali celo na Gospodarskem razstavišču. (A. N.)

Pred dnevi je trgovsko podjetje »Lubnik« v Skofji Loki odprlo na Mestnem trgu prvo samopostrežno trgovino. Promet v njej je že prve dni pokazal, da se bo ta oblika prodaje živih obnesla tudi v Skofji Loki. Lokal je velik 120 m², ima pa še suho skladišče za blago. Foto: Rozman

Skozi vse leto

27. april bo odslavljal občinski praznik občine Ljubljana-Vič-Rudnik – Bogat spored praznovanja dvajsetletnice revolucije

Osrednji odbor in pododbori občine Ljubljana-Vič-Rudnik za proslavo dvajsetletnice ljudske revolucije so pripravili bogat spored praznovanja ob dvajsetletnici revolucije. Trajale bodo skozi vse leto. Občinski praznik te občine pa bo odslavljal 27. april, ker je bila Osvobodilna fronta ustanovljena na Večni poti, ki sodi na področje občine Ljubljana-Vič-Rudnik. V osrednjem odboru in v pododborskih za proslavo dvajsetletnice revolucije sodelujejo predstavniki vseh množičnih organizacij in društev iz občine. Ko so sestavljali spored praznovanja, so upoštevali predvsem to, da bi bili vključeni v praznovanje vsi občani. Zato bo centralna proslava, ki bo na občinski praznik, verjetno v dvorani kina »Vič« po slavnostni seji ObLO, samo del bogatega praznovanja, ki zajema revijo pevskih zborov, osnovnih šol, revijo dejavnosti »Svobod« in prostevnih društev, košarkarski, atletski, nogometni, rokometni in balnarski turnir, osrednji nastop TVD Partizana Trnovica, Vič, Horjul, Brezovica itd., povorko društev TVD Partizan, Svobod, gasilcev, množični pohod ob spomeniških NOB, šahovska tekmovanja ter tekmovalna strelski ekipi itd. Praznovanje na vasi bo zajemalo še posebej slovesne seje krajevnih odborov,

slovesne zборе članov SZDL, akademije po zadrudnih domovih, kmetijske razstave itd. Kod povsod po domovih bodo tudi v občini Ljubljana-Vič-Rudnik letos še posebej lepo uredili grobove padlih borcev. V okolici Rudnika pa bodo odkrili več spomeniških plošč in spomenikov; priredili bodo tudi zborovanja na krajih, pomembnih iz NOB.

V okviru letošnjega praznovanja bo izšel tudi spominski zbornik o gospodarskem, kulturnem in družbeno političnem razvoju občine Ljubljana-Vič-Rudnik. Obračunal bo razvoj in vse pomembnejše dogodke v tej občini pred drugo svetovno vojno, med njo in v dobi socialističnega razvoja.

Proslavljanje dvajsetletnice ljudske revolucije pa je tesno povezano tudi z zgraditvijo nekaterih objektov, ki so nad vse pomembni za življenjsko raven občanov Vič-Rudnik. Ni še dolgo tega, kar so odprli sodoben zdravstveni dom, posvečen spominu padlim borcem. Med drugim pa bodo odprli tudi novo samopostrežno trgovino v Rožni dolini ter obrtniški center. Uredili bodo tudi nekatere ceste in — če bo dovolj sredstev — dokončali dve osemletki. Obnovili bodo vodovodno omrežje in zboljšali javno razsvetljavo. k.-b.

Trosilna akcija moščanskih »illegalcev«

Ljubljana, 27. marca. Pionirski starejšinski svet na osnovni šoli »Maksa Percar« v Mostah je danes jutraj organiziral trosilno akcijo v spomin na 27. marec pred dvajsetimi leti, ko je Komunistična partija Jugoslavije z velikim in spontano akcijo prevzela v svoje roke nadaljnjo usodo naših narodov. 52 pionirjev in pionirk, ki so bili razdeljeni v »police« in »policejce«, je po Vodmatski, Dru-

štveni, Prvomajski, Proletarski, Pregarčevi, Partizanski in nekaterih drugih ulicah trosilo listke s parolami »Naj živi bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov!« in podobno. Vsakemu pionirju so določili svojo ulico, kjer je neopazno raztrosil listke, zakaj na vsakega so prežali po trije »policejci«. Najbolj požrtvovalni so odlično opravili svojo nalogo v petih do šestih minutah. Po končani akciji so v štabu na osnovni šoli »Maksa Percar« razglasili rezultate. Namen akcije »illegalcev« je bila po-častitev zgodovinskih dogodkov pred dvajsetimi leti, in hkrati nazorno seznanjanje mladine z revolucionarnimi dogodki na začetku ljudske revolucije. Ostali pionirji in pionirke s te šole pa so se udeležili pohoda ob žici okolihrane Ljubljane in obiskali tudi znani partizanski kraj Pučeglje. N. L.

Poroštvene izjave

Oba zbora ObLO Ljubljana-Moste-Polje sta na zadnji skupni seji potrdila poroštvene izjave »Agrokombinatu« za 7.663.000 din za nakup 300 jersey krav iz uvoza in 4 milijone din za gradnjo dveh hlevov z dvostojišči. Dalje sta oba zbora dala poroštveni izjavi Agrokombinatu za dopolnilni posojili 13.959.000 in 18.000.000 din zaradi povečanja stroškov pri nakupu živine in gradnji hlevov ter 295 milijonov 300.000 din za gradnjo druge etape farme baco-rov v Ihanu. Vsa ta posojila bo »Agrokombinat« dobil iz Splošnega in Republiškega investicijskega sklada. Kmetijski zadrugi Polje sta oba zbora dala poročila za najem posojila 8 milijonov din za sezonski obratni kredit za proizvodnjo in 129 milijonov za odplačila kmetijskih zemljišč ter »Elek-troobnovi« 1.500.000 din za obratna sredstva. (N. L.)

POMEMBNO VPRAŠANJE ZA SLEHERNEGA DELOVNEGA ČLOVEKA PRI NAS

Premalo rekreacije in oddiha

Med pomembna vprašanja, o katerih bo prav gotovo razpravljali bližnji kongres telesne kulture v Ljubljani, sodita tudi oddih in rekreacija delovnega človeka. V življenje vsa-kogar čedalje bolj posegajo sodobni tehnični pripomočki, kakor avtomobili, letala, radio, televizija itd. Visoka stopnja družbenega, kulturnega in tehničnega razvoja bi lahko pomenila biološko naprotje za nadaljnji zdrav razvoj posameznika in družbe. Da bi premagali ta nasprotje, zamenjujemo fizično delo čedalje bolj s telesno vzgojo v različnih oblikah kot tisto zdravo razvedrilo in duševno sprostitve, ki prinaša svežino in nove moči po opravljenih delovnih naporih in življenjskih napetostih. Toda mnogi pojavi telesne kulture so pri nas še zmeraj pod vplivom preživelih organizacijskih oblik in zato ne morejo prav zaživeti.

Sekretar Stalne konference za oddih in rekreacijo pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije Stane Glas je v zvezi s tem vprašanjem na-nizal nekaj pomembnih misli.

Kakšno vlogo naj bi imela aktivnost delovnih kolektivov v novi strukturi telesne kulture?

Predvsem bi rad povedal, da je skrb sindikatov že zdavnaj usmerjena na oddih in rekreacijo delovnega človeka v prostem času, toda počitniški domovi na primer nimajo zadostnih kapacitet. Zato je tak oddih na nizki kulturni stop-nji. O teh slabostih smo raz-pravljali na mnogih sejah, pri čemer se zmeraj poudarja po-treba, naj bodo domovi odpr-tega tipa, igrišča pa na voljo prav vsem, da se sleherni de-lovni človek res lahko razved-ri in telesno sprosti. Prav za-tegadelj se bodo morali sindi-kati na tem področju močnejše uveljaviti, se pravi odločnejše vplivati za čimširšo tako de-javnost. Mladina se že tako vključuje v društva Partizan in športna društva, medtem ko sindikati čutijo praznino za ljudi starejših letnikov, ki so največkrat glede na omejene razmere kar pozabili nase. Ne-katera podjetja (»ELES« na primer) so že vpeljala primer-ne oblike rekreacije z različni zimske in letniške tekmovalni-vi vseh članov, pri čemer ne gre toliko za uspehe, marveč za poglaviti namen razvedri-tja delavcev in uslužbencev. Mimogrede naj omenimo, da so pri Sindikalnem svetu v Mariboru med drugim raz-pravljali o aktivnem polurnem odmoru delavcev in uslužben-cov, ki naj bi ga ne porabili samo za malice, ampak hkrati tudi za kratko resnično fizič-no sprostitve. Ponekod se je ta koristna praksa že udoma-

čila (MTT), čeprav glede na te osamljene primere za zdaj ni mogoče govoriti o širšem

Da bi uresničili te načrte, smo se lotili združevanja po-čitniških domov, kjer naj bi uredili oziroma zgradili raz-na igrišča za skupno uporabo. Tako bi omogočili medsebojne obiske delovnih kolektivov za razne večje prireditve rekrea-tivnega pomena. V ta namen že deluje pri nas tudi komisija za propagando in razvedrilo, ki bo skrbela za razširitev športnih naprav in poživitev tovrstne dejavnosti nasploh. V zvezi s tem bi rad povedal še, da se ukvarjamo z mislijo, ka-ko bi v Kopru, kjer je, razen v kranjskem okraju, večina

več novih stanovanjskih naselij. Kaže pa, da je mar-sikje vse premalo ustreznega prostora za mladino, kaj šele za odrasle. Kaj sodite o tem?

Stanovanjske skupnosti de-jansko skrbijo za čimboljše ureditev novih naselij z vsemi potrebnimi servisnimi služba-mi, vse premalo pa usmerjajo napore za gradnjo telovadnic in takih prostorov oziroma prostorov, kjer bi lahko de-lovni človek v prostem času užil dovolj razvedrila in pra-vega oddiha. Seveda pa se bo-do morale tudi komune bolj oprijeti teh nalog. Njihova dolžnost je, da na svojem po-dročju poiščejo primerne pro-store v naravi. Z moderniza-cijo stanovanj, boljše opremo in silnih razmahov raznih tehničnih pripomočkov (tele-vizija) se ljudje zdaj prepo-gostoma zapirajo v stanova-nja. To pa kajpak zelo vpliva na rekreacijo. Zato bodo mo-rale industrijske občine ter to-varne same razmišljati o gra-dnji rekreacijskih središč, pa čeprav prvi čas v zelo skromni obliki. (stl)

Pred Kongresom

razvoju rekreacije. Seveda pa so za to potrebni vsaj osnovni materialni pogoji.

Omenili ste, počitniške domove, ki ne ustrezajo no-vim potrebam. Kako si za-misljate, ali drugače kako naj sindikati prispevajo k zbolšanju teh razmer?

vseh počitniških domov, usta-novili poseben servis za poso-jevanje — denimo — čolnov, žog, — skratka športnih rekvizitov vseh vrst, s čimer želimo spraviti rekreativno dejavnost med počitnicami na višjo ra-nven.

Pri nas imamo čedalje

USTANOVLJENA JE OBČINSKA ZVEZA TV V NOVM MESTU

Oblike naj ne bodo ovira

Po novomeški občini je te-lezna vzgoja zadnje čase do-segla krepak razmah. Višek množičnosti je bil na lanskem zletu »Bratstva in enotnosti« v Novem mestu, saj je takrat sodelovalo okoli 15.000 članov telesnovzgojnih organizacij iz občine.

V občini deluje ta čas 41 te-lešnovzgojnih organizacij, ki štejejo blizu 3300 aktivnih čla-nov. Sem pa niso všteti člani mladinskih organizacij, ki se prav tako zelo številno izživ-ljajo v različnih oblikah te-lešne vzgoje.

Ze dalj časa se je kazala potreba po organizaciji, ki bi vključevala vso telesnovzgojno dejavnost na področju komu-ne in pripomogla telesni vzgo-ji do še večjega poleta ter skr-bela, da pojde tudi telesna vzgoja v korak z ostalim druž-benim razvojem pri nas.

Ta vrzel je sedaj odstranje-na z nedeljsko ustanovitvijo občinske zveze za telesno vzgojo. Razen delegatov sta se je udeležila tudi predsednik OLO Niko Belopavljovič in predsednik SZS tovariš Leo-pold Kresc.

Poročilo in razprava na obč-nem zboru sta predvsem po-udarila potrebo po še večji razširitvi telesnokulturne de-javnosti. S poudarkom je bilo rečeno, da telesna vzgoja ni stvar posameznikov in posa-meznih organizacij, temveč splošna družbena zadeva. Ka-akor v vsem ostalem družbe-nem dogajanju je treba tudi na tem področju odpravljati centralizem in monopolizem kot resni zapreki hitrejšega vzpona.

V razpravi so hkrati obra-vnavali tudi težave telesnokul-turnih organizacij. Predvsem

jim manjka primernih prosto-rov in kadrov. Značilno je, da 14 klubov in dve kegljaški društvi v občini nimajo last-nega igrišča, marveč so odvisni od zasebnikov in nekaterih gostišč, kar je združeno tudi s precejšnjimi stroški.

Kjerkoli pa društva imajo športne naprave, pa ni pravil-no zajeto vprašanje, kdo naj vzdržuje te naprave. Kakor vsi družbeni objekti (kopali-šča, parki in drugo), spadajo tudi športni objekti v upra-vljanje komun. Z zgraditvijo stadiona je dolenska metro-pola dobila primeren športni objekt, zelo pa primanjkuje tam telovadnic in drugih prostorov za vadbo v zimskem času. Zamisel, da bi zgradili skupen zaprt objekt za take potrebe, ki bi ga lahko upo-rabljale tudi šole, je vredna vse pažnje. V večini primerov imajo enake ali še hušje teža-ve s prostori, še bolj pa s ka-dri, tudi na podeželju.

Ob zaključku plodne raz-prave, v kateri sta sodelovala tudi tovariša Niko Belopavljovič in Leopold Kresc so spre-jeli pravila občinske zveze, iz-volili njene organe in delega-te za kongres v Ljubljani.

P. Romanič

NOGOMETNI KOMENTAR

Zapleti šele pridejo...

Na nogometnih igriščih se preteklo nedeljo ni v tretjem pomladanskem ko-lu razen nekaj redkih iz-jem primerilo nič kdo-ve kako presenetljivo. To potrjujejo ne nazadnje tu-di zelo številne pravilne rešitve v stavnih listkih.

Poročila, predvsem pa re-zultati sami kažejo, da ve-čina napadalcev še zmeraj ni v zadovoljivi formi.

Osrednji dogodek I. lige je bil pod Marjanom, kjer se je Hajduk opomogel na račun Crvene zvezde, obenem pa po-magal Partizanu, da se je otresel hudo stignega zasledovalca. Pogled na lestvico pri vrhu pa daje slutiti, da utegne trojica z enakim številom točk po-stati v nadaljnjih borbah vo-dilnemu revarnejša od enega samega. Po porazu z Dinamom je ostal Radnički brez vsakrš-nih upov, medtem ko si je Vardar precej ugodneje pri-re-dil nevšečno situacijo pri dnu.

Ljubljanska enajstorka Tri-glav je še zmeraj nepremakli-vo na koncu kolone in ne da-je nobenih zaznamnih znakov, da bi se še lahko rešila iz te zagate. V treh tekmah pomla-danskega prvenstva so ti na-padalci pognali v nasprotno svetlobo samo en gol. S tako bilanco pa res ne gre računati, da bi slovenski ligaš utegnili še kaj zaobrniti na bolje, tem-bolj, ker se je razlika med njim in Šibenikom razvlekla že kar za 5 točk. Željeznikar v tej družbi še vstraja na prvem sedežu, vendar se zdi, da se ne počuti tako varnega kakor doslej. Borac in Trešnjevka ga spremljata kakor senci in čaka-ta na prvo ugodno prilož-nost...

Velika dirka brez senzacij

Nedeljska največja konjska dirka sezone v Angliji (Grand Na-tional), ki je bila letos še pose-bej privlačna zaradi nastopa prvih treh konj iz Sovjetske zveze, se je končala brez pričakovanih senzacij. Ena med ruskimi žival-mi (Epigraf II) je obolela in ni mogla na start, druga dva »Re-tief« in »Grifel« pa sta predča-sno nehala. Prvi je padel v jarek Valentine, drugega pa je vrgla iz boja zapreka Bechers Brook. Dirka je tako skoraj izgubila pravi čar: poškod ni bilo nobenih za zadnjo odločitev so prišli v poštev stije imenitni konji, zna-gal pa je Nikolaus Silver, sir Merriamann in Malley Pointom. To je bil po 90 letih prvi konj — zmagovalac stive barve.

Položaj v slovenski conski-ligi se tudi po tej nedelji ni spremenil po splošnem videzu. V tem malo čudnem zatišju se nedvomno skrivajo še mar-sikater nevarne čeri in uteg-ne morda že v prihodnjem zavrtljaju povzročiti resnejše pretese pri vrhu. Zasledoval-nemu triju Mariborčanov — Ru-darju, Kladivarju in Soboti se obojato še priloznosti, da bi uresničili najbolj vroče želje, kajti prednost treh ali štirih točk je za zasledovane ta čas še zmeraj premajhna. To pa

pomeni, da se bo dirka za naj-višji naslov pravzaprav začela šele zdaj in šele tako pridobi-la pravo privlačnost. Tako je tudi prav!

Jutrišnji nogomet v Ljubljani

Jutri bosta v Ljubljani dve no-gometni tekmi. V zaostalem prven-stvenem srečanju LNP se bosta pomerila domača Olympia in Proletarec (Zagorje). Tekma bo ob 16. uri na igrišču Grafičarja. Na centralnem stadionu za Bežigra-dom pa bo prijateljska tekma med ZNK Celje in domačim Triglavom. Začetek ob 16.15 z mladinsko pred-tekmo Emona-Triglav ob 15.

ZAKLJUČEK ZIMSKEGA PRAVALNEGA PRVENSTVA FLRJ Mladost pred Partizanom in Jadranom (S)

ZAGREB, 27. marca. Sinoči je bilo zaključeno letošnje pravalno prvenstvo FLRJ v pokritem baze-nu. Finalni izidi:

Moški 100 m prsto: Kurizda (Mež) 1:00,2, Jeger (MI) 1:00,0, Kličev (Par) 1:00,2, 200 m prsto — Pe-rišić (Par) 2:40,2, Janković (MI) 2:44,0, Tomičić (MI) 2:48,0, 200 m metulj: Voljčansk (MI) 2:16,5, Zlatić (Par) 2:14,4, Poljansek (Ljub) 2:47,8, 200 m hrbtno — Gorišč (Ljub) 2:34,0, Barišić (Jad) 2:35,6, Cazar (Jad) 2:37,6, 200 m prsto — Jeger (MI) 2:12,8, Kurizda (Mor) 2:14,8, Rogušić (Jad) 2:15,6.

Zenske — 100 m prsto — Camdžić (Jad) in Mežnar (Par) 1:12,4, Veržić (MI) 1:15,0, 100 m prsto — Maričić (MI) 1:28,6, Kurizda (Mor) 1:30,5, Andrić (Jad) 1:31,2, 100 m hrbtno — Pilič (Jad) 1:21,6, Bajković (Jad) 1:21,6, Kurir (Jad) 1:23,0, 4 x 100 m mešano Jadrin (H) 5:37,2, Mladost 5:40,8, Jadran (S) 5:48,0.

V ekipni razstavitvi je prva za-greška Mladost s 23.375 točkami pred Partizanom (Bgd) 15.438, Ja-dranom (Split) 13.277, Jadranom (H) 12.731. Napredkom 6.111 in Mornar-jem 5.396 točk.

Zakaj ni startal Kocmur?

Znanega jugoslovanskega sprinterja iz bazena Jazana Kocmura smo včeraj srečali na ljubljanski promenadi. Za-nimalo nas je, zakaj ni nastopil na pravkar končanem zimskem pravalnem prvenstvu Jugosla-vije v Zagrebu.

»Prvotno nisem imel možnosti, da bi odpotoval v Zagreb«, je de-jal najhitrejši Jugoslovjan v vodi. »Ker bi bil moral oditi na bolško ekskurzijo. Toda v zadnjem trenutku je bila ta zadeva ugodno rešena zame, naker sem v petek s svojim trenerjem odpotoval v Za-greb. Tja sva prispela kakor pol ure poprej, preden so začeli zre-bati prijavitelje v posamezne iz-ločilne skupine. Ko je moj tren-er stopil v sobo tekmovalne komisije, so mu že na vratih objavili odloči-tve, da nimam pravice nastopiti. In tako sem moral gledati prven-stvo s tribun. Kar prvotno nisem mislil potovati v Zagreb, me klub

ZAKLJUČEK ZIMSKEGA PRAVALNEGA PRVENSTVA FLRJ Mladost pred Partizanom in Jadranom (S)

ni prijavil pravočasno, kar pa so nekateri hitro izbrali za svoje na-mere.

»In tvoji načrti za tekme, ko boš lahko startal?«

»Vestno se pripravim skozi vso zimo in bi bil prav gotovo že sedaj v Zagrebu dosegel dober čas. Po-čakajmo tja do poletja, ko bom čisto v formi. Mislim, da pojde.«

CANNES — V finalu mednarod-nega teniškega turnirja je Šved Schmidt premagal Italijana Meria 6:4, 4:6, 6:4, 6:0.

Kakor v Pragi, so si Jugoslo-vani tudi tokrat priigrali na-skok v prvem delu tekme ki si ga pa v drugem polčasu ni-so dali več vzeti. Sestava Ju-goslovčanov: Djurić (3:1), Petri-čević (9), Daneu (9), Gordić (7), Dragoljović (6), Nikolić (5), Lokar (4) in Radović. V ekipi CSSR ni igral Baumruk, največ košev pa sta dosegla

TURNIR V MAR DEL PLATI Vodita Najdorf in Matanović

Mar del Plata, 27. marca. — Po XI. kolu mednarodnega šahovskega turnirja vodita skupno Argentinec Najdorf in Jugoslovjan Matanović z 9,5 točke. Matanović je v XI. kolu premagal Argentinec Domin-gueza v 41. potezi. Ostali po-membnejši izidi: Najdorf: Wexler 1:0, Letelier: Bjelicki 1:0, Rosetto: Filip remi.

Sarajevo — V nadaljevanju prekinjenih partij na medna-rodnem turnirju je Pachman brez nadaljevanja premagal Milića, Damjanović in Matulo-viće pa sta remizirala. (stl)

MEDNARODNO PRVENSTVO FRANCIE V NAMIZNEM TE-NISU Naši izločeni

LILLE, 26. marca — V nadalje-vanju mednarodnega namiznoten-iskega prvenstva Francije so bili izločeni vsi jugoslovanski igralci. V osmini finala je Uzorica pre-magal Poljak Cyrus 3:0, Kerna pa Poljak Rudzky 3:2. Izgubil je tudi Osmanagić. V parih sta Kern in Osmanagić klonila v četrtfinalu pred Nemcem Forsterjem in Bockom 1:3. V konkurenci je osta-la samo še Plutova, ki je zmagala proti Švicarju Jacquet 3:1.

V osmini finala je bila nato izločena tudi še Plutova, ki jo je premagala Nemka Müller 3:1.

NOVO PO TUJEM

ZMAGA NAŠIH KOŠAR-KARJEV

Brno, 26. marca. — V drugi — tudi uradni — tekmi med košarkarskima reprezentanca-ma Jugoslavije in CSSR so se Jugoslovani maščevali za po-raz v Pragi in zmagali 71:54 (37:32).

Kakor v Pragi, so si Jugoslo-vani tudi tokrat priigrali na-skok v prvem delu tekme ki si ga pa v drugem polčasu ni-so dali več vzeti. Sestava Ju-goslovčanov: Djurić (3:1), Petri-čević (9), Daneu (9), Gordić (7), Dragoljović (6), Nikolić (5), Lokar (4) in Radović. V ekipi CSSR ni igral Baumruk, največ košev pa sta dosegla

Pisteljak 13 in Konecny 10. Pred 4000 gledalci sta sodila Kostin (SZ) in Velkey (Ma-džarska).

TUNIS — V peti etapi mednaro-dne kolesarske dirke »Po Tunisu« je zmagal Švicar Erwin, ki je 106 km od Beja do Le Kefa pre-vozil v 2:38:41. Ekipno je zmagala Francija, jugoslovansko moštvo pa se je moralo zadovoljiti z 11. me-stom.

LE MANS — V prijateljski košar-karski tekmi je jugoslovanska ekipa Željeznikar iz Karlova pre-magala domače moštvo »L' Aven-nir« 88:62.

VARSAVA — Romunski namiz-noteniški prvak Chu je premagal poliskega prvaka Spartak 5:2 in se skupno s Partizanom (Bgd), Racinom (Pariz) in Lokomotivo (Leipzig) plasiral v polfinalne tek-movalne za rokav evropskih pr-vovalcev.

**VEDRI
SULCI**

**JURIJ
TRAMSEK
DRAGO
STRMEC**

DRVAR IN VEČERNA ZARJA

111. Sonce je spet sijalo že čez pol ure. Drvarji so si oprli nahrbtnike. Le eden izmed njih je dejal, da bo prebil nedeljo kar na Temnivcu.

Izletniki so pospremili drvarje do ceste. Tam so možje segli ivinemu očetu v roko. Potem so vsi Sulci gledali za njimi, dokler se niso izgubili na bližnji. Izletniki so se ozirali na vzhodno stran in vzklíkali od začudenja. Od enega do dru-

gega vrha na vsaki strani prelaza se je bočila mavrica. Nebo za njo je bilo temno, zato je bila pisana mavrica še svetlejša. Lepota je vse tako prevzela, da so jo občudovali molče. Le Iva je tiho rekla: »Kar tu bi ostala.«

Povzpeli so se na hrib. Drvar, ki ni odšel v dolino, je šel z njimi. Nečje je rekel, da je sončni zahod na tistem hribcu najlepši. Stali so na jasi in gledali veliko sončno kroglo, ki se je utapljala v zamegljeno daljavo kot v morje. In potem, ko je sonce zašlo, so Sulci začudeno opazovali,

koliko barv ima zgodnji večer. Hribci pod Temnivcem so bili črni, tisti za njimi pa temnomodri. Se bolj daljni hribci so bili svetlomodri. Tisti na obzorju so se pa zivali z nebom, ki je žarelo tako mehko, kot bi pripovedovalo pravljice. »Da,« je rekel drvar, »saj je lepo. Ampak včasih te po delu tako bolijo vse kosti, da ti večerna zarja še na misel ne pride.«

Sulci so še dolgo gledali, kako se stapljajo barve. Iz globač je lezel večer.

Radio na mednarodnih konferencah

Delegati na mednarodnih konferencah bodo lahko v prihodnje brez slušalk poslušali prevode govorov. Neka londonska tovarna elektronskih aparatov je napovedala serijsko proizvodnjo sprejemnikov »za osebno rabo«. Radijski sprejemnik ima pretikalo, ki omogoča delčgatu, da po radijskem zvočniku poslušajo prevod govora v enem izmed stitih jezikov, ki so v navadi na mednarodnih konferencah. Aparat v plastični škatlici tehtaja dve sto gramov, deluje pa na baterijo, ki zadošča za sto ur. Delegatov posled ne bo treba sedeti zraven stikal za slušalke, temveč bodo lahko tudi v bližnjih prostorih in na hodnikih poslušali govore v jeziku, ki si ga bodo izbrali s pritiskom na gumb.

Filmske dvorane po svetu

Po podatkih UNESCO, mednarodne organizacije za vzgojo, znanost in kulturo, je bilo lani po vsem svetu 154.852 filmskih dvoran, da je bilo sredi lanskega leta na svetu okoli 80 milijonov televizijskih sprejemnikov.

20 let naše ljudske revolucije

TOREK, 28. MARCA:

KMETIJSKE ZADRUGE SO ZGRADILE 3.600 OBJEKTOV

Zadružni sektor je leta 1949 mnogo gradil, čeprav se je velika večina obdelovalnih zadrug ustanovila šele med letom. Popolnoma so zgradili in izročili svojemu namenu 3600 objektov, med njimi 519 zadružnih domov. V delu je ostalo še 2549 raznih gospodarskih zgradb in 3671 zadružnih domov. Pravo sliko o uspehih kapitalne graditve v socialističnem kmetijskem sektorju dobimo, ko primerjamo število tega in prejšnjega leta zgrajenih poslopj z investicijami. Leta 1949 so porabili mnogo manj investicij za enak obseg gradbenih del, ker so z boljše delovno organizacijo znižali polno lastno ceno. Gradili so tudi preprostejše zgradbe, ki pa zaradi tega niso bile prav nič manj vredne.

Tito o aktivnosti žena in mladine v Foči

Mnogo je dokumentov, ki govorijo o intenzivnem delu Vrhovnega štaba med bivanjem v Foči od januarja do maja leta 1942. Tudi ta odlomek, ki ga je Tito poslal 23. februarja leta 1942 Edvardu Kardelju in Ivi Loli Ribarju, prikazuje aktivnost iz te dobe v tem kraju.

»Pri osvoboditvi tega ozemlja smo se spet oskrbeli z motorizacijo. Imamo sedem do osem dobrih velikih kamionov, ki so predelani na lesni plin, in velik avtobus, ki vozi vsak dan v Fočo in Gorazdo. Razen tega smo obnovili železniški promet na tej progi. Toda dalje od Gorazda proti Medvedji smo popolnoma porušili progo, da nam ne bi prihajali sovražniški vlaki v goste, čeprav je teren od Medvedje pod našim nadzorom. Sicer pa imamo polne roke dela, ker se boji neprestano nadaljevati pri Sjetlini, pri Borcu in na Glasincu, toda ti boji so na našo pobudo...«

V ostalem smo tu razvili tako intenzivno politično delo, da le-to prekaša v mnogem delu v Užicu in drugih krajih, kjer smo bili doslej. Zlasti med ženami imamo precejšnje uspehe; ne samo med meščankami, temveč še več med kmeticami. Tukaj se nam je posrečilo do sedaj, da delajo skupaj muslimanke in Srbinke. V nedeljo smo imeli veliko zborovanje, na katerem so bile prisotne delegatke z vsega osvobojenega ozemlja; največ je bilo kmečkih žena. Zborovanje je stajano uspelo, ker je bilo na njem nad 500 žena. Tu je bila ustanovljena Antifašistična zveza žena za Bosno in Hercegovino. Najbolj zanimivo je to, da se v teh najbolj zakotnih bosenskih vaseh kmetice množično navdušujejo za narodnoosvobodilno borbo. V Foči se nam je posrečilo takoj prve dni po prihodu, zbrati 90 odstotkov žena, ki prihajajo na sestanek. Vse to delo so v glavnem opravljale in opravljajo naše tri dekleta, ki jih poznate, ob podpori tovarišic iz čete, ki se po naključju mude tukaj. Ne delajo samo tukaj med ženami.

temveč odhajajo tudi v oddaljene kraje in vasi, kjer uspešno zbirajo žene za narodnoosvobodilno borbo, za borbo proti fašizmu in okupatorju pod geslom: »Vse na fronto.« Razen zelo uspešnega dela med ženami se z velikim uspehom razvijata tudi delo mladine. Tu je sedaj precej aktivna Jurica (Jurica Ribar), ki ima, siromak, polno dela, toda premo sposobnih kadrov za to delo. Za uspeh dela med mladino je najbolj značilno, da se je v dveh dneh posrečilo v Foči zbrati približno 700 članov v mladinski zvezi. Sedaj ustanavljamo posebne mladinske partizanske čete, izmed katerih smo eno poslali na položaj. Sedaj ustanavljamo tamkaj že drugo četo, ki bo odšla na fronto, brž ko bo dobila potrebne vojaški pouk. Tu v Foči smo ustanovili tudi mladinsko četo, ki je bila pridružena I. proletarski brigadi. Nameravamo vse mladinske čete vključiti v proletarske brigade...«

K isti temi, k delu za zbiranje žena in mladine, se je tovariš Tito povrnil ob koncu tega pisma in dejal: »Posvetite posebno pozornost delu med ženami. To delo lahko uspešno opravljamo z zbiranjem žena za pomoč narodnoosvobodilni borbi. Tukaj se je posrečilo zbrati sto in sto žena v Antifašistični zvezi in za pomoč fronti: pletenje nogavic, puloverjev, zbiranje prispevkov, uvrščanje med bolničarke itd. Zene so se tega dela lotile z velikim navdušenjem. Tukaj smo našli približno 2000 kg volne, ki jo že predejo in pletejo z njo več sto parov nogavic in rokavic. Ker je čedalje več zahtev žena, da bi šle v odrede, smo sklenili, naj jih sprejemamo v odrede ne samo kot bolničarke, temveč tudi kot borke. Bila bi prava sramota za nas, ako bi onemogočili ženam, da se ne bi s puško v roki borile za narodno osvoboditev.«

Skušajte tudi v Hrvatski ustanavljati posebne mladinske partizanske čete, ki bodo pod dobrim vodstvom in s pravnimi političnim delom naše oporišče tudi v drugi fazi borbe. Ne pozabite našega navodila, da že sedaj ustanavljate udarne bataljone, s katerimi bomo sestavljali proletarske brigade...«

Večero Kovačević: KAPELSKI OGNJI

V tem trenutku pa se je prerinil skozi skupino, stopil na rob groba in zaklical z vdignjeno roko: »Počakajte!« Nato se je previdno spustil, snel pisano krilo z mrtvih in ga zagnal ven. »To lahko nosimo živi, mrtvi pa ne,« je zašepetal, bolj zase, kakor pa da bi ga drugi slišali. Iz svojega nahrbtnika je izvel veliko kos domačega platna sivo olivne barve, s katerim je skrbno pokril mrtve. Partizani so ponovno zajeli zemljo z rokami. Prsan je stal kakor okamenel, čvrsto stiskal zob. Samo sem pa tja je vrgel pogled proti tovarišem, ki so s prgišči in posodami sipali zemljo. Stirje veliki kupi zemlje so polagoma izginjali.

III

Dimnikar je s svojim nastopom popolnoma osvojil Ljuba. Njegovi izpadi, kritike, zbadanja in pripombe na račun komiteja, štaba in drugih, so Ljubo bolj godili kakor ga motili. V tem ni videl ničesar slabega ali neumestnega. Kolikor bolj je Dimnikar šibal, toliko bolj je njegov ugled rasel v komandantovih očeh. Do takih ljudi je čutil Ljubo nekakšno posebno naklonjenost in simpatijo. Vedno so mu bili blizu in podobni nečim, kar je nosil sam v sebi, ter jih je zato zbiral okrog štaba. Za njihova čudaštva in čudne lastnosti, ki so jih kazali vsak na svoj način, jih je Ljubo bolj cenil in gladil, kakor pa jim kaj zameril. Še več, še pobudo jim je dajal, ko se je odkrito postavil na njihovo stran. To, kar je očital drugim kot slabost, je pri takih cenil kot vrline. Topničar, Ridjan in nekaj drugih kurirjev, pa še Srečko, štabski mlajhenček, so postali njegova nerazdružljiva družba in njegov štab. Kadar je kdo izmed njih odhajal na pot, je Ljubo vedno trepetal zanj, dokler se ni vrnil. Vsako vrnitev z nevarnih kurirskih poti je doživljal kot trenutek veselja.

To, kar je storil Dimnikar pred svojim prihodom, z zbiranjem in pošiljanjem orožja, s katerim so opremlili kakih trideset partizanov, mu je že vnaprej zagotavljalo visok ugled, ne samo pri Ljubu, temveč tudi pri vseh drugih partizanih. To so vsi znali ceniti, saj se je vrednost orožja še vedno merila z življenji ljudi, ki so padali po cestah in progah, da bi prišli do orožja in na ta način povečali vrste borcev. Njegove samostojne akcije, zadržanje v zaporu in končno ustrelitev zloglasnega narednika, so bile zadostno merilo njegovega pogoja in odločnosti.

Dimnikarjev rojak in vrstnik Ridjan, ki so ga tako imenovali zaradi njegovih rjav las in brade ter skoraj črnih brkov, drobni in vnetih oči, porgeljivega in ujedljivega pogleda, se je najmanj veselil prihoda svojega starega znanca. Njegov dotedanji prestiž, ki ga je imel v štabu, se je začel nekako majati.

Nekaj njegovih prejšnjih uspehov in težkih nalog je kar naenkrat zastarelo. Zaman si je Ridjan prizadeval, da bi jih izvel iz pozabe in jih ponovno oživil. Čas jih je neusmiljeno prekril s Prsanovim in Dimnikarjevim imenom.

Ridjan se je odlikoval z nečim, kar drugi kurirji še niso popolnoma dosegli. Kot prvi štabski kurir se je mešal v vse zadeve, ki so ga zadevale ali ne, pa naj je šlo za odredove boje, za Ljubove ukaze ali za karkoli, kar je prihajalo »od zgoraj«. Po Dimnikarjevem prihodu se je še vztrajneje sukal okrog Ljuba, ga klical na samo, mu nekaj šepetal, pojasnjeval z rokami, kimal z glavo, kakor da bi dajal direktive iz strategije in taktike, kot bi rekel Topničar. Ridjan je to počel vedno tako spretno, da je Dimnikar lahko vedno spremljal njegov razgovor z Ljubom. Do drugih kurirjev je imel nekoliko drugačno stališče. Pogosto jih je klical k sebi in jim delil nasvete s pravico starejšega. Ridjan je vse to moštvo spontano igral, da bi dobil Dimnikar o njem vtis, kako je v štabu odreda važna osebnost, nekakšen komandantov svetovalec, katerega beseda nekaj velja. Ko je odkril take namene svojega starega prijatelja, se je Dimnikar obnašal, kakor da ničesar ne vidi in ne sliši, čeprav je vse dobro opazil in vsemu prisluškoval. Ridjan je igral veliko osebnost. Dimnikar pa je po svoje igral, kakor da ničesar ne vidi in ne opazi.

Logar iz Lokev, nenadkriljiv poznavalec gozdnega in planinskega področja Kapele in Risnjaka, je bil nenadomestljiv štabni vodič. Bil je neka vrsta štabnega zemljevida in kompasa, po katerem se je usmerjal štab odreda, ko se vedno ni imel sodobnejših sredstev za orientacijo. S svojimi doživljaji v dolgoletni logarski praksi si je zagotovil pri kurirjih velik ugled. Zelo prepričljivo jim je pripovedoval mnoge, občudovanja vredne zgodbe. Njegove zgodbe so bile bolj podobne bajkam iz živalskega sveta kakor resničnosti. Ridjan ni znal tkati, zapletati in pripeljati svoje zgodbe do vrha napetosti. Ob njegovih bojih z medvedi in tropi volkov je obhajala Topničarja in Srečka zona, kakršne nista doživela niti v tedanjih bojih z Italijani. Oddahnili bi se navadno šele na koncu, kadar bi zlezle Ridjan iz brezizhodnega položaja kot zmagovalce, zaradi svoje prisrčnosti in poguma, ki ga v skrajnem in usodnem trenutku nikoli nista zapustila. Ridjan je znal pripovedovati sladko, razvneto in prepričljivo, zlasti takrat, kadar je Topničar izvel svoje cigarete, ki jih je nenastitni logar prižgal drugo za drugo. Imel je slabo razvit občutek za mero. Če pa je kdaj spoznal, da je le preveč pretiraval, je zelo večje poiskal dokaze. Računaje na pozabljenost in na to, da njegovih zgodb ni bilo mogoče preveriti, se je skliceval na časopise. Časopisi pa so seveda postavljali piko na vsakršen dom.

1	2	3	4	5	6	7
8						
9						
10						
11						
12	13	14	15			
16						
17						
18						
19						
20						
21						

VODORAVNO: 1. Vezarjev pri-
staš, ki je premagal pri Filipih
Bruta in Kadija, 8. omama pred
operacijo, 9. aktivni glagolski na-
čin, 10. povratno osebni zaimek,
11. pridružilnica, 12. kratica za »
ga leta«, 14. sosednji črki, 15. ime
italijanskega režiserja Rossellini-
ja, 20. spalni vagon, 21. rusko žen-
sko ime.

NAVPIČNO: 1. pripadnik zahod-
ne skupine starih slovancev, 2. du-
ša umrlega po slovanskem baje-
slovju, 3. razmnoževalna klica pri
nekaterih rastlinah, 4. podaljšek
Logarske doline, odlično izhod-
išče za ture v Savinjske Alpe, 5.
romanska nikalnica, 6. rezultat, 7.
domače moško ime, 12. največje
jadransko pristanišče, 13. lesen
pridelek, 15. gozdna žival, 17. del
bencinskega motorja, 18. ime bre-
vaskega pesnika Ujčevića, 19. del
na mera na Jutrovem.

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE
VODORAVNO: 1. Moskvit, 8.
Estonska, 9. tein, 10. as, 11. start,
12. rakun, 15. eh, 16. moda, 19.
paladin, 21. Atacama.

Poskusi s ciljem: električni avto

Ze v dogledni prihodnosti naj bi po mestnih ulicah namestili hrupnih avtomobilov, ki bi hujali pline iz izpušnih cevi, kruhalja električna osebnost, ki bi jim baterije zagotavljale potrebno energijo. Zamišljal se ni niti v motorja, pa tudi zaradi vrste drugih tehničnih težav. Zdaj je avtomobilskim tehnikom priskočila na pomoč elektronika. Kaže, da bo tehnični vozni kmalu razvozan.

Klasične baterije z akumulatorji so zdaj že mnogo močnejše, tako da jih bo mogoče uporabiti v mestnem prometu na kratke razdalje. Pravijo, da bi majhna in lahka vozila s tako baterijo lahko tudi po dve uri krožila po ulicah. Z vozili, ki bi smogla do 55 km na uro, bi si poslovni ljudje, ki prevozijo kakih 45 km dnevno, prihranili nad polovico sedanjih izdatkov za bencin.

Nedavno je poročal francoski tisk, da je iznašel neki brazijski inženir žepni podobno, seveda ustrezno večjo baterijo, ki bi jo bilo mogoče upo-

rabit kot vir pogonskega sredstva za avtomobile. Francoski znanstvenik Grégoire je že pred leti govoril o možno-

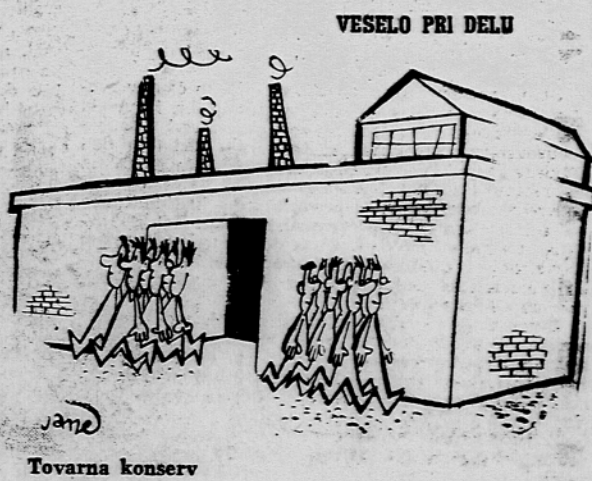
Leta in storilnost

Ameriški gospodarski strokovnjaki so ugotovili, da so ženske kot delavke najposposnejše po 35. letu življenja, največje delovne uspehe pa dosegajo v starosti 45-54 let. Tem statističnim podatkom so dodali zanimivo, kasneje jasno ovrženo trditev izpred dvajsetih let, češ da zmore 40-letna ženska le še dela v domači hiši.

Gospodinja svetuje zidarjem

Neko londonsko gradbeno podjetje je zaposlilo gospodnjo, ki si po službeni dolžnosti ogleduje nova stanovanja, ocenjuje jih s praktične plati in izbira pripombe, ki jih potem po možnosti upoštevajo pri gradnji nadaljnjih stanovanjskih blokov.

sti, da bi izdelovali akumulatorje brez tekočine. Takšni akumulatorji bi bili uporabni pet let. Neko ameriško podjetje je napoveduje za bližnjo prihodnost majhne, neslišno vozeče električne avtomobile za mestni promet.

Tovarna konserv

Tri leče v eni

ČE SE BO OBNESLA ZAMISEL PROF. MAITENAZA, LJUDJE Z OPEŠANIM VIDOM NE BODO POTREBOVALI DVEH PAROV OČAL

Mnogo let so znanstveniki in raziskovalci zaman skušali izdelati naočnike, ki bi se obnesli na vseh razdaljah. Med njimi jih je bilo veliko, ki so čez čas razglasili problem za prav tako nerešljiv, kot je na primer kvadratura kroga. Francoski profesor Bernard Maitenaz pa se je leta 1951 ponovno lotil te reči. Po dobrih osmih letih raziskovalnega dela je presenetil strokovni svet: z zapletenimi računi, ki so jih delno opravljali tudi elektronski možgani, mu je uspelo izdelati lečo, v kateri se polagoma spreminja lomni kot.

Med ljudmi, ki jim morajo ustrezne leče izboljševati vid, je večina kratko- in daljnovidnih, razdalja med zenico in mrežnico v njihovih očeh je torej prevelika ali premajhna.

Z leti začne zenica izgubljati nekdanjo prožnost, človek spozna najprej pri branju, da mu peša vid, zato si omisli naočnike. Ker pa spremlja tako imenovano starost daljnovidnost, ki jo je sicer lahko popravil s primerno lečo, po navadi še pešanje splošnih sposobnosti očesa, človek ne more več jasno razločevati oddaljenih predmetov. Potrebneje torej naočnike, ki jih po potrebi menjuje z drugimi.

V razmeroma zgodnji dobi optike so skušali odpraviti to nevednost pogostega menjavanja naočnikov. Leta 1759 je izdelal Benjamin Franklin dvojno lečo: v en okvir je vložil dve, zgornja je bila namenjena gledanju na daljavo. Sedanje leče te vrste so sicer občutno izboljšane, vendar imajo še vedno to pomanjkljivost, da se ne obnesejo pri srednjih razdaljah, torej med »blizu« in »daleč«.

Pariški profesor je s svojo lečo, ki odpravlja to pomanjkljivost, ustregel tako ali drugače pomanjkljivim vidom, seve pa tudi optikom. Uspeha ni dosegel brez težav. Razen zapletenih računov je bilo treba premagati še marsikaj drugega, na primer to, da na vsem svetu ni bilo brusilnice stroja, ki bi stekleni

leči zagotovil zaželeno obliko. Izoblikovati je bilo treba nov brusilni postopek, ki ga je zmogel le nov stroj, natančna naprava, če pomislimo, da se je smel brusilec na posameznih točkah »streh leč« v eni »zmotni« kvečkemu za tisočinko milimetra. Seveda bo moralo nove naočnike preizkušati še mnogo ljudi, zakaj človeško oko ni optični instrument, temveč sestavni del živega organizma, v katerem ne gre vedno vse po matematičnih računih.

Japonske vesoljske raziskave: 400 km

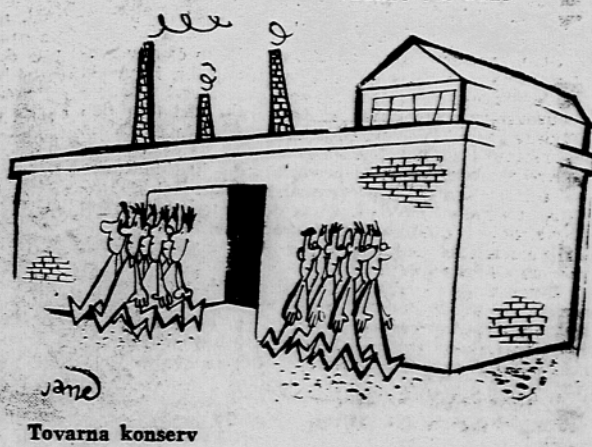
Ze konec tega meseca naj bi bile dograjene japonske rakete, ki bi ponesle instrumente za merjenje zemeljskega magnetizma in temperature na sončni površini okoli 400 km visoko. Nove naprave v japonskih vesoljskih raketah bodo baje teževe 30 kg, dodati pa jih bo mogoče že običajnim instrumentom za merjenje temperature, zračnega pritiska in hitrosti vetra ter za proučevanje ionosfere in kozmičnega sevanja.

Serijsko izpolnjenih raket »Kapa« bodo izstrelili že v prvi polovici letos in sicer v okviru raziskovalnega programa, ki so mu v letošnjem proračunu zagotovili vsoto 1,2 milijarde jenov, torej šestkrat več, kot so dali lani za vesoljske raziskave.

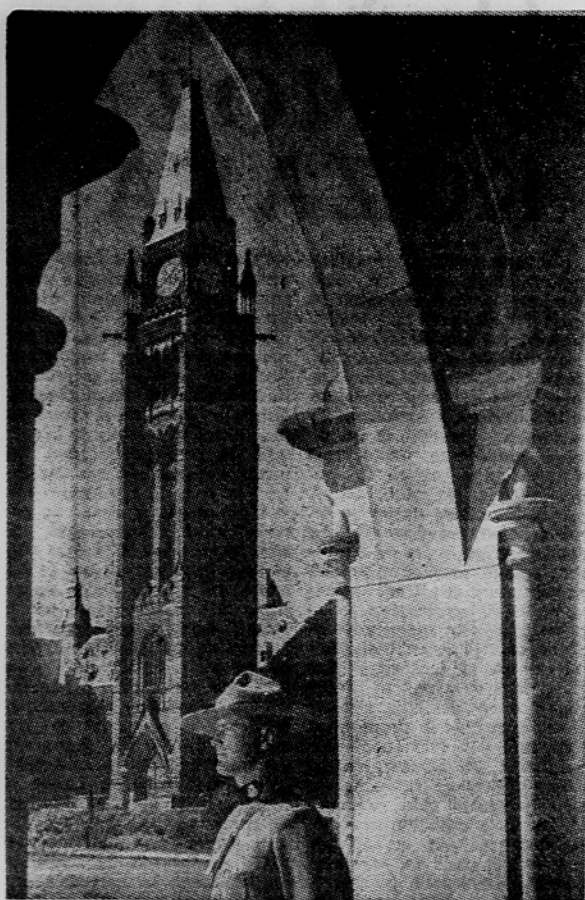
Doslej so japonski znanstveniki uporabljali trdno raketno pogonsko gorivo, ki ga izdelujejo laboratoriji pri tokijski univerzi, že za letos pa napovedujejo novo, tekoče gorivo. Razen tega nameravajo zgraditi parabolično anteno s premerom 30 m, ki naj bi prestrezala predvsem signale z umetnih satelitov.

Graditev in izstreljevanje lastnih umetnih satelitov so japonski znanstveniki odločili za daljšo prihodnost, za zdaj pa se ukvarjajo predvsem z vremenoslovskimi raketami. V ta namen bodo zgradili eksperimentalno bazo na tihomorski obali enega svojih otokov, kjer sedanje raziskovalno oporišče v Akiti na obali Japonskega morja ne ustreza širše zasnovanim načrtom.

VESELO PRI DELU

Tovarna konserv

»Stolp miru«, del parlamenta v Ottawi, glavnem mestu Kanade

NAČRTI KUBANSKIH EMIGRANTOV

Washington, 27. marca (AP). Kubanski begunci v ZDA, ki so prejšnji teden ustanovili v New Yorku »svet«, izjavljajo, da nameravajo »izvesti invazijo« na Kubo in da bodo skušali s podporo od zunaj strmo-glaviti sedanjo vlado.

V tem »svetu« so pristaši bivšega diktatorja Batiste in

bivšega predsednika Prija, katerega režim je bil obtožen množične korupcije. Ti begunski krogi so že pripravili »načrt za akcijo«.

Kubanska vlada je večkrat poročala o poskusih, da bi se iz ZDA vtihovali na Kubo oborožene skupine s protirevolucionarnimi cilji.

POSEBEN INTERVJU ZA DELO S PREDSEDNIKOM ZUNANJEPOLITIČNEGA ODBORA NORVEŠKEGA PARLAMENTA FINNOM MOEOM V OSLO

Jugoslavija in Norveška bosta v vprašanjih miru vselej skupaj

Sin mojega prijatelja Arneja, Ketil, si je podobno kot mnogi študenti v Oslo tistega dne zataknil v gumbrico značko proti atomski oborožitvi in bromastemu Wergelandovemu spomeniku v parku so sedeli na rami v prvem spomladanskem soncu gruleči golobi. Me ne pa je tisto jutro v palači Stortinga ob parku ljubeznivo sprejel predsednik zunanje-političnega odbora norveške skupščine in eden vodilnih članov delavske stranke Finn Moe. Če bi dodal, da mi je ta že starejši, čeprav še vedno živahni politik, ki je prav tiste dni ob zasedanju parlamenta s svojimi diskusijami vzbudil velik odmev v tisku, v samopostrežni poslanski restavraciji sam prinesel na mizo črno kavo, bi s tem želel poudariti samo resnično demokratičnost, ki vlada v tej dostojanstveni, v starem norveškem slogu zgrajeni rumeno opečnati hiši njihove demokracije na ulici Karla Johanna. Ze hip za tem, ko me je ob točno napovedani uri, potem ko sem se prijavil v vrveči sprejemnici parlamenta, sprejel, mi je pa naklonil tudi razgovor o nekaterih aktualnih vprašanjih norveške notranje in zunanje politike.

Na vprašanje o glavnih značilnostih pravkar trajajoče parlamentarne debate je odgovoril:

»Debate se je tikala predvsem zunanje politike in njen glavni predmet je bil govor zunanje ministra Halvarda Langeja. Imel je zelo zanimiv govor, v katerem je poudaril, da živimo v svetu velikih izprememb. V tej zvezi je rekel, da je kolonialni sistem mrtev in da moramo to v naši politiki upoštevati, se pravi, da Norveška ne sme podpirati nobene kolonialne politike. Si-cer pa se je debata vrtela predvsem pozitivno okrog naše pomoči nerazvitim deželam ter sploh našega stališča do tega dežela. V Stortingu smo ne glede na nekatere razlike dosegli sporazum, da mora Norveška tretirati te dežele kot enakovredne partnerje na ba-z, enakosti ter da moramo tu-di spoštovati njihove želje, da ostanejo izven blokov in da vodijo svojo neodvisno politiko. Vsi so se strinjali, da moramo podpreti razvoj teh dežel, kolikor je v naši moči. Vladi smo dali predlog, da bo izdvojila eno četrtno odstotka norveškega narodnega dohodka za podporo tem deželam, s tem, da bi se ta prispevek po-zneje povečal na en odstotek.«

Ker je bil prav Finn Moe pobudnik te akcije, sem ga še podrobneje povprašal za nagibe te napredne akcije.

»Mislim, da je politiko v za-hodnem delu sveta vse predolgo obvladoval vtis, da gre predvsem za nek konflikt med Vzhodom in Zahodom. Zdi se mi pa, da je vprašanje raz-meja med tehnično visoko razvitimi deželami in nerazvi-timi deželami, t. j. novo raz-vijajočimi se deželami v Afri-ki, Aziji in Latinski Ameriki, vsaj tako važno, kot je vprašanje odnosa med Vzhodom in Zahodom in da bo to vprašanje na svoji teži samo vse še bolj pridobivalo. Zato vprašanje pomoči narodom, ki so še revni, ni samo vprašanje teh narodov, ampak tudi zelo važno vprašanje za ohranje-vanje miru in ravnovesja v svetu.«

V nadaljnjem pogovoru sva se konkretnije dotaknila nekaterih perečih vprašanj norveške politike same.

»Vprašanje, ki je danes pri nas morda najbolj pereče, je to, ali naj Norveška ima atomsko oborožitev oziroma nukle-arna oporišča ali ne. Stališče vlade je, da naj Norveška v času miru teh oporišč ne bi smela imeti. V tem smislu bo tudi nacionalni svet delavske stranke podal predlog na kongresu stranke, ki se bo začel 9. aprila. Seveda so tudi ne-katera ekstremnejša mnenja v tej ali oni smeri, tudi v krogu same delavske stranke; namreč to, da bi morala vlada kategorično izjaviti, da Norveška v nobenem primeru ne bo uporabljala atomskega orožja, celo v vojni ne, med-tem ko so drugi mnenja, da bi zaradi varnosti vendar morali pristati tudi na tako obo-rožitve. Osebnim mnenjem, da bi morali storiti vse, da ne bi skaliili odnosov do Sovjetske zveze, kajti nikakor nečemo, da bi Sovjetska zveza lahko vzela kako našo potezo kot grožnjo proti sebi.«

Ko sva v zvezi z vprašanjem strankinega kongre-sa mimogrede zašla tudi na notranjepolitično vprašanje parlamentarnih volitev, ki bodo na Norveškem letos jeseni, je v razgovoru na-daljeval:

»Mislim, da tu ne bomo do-živeli velikih sprememb in da bo delavska stranka, ki je kot večinska stranka na oblasti že od vojne dalje, tudi tokrat svoj položaj ohranila. Naš glavni problem je trenutno ekonomskega značaja in zlasti industrijski razvoj dežele. Pri nas so namreč nekateri pre-deli, ki še vedno nimajo raz-vite industrije, in zato skuša naša politika tudi te dele de-žele industrializirati. Seveda to vključuje mnoge dodatne pro-bleme. Kar zadeva lastninske

KANADA

Vidiki zunanje politike

NEW YORK, marca — Kanadski uradni krogi in vodilni pristaši vladajoče konservativne stranke ministrskega predsednika Johna Diefenbakerja menijo, da je aktivna vloga Kanade na nedavni konferenci Commonwealtha nov dokaz za stremiljenje te dežele, da bi ne bila v mednarodnih zadevah navadna opazo-valka, temveč čedalje bolj aktivna stranka in pozitivna sode-lovalka.

Politični ljudje v deželi so mnenja, da gre za zunanje-politično smer, ki jo ta dežela čedalje bolj dosledno zastopa. Na nekem seminarju v Ottawi je minister za zunanje zadeve Howard Green izjavil te dni, da želi Kanada zastopati last-na stališča v mednarodni poli-tiki in sprejemati svoje sklepe. »Naša smer, ki jo zastopa-mo v OZN, je pravilna«, je iz-javil minister Green na tem seminarju. Uvrstitev Kanade med tiste, ki so na konferenci Commonwealtha menili, da je skrajni čas prisluhniti glasu sveta in izvršiti pritisk na Južnoafriško unijo, da bi pre-nehala s svojo politiko rasne diskriminacije in apartheida, je močno odmevala v Kanadi.

Politični ljudje zagotavljajo, da bo stališče Kanade bolj okrepljeno njen položaj v deže-lah Afrike in Azije kakor mnoge druge akcije in stališ-šča, ki jih je izvajala in za-stopala tako sedanja kanadska vlada, kakor njeni pripadniki iz vrst liberalne stranke Le-sterja Pearsona. To je danes Kanadi potrebno tako zaradi zunanje-političnih, kakor tudi notranjih razlogov. Gre za dobo, ko skuša Kanada najti nove trge za svojo industrijo in za naložitev kapitala, naj-boljše priliko za to pa so v afriških in azijskih deželah. Kanadčani spoznavajo, da so tu velike možnosti. Gre samo za koordinacijo politike in go-spodarstva ter daljnosežne ukrepe, ki bi utrdili pozicije Kanade na afriškem in azi-j-

skem kontinentu. Tudi vstop LR Kitajske v OZN je predmet posebnih analiz, s katerimi se že več mesecev ukvarjajo Kanadčani, ker so mnenja, da bodo morali tudi njihovi ameriški sosledje prej ali slej spoznati stvarnost in se sporazumeti s poudarjenimi težnjami političnega nesmisla, ki dopušča, da sodeluje Čangkajskov zastop-nik v OZN in zlasti v Var-nostnem svetu pri reševanju velikih svetovnih problemov. Kar se tiče priznavanja Ki-tajske, kanadska politika ni do konca definirana, kakor pa poudarjajo kanadski krogi, je

samo vprašanje časa, kdaj bo dozorela definitivna odločitev in tako prevladala v OZN ti-sta struja, ki upošteva poli-tično logiko in gleda realno na probleme. Medtem začnejo Kanadčani postopno trgo-vinsko izmenjavo s Kitajsko. V razgovorih o zunanji politiki navadno Kanadčani navajajo še nekatere probleme, za ka-tere se Kanada posebno zani-ma in med katerimi so razo-rožitve, prepoved atomskega orožja in odnosi s ZDA.

Kar se tiče razorožitve, upa-jo v Ottawi, da bo še nadalje predmet pogajanj posebnega zastopstva, ki bo nadaljevalo razpravo o najbolj zapletenem in najbolj usodnem problemu sveta. V političnem odboru OZN se je v prvem delu za-sedanja Kanada, čeprav je za-hodna država, odločno zave-zala za rešitev, ki bi velesile privedla k pogajanjem. Med

drugim Kanadčani dobro ve-do, da je lahko samo v mir-nem svetu mogoče doseči ve-liki napredek, razen tega pa nikdar ne pozabljajo na svoj poseben zemljepisni položaj.

Kanada se je odločno zave-zala tudi za resolucije o pre-povedi atomskega orožja, se opredelila proti razširjanju tega orožja v nove dežele ter aktivno proučevala vse vidike tega problema.

Uradno kanadsko zastop-stvo, ki ga podpirajo številni politični in drugi činitelji v deželi, se še nadalje obotavlja, da bi sprejelo sklep o pristopu Kanade k Organizaciji ameriških držav. Sprejet je bil samo sklep, da bo na prihod-njih konferencah te organiza-cije navzoč le opazovalec ka-nadske vlade. Posebno po-glavje so odnošaji s ZDA, glavni poudarek pa je sedaj na medsebojnih gospodarskih ko-

ristih. Kanadčani so mnenja, da morajo v krajšem času do-seči večjo neodvisnost in se znebiti močnega vpliva ame-riškega gospodarstva na ka-nadsko gospodarstvo. Najbolj-šo ilustracijo daje pojav re-ce-sije v ZDA, ki se je zelo naglo in s še hujšimi posledicami pojavila v Kanadi, kjer imajo približno 10 odstotkov brez-poselnih, kar je rekordna šte-vilka za to deželo z urejenim življenjskim standardom.

Končno ostaja Kanada part-ner zahodnih zvez, predvsem ZDA in Vel. Britanije, v so-dobnih dogajanjih pa išče ugodnejše in pravilnejše poti za mednarodno sodelovanje in izboljšanje splošnega položa-ja na svetu. Ta smer temelji na notranjih gospodarskih in političnih procesih in tej sme-ri slede v glavnem vse poli-tične stranke in struje v de-želi.

Rudi Sladjohar

ZDA

Spellman proti Kennedyju

PISMO IZ ZDA

NEW YORK, marca. — Prišlo je do prvega spopada katoliškega klera s prvim katolikom, ki je postal predsednik ZDA. Kardinal Spellman za vrhovno katoliško hierarhijo je sklenil torpedirati Kennedyjev zakonski predlog, po katerem bi ameriška federacija dodelila javnim šolam pomoč v znesku 2 milijardi 298 milijonov dolarjev in štipendije za univerze v znesku 577,525.000 dolarjev, če v ta program ne bodo vključene tudi verske, tako imenovane župniške šole.

Predsednik Kennedy, ki je imel sredi volilne kampanje zaradi svoje verske pripadno-sti težave med protestantskimi množicami kot tudi med višji-mi katoliškimi duhovniki, je

označil takšno zahtevo za ne-ustavno in nezdružljivo z na-čelom ločitve države od Cer-kve, ki je zapisano v ustavi ZDA. V svoji argumentaciji je navedel sklep Vrhovnega sodi-šča ZDA, ki je v preteklosti zavrnilo vse poskuse, da bi dali cerkvenim šolam državne subvencije in posojila.

Toda že naslednjega dne se je začela ogorčena kampanja katoliških organizacij in Bela hiša je bila zasuta s pismi, te-legrami, protesti in peticijami, v katerih obsojajo »diskrimi-nacijo« nasproti privatnim šol-am. V Kongresu pa so začeli akcijo, da bi sedanji osnutek zakona zavrnili ali s kakim amandamjem razširili tako, da bi zajeli tudi verske šole. Za nekatere škofi je povzel be-sedo tudi sam kardinal Spell-man, ki je izjavil, da »ne bo druge izbire kot boriti se proti taki krivici«, če pomoči ne bo-do dobile tudi katoliške šole. Dejansko se je Spellman do-taknil najbolj občutljivega živ-ca ameriške javnosti in je la-hko v nekaj dneh ugotovil, da je katoliška cerkev v vsej tej kampanji ostala — osamljena.

Protestantske organizacije, židovski sveti, skratka vsi ne-katoliški elementi so odgovo-rili s skoraj enodušno podporo predsedniku Kennedyju, ki sta ga ogorčeno napadala katoliški kler in njihov tisk in ki je nanj pritiskal celo Kongres. Tisk je objavil izjave uglednih osebnosti, poslancev, predse-dnikov univerz. Walter Lipp-man je napisal, da je »katoli-

Belgijska vlada odstopila

Bruselj, 27. marca (AFP-Reuters). Vlada krščanskih so-cialistov premiera Gastona Eyskensa je po večerajšnjih parlamentarnih volitvah de-sne odstopila. Belgijski kralj je odstop vlade sprejel, zaprosil pa je, naj vlada opravi-lj upravne funkcije do ustanovitve nove vlade.

Sklep o odstopu so sprejeli na davišnji seji vlade, potem ko so se člani vlade seznanili s rezultati volitev, na katerih je stranka krščanskih sociali-stov izgubila absolutno večino v senatu v predstavniskem domu pa je dobila osem man-datov manj.

Trgovinski sporazum med Finsko in EFTA

Helsinki, 27. marca (AFP-Reuters). V Helsinkiju so danes podpisali trgovinski sporazum med Finsko in evropskim zdru-ženjem za prosto trgovino (EFTA). Po sporazumu bo ime-la Finska posebne privilegije v znižanih carinskih tarifah in bo hkrati obdržala kvantitativ-ne omejitve za uvoz nekaterih vrst blaga.

S tem sporazumom so bili navezani tesnejši stiki med Finsko in EFTA, vendar Fin-ska s tem še ni postala članica te organizacije.

Šesta partija neodločena

ŠESTA PARTIJA NEODLOČENA Moskva, 27. marca (Tanjug). Šesta partija povratnega dvo-boja v Šahu med Botvinikom Taljem se je po 25 potezah končala neodločeno.

Bogdan Pogačnik

Finn Moe, predsednik zunanje-političnega odbora norveškega parlamenta in eden vodilnih članov norveške Delavske stranke

nja in uporabe. Pri nas že imamo nekatere svete delavcev po podjetjih, ki pa niso preveč učinkoviti zato, ker se bavijo predvsem z manjšimi proble-mi o ravnih odnosov med de-lavci in podjetnikom, ne lote-vajo se pa še v odločujoči me-ri vprašanj proizvodnega zna-čaja.«

Pri ponovnem obravna-vanju vprašanj zunanje po-litike je preciziral stališče Norveške do OZN in njenih sedanjih akcij v svetu.

»Kar zadeva OZN, mislim, da je ta organizacija danes pomembnejša, kot je bila kdajkoli prej, pa četudi je po-kazala nekatere slabosti, kon-kretno v svoji nedavni poli-tiki v Kongu, kar pa moramo pripisati predvsem dejstvu, da OZN težko posega v notranje domače zadeve. Seveda pa je bilo to tudi posledica tega, ker nekatere druge sile, konkretno Belgija, niso bile lojalne do sklepov Varnostnega sveta OZN. Zato se po drugi strani ne strinjamo z divjimi napadi na Hamarskjöld. Če je treba koga kritizirati, potem je treba kritizirati sklepe Varnostnega sveta. Zategadelj smo proti sovjetskemu pred-

ška cerkev s takšnim stališčem ubrala nevarno pot«, Kennedy pa je tudi tokrat deloval kot politik.

Priznal je kardinalu in ško-fom pravico, da povedo svoje mnenje, in je v Beli hiši orga-niziral posvetovanje demokr-at-skih kongresnih mož z name-nom, da bi našli najboljši na-čin, kako prestreči maneuvre katoliške cerkve, ki hoče iz-podkopati sedanji zakonski osnutek in tako zadati udarec celotnemu šolstvu v ZDA. V odnosu do katoliške cerkve je večkrat pokazal, da ima dobre živce. Med volilno kampanjo se kler ni navduševal za nje-govo kandidacijo. Katoliški pisci so poudarjali, da bo ka-to-liški predsednik pomenil ve-liko težavo za katoliško cerkev in njene ambicije, ker bo vsak njegov ukrep, administrativen ali zakonski, javnost posebej pretehtala, kadar bo šlo za in-terese Cerkve. Tudi Vatikan je bil zelo hladen. Spellman je moral javno demantirati, da mu kandidatura mladega sena-torja ni povšeči. Potem pa, ko je bil Kennedy pred izvolitvi-jo, so v Portorico organizirali neposredno intervencijo kato-liške cerkve v lokalnih volit-vah, ki je bila po mnenju mnogih preračunana na to, da bi kompromitirala Kennedyja.

Tako kot tedaj je Kennedy, kot se zdi, tudi zdaj ohranil živce. Senatorja Mansfield in Wayne Morse so začeli akci-jo, da bi sestavili načrte, po katerih bi federacija s posebnim zakonom odobrila verskim šolam 350 milijonov dolgoroč-nega posojila z zelo nizkimi

obrestmi. Ves načrt so najprej zasnovali kot del sedanjeje načrta, vendar so ga pozneje formulirali kot pobudo zase, od katere ne bi bilo odvisno izglasovanje pomoči in štipen-dij javnim šolam in collegeom. Kot amandma bi ta ločeni na-črt zaradi neustavnosti in opo-zicije v Kongresu vsaj za letos onemogočil Kennedyjev šolski program, kot poseben ukrep pa bo oslabil odpor katoliške cerkve, nevtaliziral njeno kampanjo in prepustil vso stvar najprej Kongresu, potem pa Vrhovnemu sodišču, ki bo imelo zadnjo besedo.

Na svoji zadnji tiskovni kon-ferenci je Kennedy sprejel to-taktično varianto in je izjavil, da je Bela hiša pripravljena sodelovati v takšni pobudi, če-prav je moč iz njegovih besed sklepati, da niso v nasprotju z duhom ameriške ustave sa-mo subvencije, ampak tudi po-sojila. »Ne vlada, ampak Cer-kvev je sklenila, da ne bo sode-lovala v sistemu javnih šol«, piše novinar James Reston, ko odgovarja na obtožbe katoli-kov, da gre za diskriminacijo — kajti vsi državljani, tako ti-sti, ki pošiljajo svoje otroke v javne šole, kot tisti, ki jih po-šiljajo v privatne, plačujejo davek, iz katerega financirajo in podpirajo samo javne šole. »Izbrali so drugo pot in dana-jim je možnost, da zagovarjajo svoj primer. Torej gre za vprašanje dobre volje, ali so pripravljeni postaviti na prvo mesto napredek državnega šol-stva ali pa nameravajo na lju-bo svojim posebnim interesom izpodkopati predsednikov za-konski predlog.«

Zivko Milič

Vedenje Salazarjevih diplomatov

Ni prvič, da diplomati kolo-nialističnega režima demon-strativno zapuščajo dvorano Generalne skupščine OZN. Delegat portugalske vlade se je prevaral v računu, da bo s-takšno demonstrativno potezo kogarkoli v OZN zmedel ali prestrašil. Še večje so utvare Salazarjevega režima, če mi-gli, da bo s takšnim vedenjem svojih diplomatov preprečil obravnavo v Angoli.

Smešno so zvenele v dvor-ni Generalne skupščine besede Salazarjevega diplomata o tem, da postavljanje Angole na dnevni red OZN pomeni »vme-šavanje v notranje zadeve Portugalske«, »spodbujanje teroristične dejavnosti«, »n-prilivanje olja na ogenj« v Angoli, ogenj, ki so ga zaneli »elementi iz tujine«, »kršitev ugleda Združenih narodov«, itd.

Pred nekaj leti so zagovorniki kolonializma v določenih trenutkih vsaj nekoliko uspešni s takšnimi argumenti. Zdaj se je to prežvelo. O tem govori tudi dejstvo, da je po protestu portugalskega dele-gata Generalna skupščina po-stavila vprašanje Angole na dnevni red z 79 glasovi za, z 2 glasovoma proti in z 8 gla-sovi vzdržanimi. (Značilno je, da sta glasovali proti Španija in Južnoafriška unija).

Vedenje Salazarjevega di-plomatskega oseba v OZN iz-

raza anahronizem današnjega portugalskega režima, ki si še zmerom dela utvare, da lahko zgodovinske spremembe gre-do mimo portugalskega kolo-nialnega imperija. Če je za-ostajanje osvobodilnih gibanj v teh kolonijah doslej potrjevalo takšne želje, napovedu-jejo najnovejši dogodki v An-goli, da se bliža konec takšne-ga stanja. Angola je opozorila nase svetovno javnost. Tako je na dnevni red prišlo tisto afriško območje, ki živi v naj-večjem kolonialnem mračnja-štvu. Postalo je očitno, da v dobi splošnega prebujanja in osamosvajanja Afrike in njene čedalje pomembnejše vloge v svetu, narodi in dežele pod portugalsko vlado ne morejo biti nobena izjema.

Ko so postavili vprašanje Angole na dnevni red Gene-ralne skupščine, je bil to po-memben dopadek zato, ker je takrat ta forum prvič začel obravnavati portugalske kolo-nije. Toda prav okoliščina, da se je s tako deliko kasnitvi-jo začel ukvarjati z razmera-mi v tem delu Afrike, terja od foruma svetovne organizacije posebne obveznosti. Zato se ne bi smel omejiti samo na aka-demске razprave o antikolonia-lizmu, ampak bi moral nuditi stvarno pomoč angolskemu ljudstvu ter narodom v dru-gih portugalskih kolonijah.

J. Smola